

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ อุดมสิน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และอาจารย์มนตรี วงศ์รักษพานิช ประธานกรรมการสอบ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นในเนื้อหาสาระ ตลอดจนการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรผู้ให้ข้อมูล ที่ได้กรุณาเสียสละเวลา และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน คุณพ่อ คุณแม่ น้องสาว เพื่อนๆ พี่ๆ นักศึกษาปริญญาโทสาขาส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในสาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชาที่ให้การสนับสนุนทุนอุดหนุนในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ สามารถทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดีผู้วิจัยจึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ระรินจิต ล้าเลิศ

กรกฎาคม 2550

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

ผู้วิจัย นางสาวระรินจิต ล้ำเลิศ ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง (2) รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ อุดมสิน

ปีการศึกษา 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 2) ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

วิธีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 268 ราย โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากประชากร จำนวน 7,801 ราย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม เมื่อได้รับแบบสอบถามส่งกลับมานำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรร้อยละ 61.9 เป็นเพศชาย ร้อยละ 59.7 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 44.6 ปี ร้อยละ 83.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 78.7 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 65.7 มีรายได้เฉลี่ย 20,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 57.8 มีระยะเวลาในการรับราชการ 20 ปีขึ้นไป โดยมีระยะเวลารับราชการเฉลี่ย 20.0 ปี ร้อยละ 73.1 สังกัดหน่วยงานระดับอำเภอ ร้อยละ 79.1 ได้รับการฝึกอบรม 2 ครั้ง/ปี โดยได้รับการฝึกอบรมเฉลี่ย 2.16 ครั้ง/ปี และร้อยละ 20.9 ไม่ได้รับการฝึกอบรม

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตรพบว่า เอกสารคำแนะนำหมวดเทคนิคการผลิต แผ่นพับทางการเกษตรหมวด เทคนิคการเกษตร-เบ็ดเตล็ด เอกสารวิชาการ อินเทอร์เน็ต และอินทราเน็ตมีการใช้ประโยชน์มากที่สุดเพื่อเพิ่มพูนความรู้ สำหรับไปสเตอร์มีการใช้ประโยชน์มากที่สุดเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ โดยร้อยละ 88.6 มีปัญหาเรื่องหน่วยงานระดับอำเภอได้รับเอกสารเผยแพร่ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย สำหรับด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรร้อยละ 94.3 ประสบปัญหาในเรื่องคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอกับบุคลากร ส่วนข้อเสนอแนะด้านสื่อสิ่งพิมพ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรร้อยละ 92.6 เสนอว่า ควรจัดส่งเอกสารอย่างสม่ำเสมอ เพียงพอและทันเหตุการณ์ และด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรร้อยละ 71.4 เสนอว่าควรมีการปรับปรุงอินเทอร์เน็ตของหน่วยงานให้มีความเร็วสูงเพื่อรองรับการใช้งานของหน่วยงาน

คำสำคัญ ความคิดเห็น การใช้ประโยชน์จากสื่อ สื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

Thesis Title : Opinions of Agricultural Extension Workers Toward Agricultural Extension Media Utilization.

Researcher: Miss. Raruenchit Lamlert ; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension); **Thesis advisors:** (1) Dr. Jinda Khlibtong, Associate Professor, (2) Dr. Porntip Udomsin, Associate Professor; **Academic year:** 2006

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) general information about agricultural extension officers 2) opinions of agricultural extension officers toward agricultural extension media utilization and 3) problem, obstacle and suggestion on the use of media for agricultural extension. The data was collected from 268 agricultural extension officers, and processed by ready-to-use computer program. The data was collected by using the structured interview and analyzed with frequency, percentage, minimum, maximum, mean and standard deviation using packaged software.

According to information about respondents; 61.9 % of them are male, age range between 41-50 years, average age was 44.6 years, 83.5% held bachelor degree, 78.8% were married, 65.7% had an average income of more than 20,000 baht/month, 57.8% had employed for more than 20 years, average period of employment was 20 years, 73.1% worked at district agricultural extension offices, 79.1% attained training courses, at average of 2 courses per year, and another 20.9% never attained any training course.

Regarding the opinions of agricultural extension officers on the use of media for agricultural extension ; it was found that documents about production technique, brochures about home-economics – miscellaneous, academic documents, internet, intranet are most used for obtaining knowledge. Posters are most used for public relations.

As for the issues on problem, obstacle and recommendation, most problems occur with printed media ; 88.6% of district agricultural extension offices did not receive enough documents and the information was out of date. Regarding problems on information technology, 94.3% mentioned that there were not enough computers for officers. With regard to suggestion, 92.6% proposed that documents should be sent regularly, enough for their need, and arrive in appropriate time; 71.4% suggested that internet system should be upgraded to high speed one in order to serve the use of organization.

Key words : Opinions on the use of Media for Agricultural Extension

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	6
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร	9
การเลือกใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตร	11
แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์	15
แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	27
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	55
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร	58
ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ	77
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุปการวิจัย	81
อภิปรายผล	83
ข้อเสนอแนะ	84
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	92
ก ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับ การใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร	93
ข แบบสอบถาม	130
ประวัติผู้วิจัย	140

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร..... 55
ตารางที่ 4.2	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์เอกสารคำแนะนำด้านไม้ผล..... 60
ตารางที่ 4.3	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์ เอกสารคำแนะนำด้านไม้ดอก..... 61
ตารางที่ 4.4	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์เอกสารคำแนะนำด้านพืชผัก - พืชไร่..... 62
ตารางที่ 4.5	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์เอกสารคำแนะนำด้านเทคนิคการผลิต..... 64
ตารางที่ 4.6	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์เอกสารคำแนะนำด้านเทคนิคเกษตร - เบ็ดเตล็ด..... 65
ตารางที่ 4.7	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์แผ่นพับทางการเกษตรด้านพืชผัก - พืชไร่..... 66
ตารางที่ 4.8	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์แผ่นพับทางการเกษตรด้านเทคนิคการผลิต..... 68
ตารางที่ 4.9	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์..... 69
ตารางที่ 4.10	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์..... 70
ตารางที่ 4.11	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์..... 72
ตารางที่ 4.12	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต..... 74
ตารางที่ 4.13	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต..... 76
ตารางที่ 4.14	ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร..... 78
ตารางที่ 4.15	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร..... 80

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ภาพที่ 2.1 ศูนย์วิทยบริการเพื่อส่งเสริมการเกษตร อาคารเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร	22
ภาพที่ 2.2 เอกสารคำแนะนำ	22
ภาพที่ 2.3 แผ่นพับ	23
ภาพที่ 2.4 โปสเตอร์	23
ภาพที่ 2.5 เอกสารวิชาการ	24
ภาพที่ 2.6 เว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตร	36
ภาพที่ 2.7 ระบบอินเทอร์เน็ตของกรมส่งเสริมการเกษตร	40
ภาพที่ 2.8 เว็บไซต์ของศูนย์วิทยบริการกรมส่งเสริมการเกษตร	40
ภาพที่ 2.9 เว็บไซต์ที่มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการเกษตรของ NECTEC	44
ภาพที่ 2.10 เว็บไซต์สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเพื่อการค้นหาราคาสินค้าเกษตรรายวัน	44

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีขอบข่ายการดำเนินงานครอบคลุมทั่วประเทศ โดยมีแนวทางการบริหารราชการตามอำนาจหน้าที่ ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ฝึกอาชีพเกษตรกรและให้บริการทางการเกษตร พัฒนาส่งเสริมและประสานการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต และการจัดการผลผลิต การจัดการผลผลิตพืช ประมง ปศุสัตว์แก่เกษตรกร และปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมายซึ่งมีวิสัยทัศน์ ดังนี้

“ กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นองค์กรหลัก ในการส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาเกษตรกรให้พึ่งพาตนเอง สามารถผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างยั่งยืน ” โดยมีพันธกิจหลัก คือ ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร และให้บริการส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้แก่เกษตรกร เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดโลก โดยเป็นสื่อกลางในการให้ความรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร ในส่วนของกระบวนการและวิธีการผลิตที่ถูกต้องเหมาะสมแก่เกษตรกรมาโดยตลอด โดยเฉพาะการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในด้านการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรสู่เกษตรกรอย่างทั่วถึง (กรมส่งเสริมการเกษตร 2546:3)

ปัจจุบันกรมส่งเสริมการเกษตร พยายามปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารจัดการองค์กรใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้านอันมีผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านโทรคมนาคมและเทคโนโลยีที่ทันสมัย จึงได้มีการนำสื่อหลาย ชนิดเข้ามาสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตรเนื่องจากสื่อมีคุณสมบัติในการช่วยแพร่กระจายข่าวสารข้อมูลความรู้ต่างๆ ทางวิชาการเกษตร ไปสู่เกษตรกรเป้าหมาย ซึ่งมีผลให้เกษตรกรผู้รับบริการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อสิ่งพิมพ์และเทคโนโลยีสารสนเทศด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและอินทราเน็ต หากเจ้าหน้าที่มีการใช้สื่อทั้งสองชนิดนี้ร่วมกันในการสนับสนุนการทำงานส่งเสริมการเกษตร จะทำให้เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ง่ายขึ้นเนื่องจากสื่อทั้งสองชนิดนี้ มีคุณสมบัติ

ในการกระจายข่าวสาร เผยแพร่ความรู้ และเป็นสื่อการเรียนการสอนได้ดี ซึ่งเป็นประโยชน์ในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรคดียิ่งขึ้น โดยนำความรู้วิทยาการใหม่ๆ ทางการเกษตร รวมทั้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่ทันสมัยและเหมาะสมไปเผยแพร่ให้การบริการแก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป ประกอบกับได้มีการตราพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการขึ้นในปี พ.ศ. 2540 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ.2540 ให้หน่วยงานภาครัฐหรือส่วนราชการต่างๆพิจารณาใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสนับสนุนการปฏิบัติงาน รวมทั้งจะต้องมีการพัฒนาระบบเชื่อมโยงกับระบบข้อมูลของสำนักคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารในอนาคตด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพในการให้บริการและสนับสนุนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสมกับพื้นที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรในการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ทางการเกษตรส่วนบุคคลเป้าหมายด้วยความฉับไวทันต่อสถานการณ์ และมุ่งให้ผลการส่งเสริมเผยแพร่สามารถกระจายอย่างทั่วถึงและต่อเนื่องสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น (กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีการเผยแพร่2546:24)

ความสำคัญในเรื่องการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร มีส่วนช่วยสนับสนุนงานส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมาย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีความรู้เรื่องของสื่อ และสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีอยู่ทั่วประเทศเพื่อที่จะได้ทราบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตรมากน้อยเพียงใด มีอุปสรรคการใช้ในเรื่องอะไรบ้าง ซึ่งจะก่อประโยชน์ในการนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการวางแผนการใช้และผลิตสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

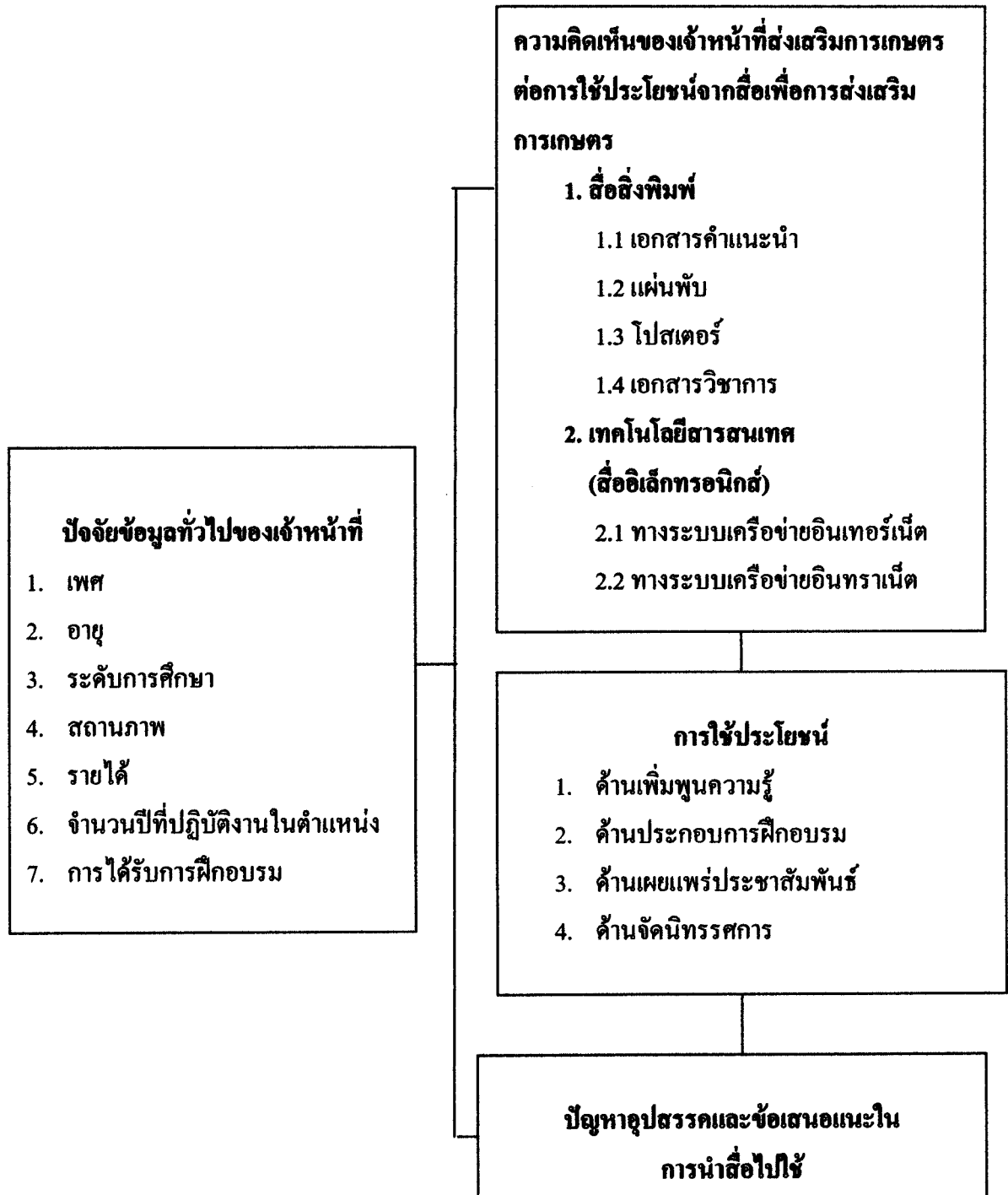
การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

2.3 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะทำการศึกษาสื่อ 2 ประเภท คือ 1.สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารคำแนะนำทางการเกษตร แผ่นพับทางการเกษตร โปสเตอร์ และคู่มือ/เอกสารวิชาการ ที่รวบรวมไว้ที่ศูนย์วิทยบริการเพื่อส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้บริการเผยแพร่ และสนับสนุนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร 2.เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (internet) และระบบเครือข่ายอินทราเน็ต (intranet) ของกรมส่งเสริมการเกษตร

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือพิจารณาตัดสินเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ในการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและอินทราเน็ต โดยได้นำไปใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทางด้านใด และมากน้อยแค่ไหน

5.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่รับผิดชอบทั้งในระดับจังหวัด และระดับอำเภอ สังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร

5.3 การใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การนำสื่อทั้ง 2 ประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและอินทราเน็ต มีการใช้ประโยชน์ใน 4 ด้านคือ 1) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ 2) เพื่อประกอบการฝึกอบรม 3) เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ 4) เพื่อจัดนิทรรศการ โดยการอ่าน การรับรู้และการนำความรู้ไปใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตามวิธีการส่งเสริมการแบบต่างๆ ที่เหมาะสม

5.4 สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ให้ความรู้ด้านการเกษตรที่ผลิตโดยสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของกรมส่งเสริมการเกษตรในการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อเผยแพร่ และสนับสนุนให้กับหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ และศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร เพื่อใช้เป็นสื่อในการส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนใช้เป็นคู่มือในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร และบริการทางการเกษตรให้กับเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปโดยมีจุดบริการเพื่อแจกจ่ายให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่ศูนย์วิทยบริการทางการเกษตร สำนักพัฒนาการถ่ายทอด

เทคโนโลยีการเกษตร โดยมีสื่อสิ่งพิมพ์อยู่ 4 ประเภท คือ เอกสารคำแนะนำทางการเกษตร แผ่นพับทางการเกษตร ไปสเตอร์ และเอกสารวิชาการ

5.5 เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสังกัดหน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตร ในการดำเนินงานติดต่อสื่อสาร การนำเสนอข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการจัดเก็บข้อมูล การประมวลผลข้อมูลการส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร และค้นหาข้อมูลทางด้านเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆที่ทันสมัยและเหมาะสมเพื่อนำข้อมูลที่นำไปส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้สู่เกษตรกรเป้าหมายต่อไป

5.6 อินเทอร์เน็ต (internet) หมายถึง การเชื่อมต่อระบบเครือข่าย คอมพิวเตอร์หรือเครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องใดเครื่องหนึ่งในองค์กร ออกไปยังผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในระดับสากล ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับระบบเครือข่ายระยะไกล หรือระบบแวน แต่ระบบแวนจะใช้งานเฉพาะเพื่อการจัดระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในองค์กรที่มีสำนักงานกระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆ

5.7 อินทราเน็ต (intranet) หมายถึง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของกรมส่งเสริมการเกษตร ให้สามารถใช้เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อใช้สำหรับติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน สามารถรับส่งข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายได้โดยเรียกผ่านโปรแกรมบราวเซอร์ คือ โปรแกรมเครือข่ายภายในองค์กรเท่านั้น ผู้ใช้ภายนอกจะไม่สามารถเข้ามาใช้ข้อมูลสารสนเทศที่อยู่ในเครือข่ายได้

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

นำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในแก้ไข ปรับปรุง และวางแผนในการพัฒนาสื่อเพื่อส่งเสริมการเกษตร เพื่อใช้สนับสนุนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร
3. การเลือกใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตร
4. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์
5. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

1.1 ความหมายของความคิดเห็น

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความคิดเห็น ดังนี้
สุกรีพ พิพิธกุล (2542:15) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่าเป็นการแสดงออกซึ่งวิจาร์ณญาณที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง และทัศนคติของบุคคล ความคิดเห็นจะเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

ประสิทธิ์ รัตนชวานนท์ (2543: 13) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการพูดหรือเขียนเกิดจากความรู้สึกภายใน ซึ่งความรู้สึกภายในนี้อาจเป็นเพียงเจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม หรืออคติ อาจจะกล่าวในอีกแง่หนึ่งว่า เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม และอคติ เป็นพฤติกรรมภายในซึ่งไม่สามารถสังเกตได้โดยบุคคลอื่นนอกจากตัวของเขานั่นเอง แต่ความคิดเห็นเป็นพฤติกรรมภายนอกที่ผู้อื่นสามารถสังเกตหรือทราบได้อย่างชัดเจน ดังนั้น ถ้าผู้หนึ่งผู้ใดมีเจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม หรืออคติอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าเขาไม่แสดงความคิดเห็นออกมาก็ไม่อาจทราบได้ว่าเขามีเจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม หรืออคติอย่างไร

สุธี ชัยประเดิมศักดิ์ (2543:20) สรุปไว้ว่า ความคิดเห็นหมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยเฉพาะ แล้วแสดงออกมาโดยการพูด การเขียน และการแสดงออก ดังกล่าวนั้นขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ ค่านิยม ภูมิหลังทางสังคม ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม ของคนนั้นๆ อาจเป็นการแสดงออกในทางบวกหรือทางลบ ซึ่งเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นได้

อนุพงศ์ เนื่องจำนง (2544: 7) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า คือ ความรู้สึก ทางจิตใจของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เกิดจากพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม ส่วนการ แสดงออกทางความคิดอาจแสดงออกมาเป็นคำพูด หรือการเขียน ซึ่งการแสดงออกนี้อาจจะเป็นไป ในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

อนันต์ ศรีพันธุ์ (2545: 6) ได้ให้คำจำกัดความของความคิดเห็นไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. ความคิดเห็นคือ การพิจารณาตัดสินความเชื่อจากบุคคลอื่นในบางประเด็น ความคิดเห็นอาจแสดงออกทางค่านิยม หรือชนิดของเหตุผล หรือหลักฐานที่มีอยู่ ซึ่งความสำคัญของความเห็นอาจจะมีมากหรือน้อยต่างกันแล้วแต่บุคคล

2. ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกอย่างแคบและตรงจุด สามารถทำให้ทราบถึง ความในใจของบุคคลมากกว่าทัศนคติ ดังนั้นเมื่อความเห็นมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเปลี่ยนแปลง ภายนอกและมีความจำกัด จะมีรากฐานมาจากระบบทัศนคติของแต่ละบุคคล

3. ถ้าความคิดเห็นเป็นสิ่งที่ชีวิตมันสามารถวัดได้ และได้มีการพัฒนาเครื่องมือ ในการวัดขึ้นมา ซึ่งโดยปกติจะมีการเก็บรวบรวมความคิดเห็น ทัศนคติ เทคนิคการวางแผนและ การสร้างแบบสอบถามสามารถนำมาใช้ในการวิจัยด้านความเห็น เป็นต้น

ปีพมา เจริญเมือง (2546:8) กล่าวว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งเกิดจาก ความรู้สึกภายในต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะออกมาโดยการพูดหรือเขียน ซึ่งความคิดเห็นที่แสดง ออกมานั้นจะแตกต่างกันออกไปโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และข้อเท็จจริงของแต่ละ บุคคล ซึ่งความคิดเห็นที่แสดงออกมานั้นอาจจะเป็นที่ยอมรับ หรือ ไม่ยอมรับจากบุคคลอื่นก็ได้

จเร ถมปีด (2546: 24) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลโดย ผ่านวิธีการต่างๆ เช่น คำพูด ความเชื่อ ความคิด ความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ต่างๆ วัตถุ รวมถึงบุคคล หรือองค์กร และความคิดเห็นที่แสดงออกไปนั้นก็อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้

จากคำจำกัดความเกี่ยวกับความคิดเห็นทั้งหมดที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความคิดเห็น เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยเฉพาะ แล้วแสดงออกมาโดยการพูด การเขียน และการแสดงออก ความคิดเห็นจะเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะเพื่อให้ง่าย ต่อการทำความเข้าใจความคิดเห็นที่แสดงออกมานั้นจะแตกต่างกันออกไปโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และข้อเท็จจริงของแต่ละบุคคล

1.2 การวัดความคิดเห็น

เนื่องจากความคิดเห็น (opinion) และทัศนคติ (attitude) มีความหมายรวมทั้งมีลักษณะต่างๆ ใกล้เคียงกันมาก ดังนั้นการวัดความคิดเห็นสามารถใช้วิธีการวัดทางทัศนคติได้ด้วย แต่เนื่องจากทัศนคติเป็นพฤติกรรมภายในและไม่สามารถทราบได้เลยว่า บุคคลมีทัศนคติอย่างไร จึงต้องใช้วิธีอนุมานจากพฤติกรรมภายนอกที่บุคคลแสดงออกโดยมีวิธีวัด ดังนี้ (สุกรีพ พิพิธกุล 2542 : 16-17)

1.2.1 การรายงานตนเอง (self-report measures) เป็นการวัดทัศนคติโดยวิธีการให้ผู้ถูกวัดรายงานตนเองถึงความรู้สึกทำที่ต่อสิ่งนั้นๆ ซึ่งอาจเป็นไปได้ในทางบวกหรือทางลบไม่ได้แยกวัดองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ความรู้สึก และด้านพฤติกรรม ซึ่งจะวัดเพียงแต่ดี-ไม่ดีโดยมีมาตรวัด ได้แก่

1) **มาตรวัดของเทอร์สโตน (thurstone scales)** มาตรวัดแบบนี้สร้างโดยการรวบรวมข้อความที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่ต้องการวัด ควรจะได้ประมาณ 100 ข้อเป็นอย่างน้อย โดยมีลักษณะเป็นทางบวก (+) อย่างมาก เป็นกลาง และเป็นทางลบ (-) อย่างมาก จากนั้นก็ให้เลือกข้อความที่ต่างจากความคิดเห็นของผู้ที่ต้องการจะวัดนำมาคำนวณหามัธยฐาน (median) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของแต่ละข้อแล้วเลือกข้อความค่ามาตรฐานที่วัดได้ก็จะเหลือเพียง 20 ข้อความ หรือมากที่สุดไม่เกิน 45 ข้อความ

2) **มาตรวัดของไลเคิร์ต (likert - type scales)** ไลเคิร์ตได้สร้างมาตรวัดทัศนคติโดยพัฒนามาจากของ Thurstone มีข้อความทั้งทางบวก (+) และทางลบ (-) ปะปนกัน ส่งไปให้ผู้ตอบตัดสินข้อความที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด ซึ่งมี 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่มีความเห็นหรือไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่จากการใช้มาตรวัดแบบนี้มักจะพบว่าผู้ตอบ “ไม่มีความเห็น” เป็นส่วนใหญ่ จึงมีการใช้คำพูดว่า “เห็นด้วยเพียงเล็กน้อย” แทน เพื่อให้สามารถวัดความเห็นของผู้ตอบได้

1.2.2 การจำแนกความหมาย (semantic differential scales) ซึ่ง Osgood เป็นผู้สร้างมาตรวัดแบบนี้ โดยประกอบด้วย คำคุณศัพท์ที่บรรยายลักษณะของเป้าหมายที่เราต้องการวัด ที่แสดงลักษณะตรงข้ามกัน เช่น บวก - ลบ ดี - เลว ยินดี - ไม่ยินดี เห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย ซึ่งในระหว่างคำศัพท์คู่นี้จะมีช่วงห่างกัน 7 ภาคชั้น ผู้ตอบจะเลือกคำที่แสดงความรู้สึกต่อเป้าหมายที่เขาขึ้นอยู่กับคะแนนของทัศนคติจะดูจากการรวมคะแนนของแต่ละข้อ ซึ่งจะอยู่ระหว่าง 1-7 คะแนน

1.2.3 การสังเกตพฤติกรรม (observation of overt behavior) เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้เราทราบถึงทัศนคติ ซึ่งมีผลต่อเนื่องถึงการให้ความคิดเห็นได้ อาจใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อธิบายเพิ่มเติม รวมทั้งการใช้วิธีการดัดการสะท้อนภาพ เช่น การให้ผู้ถูกศึกษาบรรยายภาพที่ไม่

ชัดเจน หรือให้เดิมคำหรือข้อความนอกจากนี้ยังมีวิธีการวัดจากผลการทำแบบทดสอบแบบปรนัย การวัดจากปฏิกิริยาของร่างกาย เช่น อัตราการเต้นของหัวใจ การหดและหรือขยายม่านตา และการวัดด้วยการแสดงออกทางหัวใจ

ปัญญา พันธุ์ศรีศักดิ์ (2541: 11) อธิบายว่า ความคิดเห็นเป็นลักษณะของแต่ละบุคคล การวัดจึงวัดจากแรงจูงใจ การรับรู้ แต่มีข้อแตกต่างของประสบการณ์และปัจจัยอื่นๆ จึงมีวิธีการวัดความคิดเห็น ดังนี้

1. การฉายภาพ (projective technique) เป็นการวัด โดยการสร้างจินตนาการจากภาพจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดออกมา และสามารถพิจารณาได้ว่าบุคคลมีความคิดเห็นหรือมีความรู้สึกอย่างไรต่อภาพที่เห็น ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับมาเป็นสำคัญ

2. การสัมภาษณ์ (interview) เป็นการซักถามบุคคลช่วยให้ได้รับข้อมูลที่ขยายครอบคลุมทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต

3. การส่งแบบสอบถาม (questionnaire) เป็นวิธีการวัดความคิดเห็นที่สิ้นเปลืองเวลา และเงินทองน้อยกว่าวิธีอื่น โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มที่ต้องการศึกษาให้ตอบกลับมาแต่มีข้อจำกัดคือผู้ที่ถูกถามต้องอ่านออกเขียนได้

4. การให้เล่าความรู้สึก (self-report) เป็นการวัด โดยการให้บุคคลเล่าถึงความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกมา ซึ่งผู้เล่าจะบรรยายความรู้สึกนึกคิดตามประสบการณ์และความสามารถของตนเองออกมา

จึงสรุปได้ว่า ถึงแม้ไม่สามารถวัดความคิดเห็นได้โดยตรงแต่เนื่องจากความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้วยภาษาพูด ภาษาเขียน จึงสามารถวัดได้จากการแสดงออกดังกล่าวโดยอาศัยเครื่องมือต่างๆ เช่น การตอบแบบสอบถาม การฉายภาพ การสัมภาษณ์ และการเล่าความรู้สึก นอกจากนี้ ยังมีวิธีการวัดจากผลการทำแบบทดสอบ แบบปรนัย การวัดจากปฏิกิริยาของร่างกาย เช่น อัตราการเต้นของหัวใจ การหดและหรือขยายม่านตา และการวัดด้วยการแสดงออกทางหัวใจ เป็นต้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

งานส่งเสริมการเกษตรมีที่มาจากความต้องการอาหารของมนุษย์ เป็นงานที่ให้ความรู้แก่เกษตรกร และประชาชน มิได้จำกัดแต่เพียงการสอนเท่านั้น แต่ยังหมายถึงเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ และบริการต่างๆ ของรัฐและเอกชน โดยมุ่งที่จะสอนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ และ

ทัศนคติในการนำเอาความรู้ไปใช้ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่นนั้นๆ รวมทั้งสอนให้เกษตรกรรู้จักช่วยตนเองได้

การส่งเสริมการเกษตร คือ งานที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาและความรู้แก่เกษตรกร โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่ในการนำเอาความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรให้แนะนำในการแก้ปัญหาโดยมุ่งที่จะสอนให้เกษตรกรรู้จักช่วยเหลือตนเอง

ในการให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายของการส่งเสริมการเกษตรไว้ต่างๆ กัน อาทิ

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2543: 167) ได้ให้ความหมายของงานส่งเสริมการเกษตรว่าเป็นการถ่ายทอดหรือเผยแพร่บริการความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ เกี่ยวกับการเกษตรไปสู่เกษตรกร ตลอดจนให้คำปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกษตรกรสามารถนำไปพิจารณาและปฏิบัติยังผลให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มรายได้

ซึ่งอนันต์ ศรีพันธุ์ (2545: 13) ได้สรุปความหมายของการส่งเสริมการเกษตร หมายถึง กระบวนการพัฒนาความรู้ของเกษตรกร จากการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อมุ่งพัฒนาผลผลิตที่เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนในชนบท (rural community development) ให้มีความมั่นคงในที่สุด

ส่วนบุญทวี จำปา (2548: 7) ได้สรุปไว้ว่า การส่งเสริมการเกษตรเป็นการให้การศึกษาและให้บริการแก่บุคคลและชุมชนเป้าหมาย ให้เกิดการเรียนรู้จากการลงมือกระทำด้วยตนเองและร่วมมือกันทำ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่ดีขึ้นทั้งทางด้านการผลิต คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม บุคคลและชุมชนเกิดความเข้มแข็งมีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้บนหลักการพื้นฐานของการพึ่งตนเองและพึ่งพากันและกัน

จึงสามารถสรุปได้ว่า การส่งเสริมการเกษตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาให้การศึกษาและความรู้แก่เกษตรกร จากการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทำหน้าที่ในการนำเอาความรู้ไปถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรให้คำแนะนำในการแก้ปัญหา และมุ่งเน้นพัฒนาผลผลิตที่เหมาะสมกับธรรมชาติ ก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนในชนบท รวมทั้งมุ่งเน้นที่จะสอนให้เกษตรกรรู้จักช่วยตนเองได้

2.1 ความสำคัญของการส่งเสริมการเกษตร

การส่งเสริมการเกษตร มีความสำคัญต่อการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรเป็นกระบวนการการศึกษาของระบบที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเกษตรกร โดยการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมไปสู่เกษตรกร ก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ที่สามารถนำไปสู่

การพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร สามารถสร้างรายได้ พัฒนาสถานะเศรษฐกิจ สังคมชนบท และครอบครัวเกษตรกรให้มีสถานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2543: 178) ได้รายงานเกี่ยวกับการพัฒนาผลผลิตในหลายประเทศทั้งในแอฟริกา เอเชียตลอดจนยุโรป พบว่าผลของการเพิ่มผลผลิตเกิดจากการพัฒนาส่งเสริมความรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ แก่เกษตรกร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลผลิตนั่นเอง นอกจากนี้ยังสามารถนำไปสู่การพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้มีความรู้ในการพัฒนาในด้านอื่นๆ อีกด้วย ดังนั้นหากจะพิจารณาถึงความสำคัญของการส่งเสริมการเกษตร จะสามารถวิเคราะห์ถึงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ คือ

1. การเกษตรเป็นพื้นฐานของการผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงประชากรโลก
2. การพัฒนาความรู้แก่เกษตรกร
3. การพัฒนารายได้
4. การพัฒนาชีวิตเกษตรกรและครอบครัวเกษตรกร
5. การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
6. การพัฒนาประเทศ

จึงสรุปได้ว่าการส่งเสริมการเกษตร มีความสำคัญต่อการพัฒนาผลผลิตชีวิตและสิ่งแวดล้อมในชนบทให้มีความยั่งยืน การส่งเสริมการเกษตรเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกัน 3 ฝ่ายหลัก คือ ด้านวิชาการ การวิจัยค้นคว้าเทคโนโลยีการผลิต การส่งเสริมพัฒนาความรู้และเกษตรกร ผู้ปฏิบัติให้เกิดผลต่อการพัฒนา แต่อย่างไรก็ตามการส่งเสริมหากจะวิเคราะห์แล้วจะพบว่า มีวิวัฒนาการและการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และรวมถึงการมีส่วนร่วมของเกษตรกร และการพัฒนาเกี่ยวพันไปยังองค์ประกอบอื่นๆ ด้วย เช่น ชุมชนในชนบท องค์กรประชาชนในท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน และภาครัฐ

3. การเลือกใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตร

สื่อแต่ละชนิดและแต่ละประเภท มีข้อได้เปรียบเสียเปรียบต่างกัน ไป ดังนั้นในการนำไปใช้จึงจำเป็นในการตัดสินใจเลือกใช้สื่อ และผลิตสื่อ โดยต้องพิจารณาอย่างรอบครอบและเหมาะสมในงานส่งเสริมการเกษตร การใช้สื่อแต่ละชนิดนั้น ไม่มีสื่อใดที่ใช้ได้ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดกับทุกสถานการณ์ เนื่องจากจากสื่อแต่ละประเภทมีข้อดีและข้อจำกัดที่แตกต่างกันออกไปสื่อที่สามารถมองเห็นด้วยตาจะสร้างการรับรู้ได้ดีที่สุด ส่วนสื่อที่มีเสียงให้ ได้ยินจะสร้างการรับรู้รองลงมาแต่ถ้าสื่อ

ใดมีคุณสมบัติหลายชนิดในตัวก็ยิ่งสร้างการรับรู้ได้มากขึ้น ผู้ใช้จึงควรศึกษาข้อดีหรือจุดเด่นของสื่อแต่ละประเภท เพื่อจะได้นำสื่อมาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ได้จึงได้มีผู้ให้ข้อเสนอแนะในการพิจารณาการเลือกใช้สื่อไว้ดังนี้

บุษบา สุทธิธร (2531: 43-46) กล่าวถึง การเลือกสื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ควรพิจารณาสื่อในลักษณะ ดังนี้

1. สื่อนั้นควรเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และทำให้เกิดความเข้าใจอย่างรวดเร็ว

2. สื่อนั้นเป็นสื่อที่กลุ่มเป้าหมายคุ้นเคยในการใช้ และหามาได้ด้วยความสะดวก

3. สื่อนั้นจะต้องสอดคล้องกับความเชื่อ ทักษะ และค่านิยมของกลุ่มเป้าหมาย

จรีชา เหนียมนเจดย (2533 : 38) ได้กล่าวถึง หลักเกณฑ์ในการเลือกสื่อการสอน ดังนี้

1. ความเหมาะสม สื่อที่จะใช้นั้นต้องเหมาะสมกับเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของการสอนหรือไม่

2. ความถูกต้อง สื่อที่จะใช้นั้นช่วยให้ผู้เรียนได้ข้อสรุปที่ถูกต้องหรือไม่ ในเนื้อหา

3. ความเข้าใจ สื่อที่ใช้นั้นช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนหรือไม่

4. ประสิทธิภาพที่ได้รับ สื่อที่จะใช้นั้นช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนหรือไม่

5. เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น จำนวนผู้เรียน ความสามารถ ความสนใจ รวมทั้งทักษะและรูปแบบการเรียนของผู้เรียนหรือไม่

6. เหมาะสมกับทัศนคติ และทักษะของผู้สอนหรือไม่

7. ใช้การได้ดีในแง่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้ดีหรือไม่

8. คุ้มกับราคา และการลงทุนในการผลิตและการนำมาใช้หรือไม่

9. สื่อนั้นช่วยให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมตามที่ผู้สอนต้องการหรือไม่

10. ระยะเวลาในการเสนอสื่อการสอนนั้นเหมาะสมหรือไม่

11. สื่อนั้นจะช่วยเสนอแนะกิจกรรมอื่นๆ ที่สามารถปฏิบัติเพิ่มเติมได้หรือไม่

12. มีความสะดวกในการใช้สื่อแค่ไหน เช่น สถานที่ แสงสว่าง สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เป็นต้น

เกษม จันทร์น้อย (2537 : 17) ได้กล่าวถึงการตัดสินใจเลือกใช้สื่อ ช่องทางการสื่อสาร ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญ 5 ประการ คือ

1. งบประมาณ การผลิตสื่อจะต้องใช้การนำเสนอที่แตกต่างกันอยู่ที่ความยากง่าย

2. ประเภทของข่าวสาร สื่อแต่ละอย่างจะต้องใช้การนำเสนอที่แตกต่างกันตามเป้าหมายที่จะรับได้

3. กลุ่มเป้าหมาย ความแตกต่างของวุฒิภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม เพศ วัย และการศึกษา มีผลต่อการใช้สื่อ

4. ความพร้อมของบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ องค์การต้องพร้อมที่จะระดมใช้คนและเครื่องมือในงาน

5. เวลา ควรเลือกเวลาและกิจกรรมที่เหมาะสมที่สุด

พรชูลี นิลวิเศษ (2548 : 56-58) กล่าวถึง หลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกใช้สื่อควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. ประสิทธิภาพของสื่อ

1.1 สื่อที่ทำให้ผู้รับเกิดความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว เช่น วิทยุโทรทัศน์ ทำให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจรวดเร็วที่สุดเพราะมีทั้งภาพและได้ยินเสียง ส่วนวิทยุกระจายเสียงสามารถทำให้ผู้รับสารเข้าใจง่าย รองลงมาสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์จะเสียเปรียบสื่ออื่น เพราะผู้รับต้องมีความสามารถในการอ่าน

1.2 ความรวดเร็วของสื่อในการนำข่าวสารไปยังผู้รับ มีความไม่เท่ากัน ในสื่อแต่ละประเภท จึงต้องพิจารณาในการใช้สื่อด้วย เช่น วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์มีความเร็วสูงในการถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสดๆ ไปสู่ประชาชนได้โดยทันที และเสนอข่าวได้เร็วกว่าหนังสือหรือการจัดนิทรรศการ ดังนั้น สื่อที่มีความเร็วสูงจึงเหมาะแก่การเสนอข่าวหรือทำให้ประชาชนตื่นตัว

รับข่าวสารความรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ส่วนสื่อที่มีความเร็วช้า เหมาะในการให้ข่าวสารเพื่อคอยชักชวนความคิดเพื่อการเปลี่ยนเจตคติหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

1.3 ค่าใช้จ่ายในการเป็นเจ้าของสื่อ สื่อแต่ละชนิดมีราคาแตกต่างกันในแง่ผู้รับสารสื่อสิ่งพิมพ์โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์จะเป็นสื่อที่มีราคาถูกที่สุด แต่เป็นสื่อที่ไม่ถาวรผู้ซื้ออ่านจบแล้วทิ้งไปเพราะหมดเนื้อหาที่จะอ่าน ส่วนวิทยุกระจายเสียงจะเป็นสื่อที่คนเลือกไว้ใช้ประจำแทบทุกวันเพราะราคาถูกกว่าเมื่อเทียบกับวิทยุโทรทัศน์ และนอกจากนี้ผู้ส่งสารต้องคำนึงถึงสื่อที่มีใช้อยู่ในชุมชนนั้นๆ ด้วย

1.4 ความสามารถของสื่อในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย จะต้องดูว่าประสิทธิภาพของสื่อแต่ละสื่อ นั้นสามารถครอบคลุมพื้นที่ได้เพียงใด และมีบริเวณใดเป็นจุดบอด

2. งบประมาณ เป็นส่วนหนึ่งในการจัดให้ได้สื่อมาใช้ สามารถใช้เกณฑ์ในการเลือกสื่อได้เพราะถ้ามีงบประมาณมาก โอกาสที่จะเลือกสื่อหลายๆประเภท หรือสื่อที่มีราคาสูงตลอดจนการ

กำหนดความถี่ในการสื่อสารย่อมมีมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสารถของผู้ส่งสารที่จะเลือกสื่อที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การพิจารณาเลือกใช้เนื้อที่หรือเวลาของสื่อ สื่อแต่ละชนิดจะมีส่วนเด่นและส่วนด้อยอยู่ภายในสื่อเดียวกันในเรื่องของเนื้อหาที่ภายในสื่อหรือเวลาของสื่อจะได้ดังนี้

3.1 สื่อประเภทเนื้อที่ ได้แก่ หนังสือ ภาพถ่าย เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ซึ่งมีลักษณะคงทน ผู้อื่นสามารถอ่านซ้ำแล้วซ้ำอีก นำมาอ่านทวนในส่วนที่ลืมไปได้ และเมื่อผู้หนึ่งอ่านเสร็จ ผู้อื่นสามารถอ่านต่อไปได้อีก

3.2 สื่อประเภทเวลา ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ จะเสนอข่าวสารได้รวดเร็วกว่าเอกสารสิ่งพิมพ์ แต่การเสนอมักเสนอครั้งเดียว ถ้าฟังไม่ชัดก็ไม่สามารถรับฟังได้อีก

3.3 สื่อประเภทเนื้อที่และเวลา ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ซึ่งมีลักษณะผู้รับชมมองเห็นเนื้อหาที่น่าเสนอ และรวดเร็วทันสมัยเหมาะกับเวลา

4. การเลือกสื่อมีลักษณะเฉพาะเหมาะสมกับเนื้อหาของสารและมีความคงถาวร บทความสารคดีที่เกี่ยวกับการเกษตรก็ควรจะได้รับ การตีพิมพ์ในหนังสือวารสารทางการเกษตร หรือทางการส่งเสริมการเกษตร นอกจากนั้นความคงทนถาวรของเนื้อหาของสารในสื่อแต่ละประเภทจะแตกต่างกันไป เช่น หนังสือเอกสารมีลักษณะของความคงทนถาวรมากกว่า จึงมักใช้เสนอเรื่องที่เป็นหลักการและใช้อ้างอิงได้ ส่วนสื่อที่มีความถาวรน้อยมักใช้ทำให้คนตื่นตัวหรือเกลี้ยกล่อมปลุกใจคน เป็นต้น

5. การเลือกสื่อที่เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ การเลือกเสนอสารในสื่อที่ผู้ส่งสารรู้สึกว่าเป็นสื่อที่ผู้รับสารให้การยอมรับในด้านใดด้านหนึ่ง ลักษณะของการยอมรับและเชื่อถือในสื่อนี้เป็นผลทางจิตวิทยา เนื่องจากการที่ผู้รับสารคิดใจสาระที่มีอยู่ในสื่อจึงติดตาม และเมื่อใดมีเวลาว่างหรืออยู่ในอารมณ์ที่จะติดตามสื่อประเภทนี้เกิดความสนใจและความรู้สึกคล้อยตามได้ง่าย

6. ความถี่ในการส่งสาร ความถี่ในการส่งสารมีความสำคัญมากในการส่งสาร เพราะผู้ส่งสารทุกคนย่อมต้องการให้สารที่ส่งไปถึงผู้รับและสามารถทำให้ผู้รับเกิดความเข้าใจเนื้อหาสาระ และสามารถจดจำได้ ตลอดจนสามารถแลกเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้รับอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของผู้ส่งสารแทบทุกคน ดังนั้น ความถี่ในการส่งสารก็คือ การส่งสารซ้ำซ้ำบ่อยครั้ง เพื่อให้ผู้รับสารจดจำเนื้อหาได้เกิดความสนใจคล้อยตามอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้

นอกจากนี้ สักคา ประจุกิลปะ (2543 : 47) ได้กล่าวถึง การเลือกใช้สื่อและแนวทางในการพิจารณาเลือกใช้สื่อว่าการเลือกใช้สื่อเป็นการศึกษากระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้จากกระบวนการดังกล่าว ผู้รู้จะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ด้วยสื่อการเลือกสื่อจะสัมฤทธิ์ผลสมความมุ่ง

หมาย เมื่อผู้ใช้สื่อทราบวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย และวิธีการเลือกสื่อ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จำนวนผู้รับข่าวสาร และข่าวสาร การเลือกสื่อ จึงต้องพิจารณา ดังนี้

1. สื่อที่นำเสนอจะต้องดึงดูดความสนใจ และผู้ใช้ควรเลือกใช้อย่างเหมาะสม
2. สื่อที่นำเสนอต้องมีความกระชับ ชัด ซึ่งในกระบวนการรับรู้พื้นฐานควรมีการกระตุ้น การตอบสนอง เพื่อให้เกิดการรับรู้ และเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน
3. นำเสนอสื่อประสม ด้วยการนำสื่อหลายประเภทมาใช้ร่วมกันจะช่วยให้การรับรู้ และจดจำได้ดีกว่าการใช้สื่อประเภทเดียว
4. การนำสื่อมาใช้จะช่วยให้ประหยัดเวลา ผู้ใช้สื่อสามารถเพิ่มเนื้อหามากขึ้นในเวลาเท่ากัน

5. เลือกโดยพิจารณาวัตถุประสงค์ และความเหมาะสม ว่าในหน่วยงานนั้นๆ มีวัตถุประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายทางด้านใด การเลือกในขั้นนี้จะเลือกประเภทของสื่อเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องพิจารณาเลือกสื่อให้เหมาะสมและยังมีการใช้สื่อหลายประเภทก็จะมีผลให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นต่องานส่งเสริมการเกษตร

ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการเลือกใช้สื่อ คือ เพื่อต้องการความมั่นใจที่จะให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ประหยัดเงิน และเวลาทำให้ผู้รับเกิดความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือได้ รวมทั้งความพยายาม การมีทักษะในการเลือกสื่อการสอนเป็นหลักพื้นฐานของกระบวนการออกแบบการสอนให้มีประสิทธิผล และผลกระทบสองประการที่ควรนำมาพิจารณาในกระบวนการเลือกสื่อ ซึ่งมีความสำคัญมาก คือ ประสิทธิภาพการเรียนรู้และประโยชน์ที่ได้รับ การเลือกสื่อจึงจำเป็นต้องรู้ถึงลักษณะของสื่อคุณค่าและประโยชน์ของสื่อ รู้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน ตลอดจนวิเคราะห์ประสิทธิภาพที่จะเรียนรู้ จะทำให้เราสามารถเลือกสื่อได้แน่ชัดลงไปการตัดสินใจเลือกสื่อใดๆก็ตามต้องเลือกสื่อที่มีผลที่สามารถประเมินผลในการใช้สื่อได้ เพื่อเป็นข้อมูลในการเลือกสื่อหรือปรับปรุงกระบวนการเลือกสื่อให้การเรียนการสอนได้ผลดังจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ และความเหมาะสมว่าในหน่วยงานนั้นๆ มีวัตถุประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายทางด้านใด

4. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์ มีบทบาทสำคัญในงานส่งเสริมการเกษตรการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ช่วยส่งเสริมเผยแพร่การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ความเข้าใจในงานส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องรวมทั้งใช้เป็นสื่อเสริมเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนเกษตร ทั้งการทำเกษตรกรรมที่ยั่งยืนการจัดการ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองทุนและสวัสดิการชุมชน ธุรกิจชุมชนอุตสาหกรรมชุมชน การจัดการด้านสุขภาพชุมชน และการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการเกษตรเกษตรกร และเกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลการพัฒนาการส่งเสริมการเกษตรที่ยั่งยืน ทั้งการผลิตและการจัดการในทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้น

สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรมีความหมาย ความสำคัญ ลักษณะเด่นลักษณะ ค้อยข้อจำกัดในการใช้ รวมทั้งบทบาทเพื่อส่งเสริมการเกษตร ดังนี้ (จินทนา ทองประยูร 2549: 519, 522 - 524)

4.1 ความหมายของสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์ ตามความหมายของการการเป็นสื่อที่ใช้เพื่อการส่งเสริมการเกษตร หมายถึงสื่อที่ใช้ติดต่อบรรณานาทางการเกษตรที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจกันด้วยภาษาเขียน หรือสัญลักษณ์ที่สื่อความหมาย โดยใช้วัสดุกระดาษพิมพ์ออกมาพร้อมกันหลายสำเนา แจกจ่ายให้ผู้อ่านที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เกษตรกรหรือผู้เกี่ยวข้องคราวละมาากๆ

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการเกษตร อาจมีรูปแบบต่างๆกัน ทั้งหนังสือ นิตยสาร วารสาร จดสาร หนังสือพิมพ์ โบปลิว แผ่นพับ หนังสือคู่มือ โปสเตอร์ ฯลฯ บางประเภทใช้ติดต่อบรรณานา ระหว่างคนไม่กี่คน เช่น การตอบคำถามเกษตรกร บางประเภทใช้ติดต่อบรรณานา ในกลุ่ม เช่น กลุ่มสมาชิกสหกรณ์เพื่อส่งเสริมการเกษตร และบางประเภทใช้ติดต่อบรรณานากับมวลชนเช่น การเสนอข่าวเพื่อส่งเสริมการเกษตรทางหน้าหนังสือพิมพ์และนิตยสาร

4.2 ความสำคัญของสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อเสริมที่สำคัญในกระบวนการสื่อสาร การพัฒนาและการส่งเสริมการเกษตรสามารถใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตรให้บังเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ประเทศไทยมีพื้นที่ทำการเกษตร และมีเกษตรกรอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งกระจายอยู่ในวงกว้างทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ดังนั้นวิธีการส่งเสริมการเกษตรที่ดีที่สุดเป็นการนำความรู้ไปให้เกษตรกร การใช้สื่อบุคคลจึงทำได้ในขอบเขตจำกัด หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สามารถจัดสรรบุคลากรเพื่อบริการเกษตรกรได้ทั่วถึง ความจำเป็นในการใช้สื่อเสริมจึงเกิดขึ้นสื่อจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญ ทั้งการใช้สื่อบุคคล การสาธิต วิชยุกระจายเสียง รวมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ ในลักษณะเหมาะสมกับความสนใจของกลุ่มเป้าหมายสื่อสิ่งพิมพ์จึงช่วยส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนางานเกษตรการใช้สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการเกษตร ช่วยให้กลุ่มเป้าหมายรับรู้ เข้าใจ และอ่านข้อความเข้าใจ โดยใช้กับผู้รับสารเป้าหมายหลายลักษณะ การเลือกใช้สื่อสิ่งพิมพ์รูปแบบใดต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับผู้รับสาร เช่น ใช้รูปแบบโปสเตอร์สำหรับผู้มีทักษะการอ่านน้อย โดยใช้องค์ประกอบของโปสเตอร์

ที่เน้นภาพมากกว่าข้อความ และใช้จำนวนข้อความน้อย แต่สื่อความหมายชัดเจน นอกจากนี้การใช้สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อเป็นสื่อเสริม ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เนื้อหาในสื่อสิ่งพิมพ์สามารถปรับเปลี่ยนได้ง่ายเพื่อความถูกต้อง และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น ในช่วงระบาดของโรคพิษก็สามารถเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสาเหตุ และการป้องกันโรคโดยเผยแพร่ทางสื่อสิ่งพิมพ์

4.3 ลักษณะเด่น และลักษณะด้อยของสื่อสิ่งพิมพ์

ลักษณะเด่นของสื่อสิ่งพิมพ์ คือ มีความคงทนถาวร ให้ความสะดวกในการพกพา และเปิดอ่าน สามารถอ่านซ้ำ ราคาต่อฉบับค่อนข้างต่ำ สามารถบรรจุรายละเอียดของเนื้อหาได้มากกว่าก่อให้เกิดผลกระทบสูงด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ การคล้อยตาม และอื่นๆ

ลักษณะด้อยของสื่อสิ่งพิมพ์ คือ เป็นสื่อนิ่ง ไม่เคลื่อนไหวและรับรู้ทางประสาทตาเท่านั้น จึงไม่น่าสนใจและขาดความตื่นตาตื่นใจเมื่อเทียบกับสื่อที่มีทั้งภาพและเสียง หรือภาพเคลื่อนไหว ผู้รับต้องอ่านหนังสือออก และมีสมาธิในการอ่าน กระบวนการผลิตยังใช้เวลาและขั้นตอนมาก การขนส่งจากผู้ผลิตหรือผู้พิมพ์ไปยังพื้นที่ของผู้อ่านต้องอาศัยระบบคมนาคมขนส่ง อีกทั้งผู้อ่านต้องลงทุนซื้อทุกครั้งที่มีฉบับใหม่ ทำให้ผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงสื่อสิ่งพิมพ์ที่จัดให้บริการตามชุมชนขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ

ดังนั้น การใช้สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการเกษตรจึงต้องคำนึงถึงมีลักษณะเด่นและลักษณะด้อยดังกล่าว และพิจารณานำมาใช้เป็นสื่อที่เหมาะสมกับการส่งเสริมการเกษตรเพื่อบังเกิดผลตามวัตถุประสงค์

4.4 ข้อจำกัดในการใช้สื่อสิ่งพิมพ์

แม้สื่อสิ่งพิมพ์จะมีความสำคัญและใช้ประโยชน์ได้มากมาย แต่การใช้ประโยชน์เพื่อส่งเสริมการเกษตรยังทำได้จำกัด เนื่องจากต้องจำกัดจำนวนพิมพ์ตามงบประมาณที่ได้รับ กลุ่มเป้าหมายจำเป็นต้องมีความสามารถในการอ่านออก เพื่อให้เข้าถึงเนื้อหาที่เผยแพร่ในขณะเดียวกันนิสัยรักการอ่านก็เป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการปลูกฝัง เนื้อหาที่น่าสนใจในสิ่งพิมพ์ต้องสนองกับความต้องการและแก้ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายได้ตรงประเด็น นอกจากนี้เกษตรกรยังขาดความพร้อมเนื่องจากส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำฐานะค่อนข้างยากจน และขาดความรู้ในการรับวิทยาการเกษตรสมัยใหม่โดยเฉพาะการรับรู้จากการอ่าน และแม้ว่าเกษตรกรจะยอมรับการเผยแพร่ความรู้แต่อาจขาดความเข้าใจจากการอ่านไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติเท่าที่ควร รวมทั้งอาจต้องใช้เวลาในการถ่ายทอดคำแนะนำทางสื่อสิ่งพิมพ์

ข้อจำกัดในการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ยังพบในฤดูกาลผลิตที่จำกัด การเผยแพร่ความรู้ในฤดูกาลผลิตอาจไม่สะดวก ส่วนนอกฤดูกาลผลิตเกษตรกรอาจขาดความกระตือรือร้นเพราะไม่ได้เผชิญ

เหตุการณ์เฉพาะหน้า แต่ทั้งนี้ข้อจำกัดประการหลังเกิดได้จากการใช้สื่ออื่นด้วย นอกเหนือจากสื่อสิ่งพิมพ์

4.5 บทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์มีบทบาทเพื่อการส่งเสริมการเกษตร แม้มีข้อจำกัดการนำไปใช้ดังกล่าวข้างต้นแล้ว บทบาทที่สำคัญมีดังนี้

4.5.1 บทบาทหน้าที่สื่อสารทางปัญญา

สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรวดเร็วและซับซ้อน นักส่งเสริมการเกษตรและผู้เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรต้องพบสภาพการณ์ใหม่อยู่เสมอ การใช้สื่อสิ่งพิมพ์สามารถช่วยการสื่อสารทางปัญญาโดยให้ข่าวสาร ทั้งข่าวประจำวันและข่าวทั่วไป ให้การศึกษา การสร้าง การผลิต การสอดแทรกค่านิยม ประสพการณ์ ทักษะการเกษตร การพยายามโน้มน้าวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ทศนคติ และพฤติกรรม ในทางพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร โดยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ไปยังกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากได้โดยพร้อมกันในเวลารวดเร็ว

4.5.2 บทบาทหน้าที่ทางจิตวิทยาสังคม

สื่อสิ่งพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ทางจิตวิทยาสังคมด้วยการสร้างความผูกพันทางสังคมโดยเฉพาะในกลุ่มที่มีความสนใจเนื้อหาการเกษตร รวมทั้งการพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ในยามว่างและพักผ่อนจากการทำงาน

4.5.3 บทบาทหน้าที่ในฐานะองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร

บทบาทหน้าที่ของสื่อสิ่งพิมพ์ในฐานะองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร ได้แก่ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร

1) สื่อสิ่งพิมพ์ในฐานะผู้ส่งสารควรบทบาทหน้าที่ดังนี้

(1) แสดงวัตถุประสงค์การสื่อสารให้ชัดเจน เช่น เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับพืชพันธุ์ใหม่หรือพันธุ์ไม้ที่หายาก

(2) มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเพียงพอ

(3) รับผิดชอบเนื้อหาที่พิมพ์ ในด้านความถูกต้อง กทหมาย และแหล่ง

อ้างอิง

(4) เข้าใจความสามารถและความพร้อมของผู้รับสาร เช่น ไม่เสนอเนื้อหา

ที่ยากหรือซับซ้อนให้กลุ่มเกษตรกรชนบท เป็นต้น

2) สื่อสิ่งพิมพ์ในฐานะสารควรบทบาทหน้าที่ดังนี้

สาร คือ เนื้อหาที่หลากหลายและแสดงออกโดยใช้ภาษาหรือสัญญาณลักษณะตามและผู้ส่งสารสามารถทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจร่วมกัน สาร จะถูกจัดเรียงอย่างมีระบบระเบียบมีการเรียบเรียงลำดับความยากง่าย และการใช้ภาษาเพื่อทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นผู้ส่งสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างโดยผ่านการเขียน เพื่อส่งความคิดไปยังผู้รับสาร ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา สารทำหน้าที่เราให้ผู้รับสารรับรู้ความหมายและมีปฏิกิริยาตอบสนอง เกิดทัศนคติที่ดีและเกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามเนื้อหาสารที่ผู้รับสารรับรู้ การนำเสนอเนื้อหาเพื่อส่งเสริมการเกษตรผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ทำได้ในรูปแบบความ ข่าวนั้น รายงานเหตุการณ์ ข้อคิดเห็น ฯลฯ จากแหล่งข้อมูลมาจากหน่วยงานราชการ ผู้สื่อข่าว และผู้อ่าน

3) สื่อสิ่งพิมพ์ในฐานะสื่อควรบทบาทหน้าที่ดังนี้

สื่อ คือ พาหนะหรือช่องทางที่ผู้ส่งสารใช้ส่งสารไปยังผู้รับสาร สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลักที่ใช้ส่งสารไปยังผู้อ่านจำนวนมากในเวลารวดเร็ว โดยเฉพาะการส่งอย่างเจาะจงได้ง่ายกว่าสื่ออื่นถ้าผู้ส่งสารใช้สื่อ โดยคำนึงถึงความถูกต้องและเหมาะสมกับเนื้อหาสารและสภาพการเปิดรับสารนั้นจะไปถึงผู้รับตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

4) สื่อสิ่งพิมพ์ในฐานะผู้รับสารควรบทบาทหน้าที่ต่อไปนี้

(1) เป็นตัวของตัวเอง หมายถึง การที่สื่อสิ่งพิมพ์สื่อสารจากความต้องการของคนในฐานะผู้รับสาร โดยมีวัตถุประสงค์ วิถีดำเนินการ และได้รับผลจากการดำเนินการเป็นของตนเอง เช่น การเสนอข่าวหรือคอลัมน์เพื่อส่งเสริมการเกษตรของหนังสือพิมพ์โดยทีมข่าวการเกษตรของหนังสือพิมพ์นั้นๆ

(2) เป็นสมาชิกกลุ่ม เช่น เป็นสมาชิกสมาคมส่งเสริมการเกษตร ทำให้สื่อสิ่งพิมพ์มีบทบาทหน้าที่ระหว่างสมาชิก มีการอ้างอิงมาตรฐานทางวิชาชีพ เป็นปัจจัยแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อนำเสนอไปยังผู้อ่านในกลุ่ม

(3) เป็นสื่อกลาง ในการวิพากษ์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ทางการเกษตรที่เกิดขึ้น

(4) เป็นผู้สื่อข่าวสาร ซึ่งมีความหลากหลายทั้งรูปแบบ วัตถุประสงค์ เนื้อหา โดยเป็นผู้รับและนำเนื้อหาไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ในส่วนของบทบาทสื่อสิ่งพิมพ์ในงานส่งเสริมการเกษตรนั้น ได้มีผู้กล่าวถึงบทบาทสื่อสิ่งพิมพ์ ในทรรคนะต่างๆ ไว้ว่า

วิจิตร อวาทะกุล (2527: 221) ได้กล่าวถึงบทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ว่า สื่อสิ่งพิมพ์เป็นวิธีการสื่อสารส่งเสริมการเกษตร โดยใช้ตัวหนังสือเหมาะสมกับผู้อ่านหนังสือ และชอบการอ่านมีภาพประกอบความเข้าใจ มีลักษณะคงทนอยู่ได้นาน อ่านกันได้หลายคนต่างกับวิทยุโทรทัศน์ แต่ถ้าผู้อ่านไม่อ่าน ไม่สนใจ เลิกอ่าน หรือโยนทิ้ง สิ่งพิมพ์นั้นก็ไม่ได้เกิดประโยชน์ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลเกิดขึ้น ผลของสื่อสิ่งพิมพ์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะท่าทีความรู้สึกร การส่งเสริมการเกษตรเป็นการให้การศึกษาที่มีการถ่ายทอดในด้านวิชาการความรู้ที่สำคัญ

Ames และ George (1975 :55 - 56) กล่าวถึงสื่อสิ่งพิมพ์ในงานเผยแพร่ว่าสื่อสิ่งพิมพ์สามารถใช้ประโยชน์ได้หลายทางในการเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร นอกจากนี้ยังสามารถใช้ร่วมกับสื่ออื่น เนื่องจากมีราคาถูกสามารถแจกจ่ายให้ใครก็ได้ที่พบเห็น สามารถผลิตได้ครั้งละจำนวนมาก ใช้เวลาในการผลิตไม่มาก การเตรียมเนื้อหาเอกสารควรเขียนในสิ่งที่เข้าใจง่ายสิ่งที่สำคัญเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์คือการออกเขียนได้ของเกษตรกร หากผู้อ่านมีความรู้ก็ไม่สามารถวิเคราะห์ข้อความได้ ผู้อ่านแต่ละคนมีประสบการณ์ต่างกันทำให้ความสามารถในการตีความแตกต่างกัน ดังนั้น การผลิตเอกสารจึงต้องเขียนให้อ่านง่าย ชัดเจนและน่าสนใจ นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นต้องออกแบบให้ดี ใช้ภาพประกอบที่น่าสนใจ ใช้วัสดุการพิมพ์ที่ดี เพื่อให้เอกสารน่าสนใจยิ่งขึ้น

คมสัน หุตะแพทย์ (2535 :111-113) ได้กล่าวถึงสื่อสิ่งพิมพ์ว่าเป็นสื่อหนึ่งที่น่ามาใช้ในการเผยแพร่ เพราะใช้งบประมาณไม่มากเมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่น ผลิตได้ครั้งละหลายๆการใช้เอกสารก็ไม่ยุ่งยาก ที่สำคัญเมื่อเป้าหมายได้รับเอกสารก็สามารถเก็บสื่อชิ้นไว้ได้ และจะนำมาอ่านเมื่อไรก็ได้ แต่สิ่งที่ควรพิจารณาในการใช้สื่อสิ่งพิมพ์กับชาวชนบท คือชาวชนบทมักจะสามารถในการอ่านออกเขียนได้น้อย จึงควรคำนึงถึงรูปแบบนำเสนอที่มีเนื้อหาเข้าใจง่าย กระชับ มีภาพประกอบ และจำนวนหน้าไม่มากเกินไป สำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทโปสเตอร์นั้นเป็นสื่อที่ใช้กระตุ้นกลุ่มเป้าหมายด้วยเนื้อหาสั้นๆ แล้วจึงตามด้วยรายละเอียดในสื่อสิ่งพิมพ์ชนิดอื่น

เอกชัย ไชยเจริญ และธวัชพันธ์ พานิชโยทัย (2540 :14) ได้กล่าวถึงสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรว่า สื่อสิ่งพิมพ์ของกรมส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่จะล้ำสมัยเป็นเอกสารที่มีเนื้อหาให้คำแนะนำทั่วไป ไม่เจาะจง เกษตรกรจึงไม่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ทันที สำหรับการเผยแพร่ความรู้ให้เกษตรกรนั้นก็ไม่มีระบบที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่แต่ละคน

ดังนั้น จึงสามารถสรุปบทบาทของสื่อสิ่งพิมพ์ได้ดังนี้ สื่อสิ่งพิมพ์ถึงจะเป็นสื่อที่ใช้ง่ายครอบคลุมพื้นที่กว้างขวาง แต่ก็มีข้อจำกัดในการใช้ คือ จะใช้ได้ดีและได้ผลกับผู้ที่อ่านหนังสือออก และเข้าใจในเนื้อหานั้นๆ ดังนั้นหากมีการวางแผนและเตรียมการในการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ที่ดีจึงจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรมาก

ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์ของกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรเป็นสื่อที่ผลิตโดยใช้งบประมาณของรัฐ เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้แก่เกษตรกร โดยไม่หวังผลกำไร สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อมวลชนชนิดหนึ่งที่กรมส่งเสริมการเกษตรที่ผลิตขึ้น เพื่อนำมาใช้เป็นสื่อและคู่มือทางวิชาการในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกร เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นมีความรู้เพิ่มขึ้น และใช้ความรู้ในการพัฒนาอาชีพการเกษตรให้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสนับสนุนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในภูมิภาคเพื่อใช้ประกอบในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรแก่เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป ณ ศูนย์วิทยบริการเพื่อการส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร โดยได้จัดประเภทหมวดหมู่ของสื่อสิ่งพิมพ์ ไว้ดังนี้ (สำนักพัฒนาถ่ายทอดเทคโนโลยี 2549 อดต่าเนา)

1. เอกสารคำแนะนำทางการเกษตร ผลิตขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้สนับสนุนการปฏิบัติงาน และเผยแพร่ให้แก่เกษตรกร ได้แก่ หมวดไม้ผล ไม้ดอก พืชผัก-พืชไร่ ปัจจัยการผลิต เกษกิจเกษตร เป็นต้น
2. แผ่นพับทางการเกษตร (Folders) มีเนื้อหาสั้นๆ ลักษณะเป็นแผ่นกระดาษแผ่นเดียวแต่นำมาพับ พับเป็น 3 ส่วน หรือ 4 ส่วน แล้วแต่ความยาวของแผ่นกระดาษที่บรรจุเนื้อหาผลิตขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้เผยแพร่ให้แก่เกษตรกร ได้แก่ หมวด ไม้ผล ไม้ดอก พืชผัก - พืชไร่ ปัจจัยการผลิต เกษกิจเกษตร เป็นต้น
3. โปสเตอร์ (Poster) ลักษณะเป็นแผ่นป้าย มีข้อความสั้นๆ กะทัดรัด เข้าใจง่าย ใช้สีสันและลักษณะสะดุดตาเพื่อกระตุ้นให้ผู้ผ่านไปมาเกิดความสนใจ โปสเตอร์ที่ผลิตมี 2 ประเภท คือ โปสเตอร์เพื่อใช้ประชาสัมพันธ์งานรณรงค์ และโปสเตอร์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตร ได้แก่ ดินเค็ม ดินเปรี้ยว ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยพืชสดในไร่ มะละกอ GMO รูปฝ้าย รูปมังคุด รูปกล้วยรูปมะขาม รูปทุเรียน รูปมะพร้าว รูปเงาะ รูปสับปะรด รูปมะม่วง รูปลำไย รูปมะละกอ เป็นต้น
4. เอกสารวิชาการ ผลิตขึ้นเพื่อประกอบการสนับสนุนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้เป็นคู่มือในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ได้แก่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ๙๐ พรรษา นรมิ่งขวัญชาวไทย โครงการนำร่องปลูกฝ้ายอย่างยั่งยืน มาตรฐานพันธุ์พืช มาตรฐานเมล็ดพันธุ์ คุณสมบัติ

สารกำจัดศัตรูพืช และแนวทางในการจัดซื้อ คู่มือประกอบการเรียนรู้ การปฏิบัติดูแลรักษาและ
การจัดการศัตรูถั่วลิสงแบบผสมผสาน รายงานผลการปฏิบัติราชการกรมส่งเสริมการเกษตร แนวทาง
การบริหารราชการกรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2547 – 2550

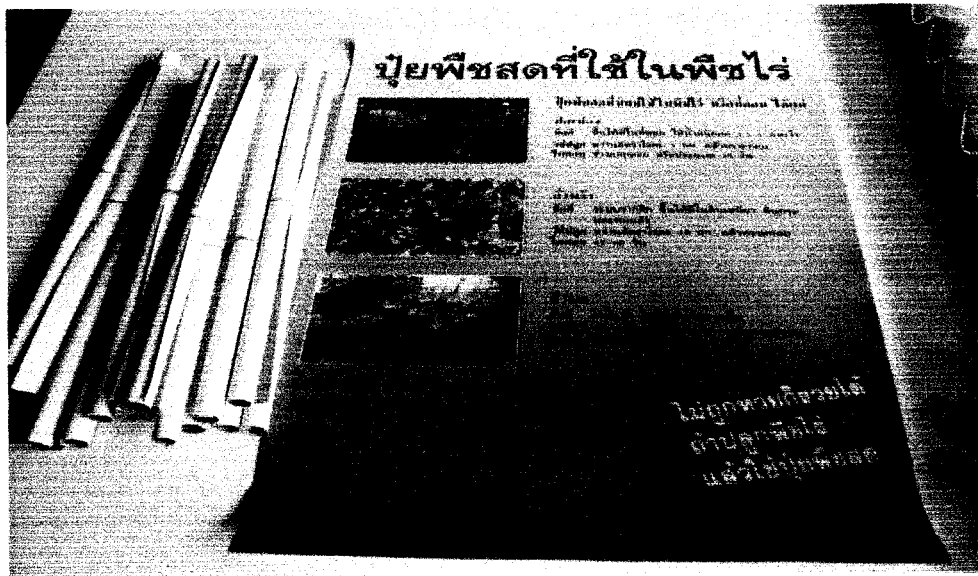
ภาพที่ 2.1 ศูนย์วิทยบริการเพื่อส่งเสริมการเกษตร อาคารเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร

ภาพที่ 2.2 เอกสารคำแนะนำ

ภาพที่ 2.3 แผ่นพับ

ภาพที่ 2.4 โปสเตอร์

ภาพที่ 2.5 เอกสารวิชาการ

4.6 ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการเกษตร

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการเกษตร จำแนกได้ 4 ประเภท ตามลักษณะการสื่อสาร ในระดับต่างๆ ได้ดังนี้ (จินทนา ทองประยูร 2549:524-526)

4.6.1 สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้สื่อสารระหว่างบุคคล

สื่อสิ่งพิมพ์ลักษณะนี้พบในรูปจดหมายที่ส่งถึงบุคคลเป้าหมายโดยตรง เพื่อแจ้งข่าวหรือปัญหา แนะนำความรู้ วิธีเฉพาะกรณี ทำให้การติดต่อสื่อสารเป็น ไปอย่างสะดวก รวดเร็วและประหยัด

4.6.2 สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้สื่อสารกับกลุ่มเด็ก

สื่อสิ่งพิมพ์ลักษณะนี้ใช้ในประกาศแจ้งข่าว ให้ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น แก่บุคคลเป้าหมายให้รับทราบเรื่องราวหรือกิจกรรมที่กระทำ เพื่อกระตุ้นใจให้กลุ่มบุคคล เป้าหมายคล้อยตามหรือสนับสนุนความคิดของผู้เขียน ซึ่งเป็นประโยชน์เฉพาะกลุ่ม รูปแบบสื่อ สิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นโฆษณาหรือใบปิด จดหมายเวียน หนังสือพิมพ์กำแพง และป้ายนิเทศหรือ กระดานนิเทศ ดังนี้

1) แผ่นโฆษณาหรือใบปิด (poster)

แผ่นโฆษณาหรือใบปิด เป็นแผ่นกระดาษขนาดใหญ่แผ่นเดียว ขนาดต่างๆกันปิดอยู่กับที่ ไม่เคลื่อนไหวประกอบด้วยภาพ และข้อความสั้นๆสื่อความหมายได้เร็ว เพื่อให้ผู้ผ่านไปมาเห็นและเกิดความสนใจ

สื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนี้ต้องใช้ข้อเขียนที่รวบรัดที่สุด แต่สื่อความหมายตามต้องการในระยะเวลาจำกัด เนื่องจากผู้อ่านจะไม่ให้เวลาในการอ่านนานนัก จากสถานที่ที่ไม่สะดวกในการอ่านนานๆ เนื้อหามักใช้เพื่อส่งเสริมการรณรงค์ในโครงการต่างๆ

2) จดหมายเวียน (circular letter)

จดหมายเวียน เป็นกระดาษบันทึกหรือประกาศแจ้งข่าวสาร เพื่อให้ผู้รับทราบเรื่องราวและกิจกรรม เช่น จดหมายเวียนถึงเกษตรกรในหมู่บ้านเพื่อนัดหมายการประชุม การประกาศแจ้งข่าวการระบาดของโรคพิษ เป็นต้น

3) หนังสือพิมพ์กำแพง (wall newspapers)

หนังสือพิมพ์กำแพง ใช้แจ้งเรื่องราวที่เป็นเหตุการณ์หรือกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ หรือประโยชน์เฉพาะกลุ่ม กระตุ้นให้ผู้พบเห็นสนับสนุนหรือคล้อยตาม ข้อมูลนั้นกำหนดพิมพ์เผยแพร่ของหนังสือพิมพ์กำแพงมักเป็นรายเดือน บริการให้เปล่า และเผยแพร่ตามหน่วยงานที่เกษตรกรติดต่อสื่อสารบ่อยครั้ง เช่น ศาลากลางจังหวัด ห้องสมุดประชาชน สำนักงานเกษตร ฯลฯ

4) ป้ายนิเทศหรือกระดานนิเทศ (bulletin board)

ป้ายนิเทศ เป็นป้ายหรือกระดานที่ติดภาพ ตัวอักษร หุ่นจำลอง ฯลฯ เพื่อแสดงกิจกรรมหรือเรื่องราวที่น่าสนใจ

4.6.3 สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้สื่อสารกับชุมชน

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อสื่อสารเผยแพร่กับชุมชนที่สำคัญ ได้แก่ แผ่นปลิวหรือใบปลิว แผ่นพับ จดหมายข่าว จุลสาร อนุสาร และหนังสือคู่มือ ดังนี้

(1) แผ่นปลิวหรือใบปลิว (leaflet)

แผ่นปลิวหรือใบปลิว เป็นกระดาษแผ่นเดียว อาจพิมพ์หน้าเดียวหรือสองหน้า ใช้แจ้งข่าวสาร ประกาศให้ทราบและปฏิบัติตาม อาจมีภาพประกอบหรือไม่ก็ได้

(2) แผ่นพับ (folder)

แผ่นพับ เป็นสิ่งพิมพ์แผ่นเดียว พับครั้งเดียวหรือหลายครั้งให้มีขนาดกะทัดรัด สวยงามสะดวกต่อการพกพา บรรจุเนื้อหาสั้นๆมีภาพประกอบ มักเป็นเนื้อหาแนะนำการปฏิบัติต่างๆกิจกรรม หรือสถานที่

(3) จดหมายข่าว (newsletter)

จดหมายข่าว เป็นเอกสารที่ประกอบด้วยเนื้อหาหลากหลายทั้งข่าว บทความ สารคดีเกร็ดความรู้ ฯลฯ มีจำนวนหน้าหลากหลาย ตั้งแต่แผ่นปลิวแผ่นเดียว จำนวน 1-2 หน้า จนถึงรูปเล่มจำนวนหลายหน้า อาจเขียนเล่มด้วยลวดถ้ามีจำนวนหน้ามาก กำหนดออกเป็นประจำ ต่อเนื่องกันการเสนอเนื้อหาในจดหมายข่าวสามารถเสนอข้อมูลในปริมาณน้อย จนถึงปริมาณมาก เพื่อบอกข่าวคราวความเคลื่อนไหวเพื่อส่งเสริมการเกษตร เช่น ราคาผลผลิต การระบาดของโรคติดต่อใน สัตว์และพืช ฯลฯ

(4) จุลสาร (pamphlet)

จุลสาร เป็นเอกสารที่เขียนเป็นรูปเล่มเล็กบาง มักมีปกหุ้มเนื้อหา เสนอรายละเอียดต่างๆ ส่วนใหญ่เป็นเอกสารวิชาการ หรือเอกสารแนะนำการเพาะปลูกการดูแลสัตว์และ พืช ฯลฯ

(5) อนุสาร (booklet)

อนุสาร เป็นหนังสือเล่มบางมีจำนวนหน้าน้อยกว่าหนังสือทั่วไป เสนอเนื้อหามากกว่าจุลสาร จัดทำในโอกาสต่างๆ

(6) หนังสือคู่มือ (manual or handbook)

หนังสือคู่มือ มีลักษณะคล้ายหนังสือเล่มส่วนใหญ่เน้นเนื้อหาวิชาการ เป็นคู่มือปฏิบัติให้ผู้อ่านใช้เป็นแนวทางประกอบอาชีพ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ปฏิบัติได้ถูกต้องใน แบบเดียวกัน เช่น การเพาะปลูก การป้องกัน โรคติดต่อในสัตว์ ฯลฯ อาจอยู่ในรูปเอกสารเล่มเล็ก อนุสาร แผ่นปลิว แผ่นพับ หรือแผ่นแขวน

4.6.4 สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้สื่อสารไปยังมวลชน

สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้สื่อสารเผยแพร่ไปยังมวลชนอยู่ในรูปของสื่อมวลชน ที่สำคัญได้แก่หนังสือพิมพ์ วารสาร และนิตยสาร ดังนี้

(1) หนังสือพิมพ์ (newspapers)

หนังสือพิมพ์ ประกอบด้วยแผ่นพิมพ์ขนาดใหญ่จำนวนหลายแผ่นพับ และสอดเข้าด้วยกันโดยไม่เย็บเล่ม ระยะเวลาเผยแพร่สม่ำเสมอ อาจเป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน เสนอข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนทั่วไป ไม่จำกัดเฉพาะกลุ่ม ทั้งข่าว บทความ ข้อคิดเห็น บทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ ฯลฯ เน้นความรวดเร็วและทันเหตุการณ์

(2) วารสาร (periodicals)

วารสาร เป็นสิ่งพิมพ์ที่มุ่งให้ความรู้เชิงวิชาการ โดยรวมเรื่องที่เป็นเหตุการณ์ปัจจุบันความก้าวหน้าทางวิชาการ ผลงานวิจัย บทความ ฯลฯ มีประโยชน์ต่อการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ความคิด และการนำไปใช้ กำหนดออกวารสารจะเป็นวาระประจำและต่อเนื่อง

(3) นิตยสาร (magazine)

นิตยสาร เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอเนื้อหาหลากหลาย เช่น บทความ บทสัมภาษณ์ สารคดี ข่าว นวนิยาย ฯลฯ ผู้อ่านจะได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากการอ่าน หน่วยงานอาจเป็นผู้จัดทำนิตยสารเองหรือวารสารเอง หรือผลิตเนื้อหาทั้งข่าว บทความ และข้อเขียนอื่นๆแล้วส่งไปยังวารสารหรือนิตยสารที่จำหน่ายอยู่ก็ได้

สรุปได้ว่า สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการเกษตร จำแนกได้ 4 ประเภท ตามลักษณะการสื่อสารในระดับต่างๆ การเลือกใช้สื่อประเภทใดนั้นขึ้นอยู่กับระดับการสื่อสาร ทั้งการสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารกับกลุ่มเล็ก การสื่อสารกับชุมชน และการสื่อสารกับมวลชน

5. แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

คำว่า “เทคโนโลยี” นั้นมีรากศัพท์มาจากภาษากรีก คือ Tech หมายถึง Art ในภาษาอังกฤษ และคำว่า Logos หมายถึง A study of ดังนั้น Technology จึงหมายถึง A study of art

เทคโนโลยี (Technology) มีความสัมพันธ์กับการใช้ชีวิตของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งเทคโนโลยีในอดีตจะเป็นเทคโนโลยีที่ไม่ซับซ้อนมากนัก แต่ในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น มีผู้นิยามความหมายของเทคโนโลยีไว้มากมาย (กิตติ ภักดีวิวัฒนะกุล 2546:3) ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ได้นิยามความหมายของ “เทคโนโลยี” ว่าเทคโนโลยี คือ วิทยาการที่เกี่ยวกับศิลปะในการนำเอาวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติและอุตสาหกรรม

กู๊ด (Good 1963) ได้นิยามความหมายของ “เทคโนโลยี” ไว้ในพจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of Educational) ว่า คือ การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในสาขาวิชาต่างๆเพื่อปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ

เดล (Dale 1969) ได้นิยามความหมายของ “เทคโนโลยี” ว่า เทคโนโลยีไม่ใช่เรื่องมือแต่เป็นแผนการวิธีการทำงานอย่างมีระเบียบเพื่อให้ลุล่วงตามแผนการ

ฮาลซี (Haisey 1974) ได้นิยามความหมายของ “เทคโนโลยี” ไว้ 3 ความหมาย ดังนี้

- 1. เป็นการนำความรู้ที่มีเหตุผลมาใช้เพื่อให้บรรลุจุดเป้าหมายในทางปฏิบัติ
- 2. เป็นระเบียบ วิธีการ ขบวนการ ความคิดหรือการปรับปรุงวิธีการเดิม
- 3. เป็นการนำเอาวัสดุหรือวัตถุดิบบริการความต้องการของสังคม

จอห์น (John 1967) ได้นิยามความหมายของ “เทคโนโลยี” ว่า เทคโนโลยี หมายถึง การประยุกต์อย่างมีระบบ ในวิทยาศาสตร์ หรือความรู้อื่นที่ได้จัดระเบียบดีแล้ว ต่อการปฏิบัติงานทั้งหลาย การประยุกต์ใช้ในงานด้านใดก็เรียกกว่าเป็นเทคโนโลยีด้านนั้น เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการแพทย์ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีทางการศึกษา เทคโนโลยีทางการเกษตร เทคโนโลยีทางอุตสาหกรรม เป็นต้น

จึงสามารถสรุปนิยามของคำว่า “เทคโนโลยี” ดังนี้ เทคโนโลยี หมายถึง การนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์หรือความรู้ด้านอื่นๆ ที่ได้จัดระเบียบดีแล้วมาประยุกต์ใช้งานในด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อให้งานนั้นมีความสามารถและประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านกระบวนการเก็บรวบรวม และเรียบเรียง เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ และเป็นสิ่งหนึ่งที่ยังจำเป็นอยู่ในการดำเนินธุรกิจ องค์กรต่างๆ เพื่อใช้ในการประมวลผลข้อมูล ดังนั้นคุณลักษณะและประเภทของสารสนเทศมีดังต่อไปนี้ (กิตติ ภักดีวิวัฒนะกุล 2546:273-275)

1. คุณลักษณะของสารสนเทศ ที่ดีมีดังนี้

1.1 มีความถูกต้อง (accurate) สารสนเทศจะต้องไม่นำข้อมูลที่ผิดพลาดเข้าสู่ระบบ เพราะเมื่อนำไปประมวลผลแล้วจะทำให้ได้สารสนเทศที่ผิดพลาดตามไปด้วย

1.2 มีความสมบูรณ์ (complete) สารสนเทศที่ดีจะต้องมีข้อมูลในส่วนสำคัญครบถ้วน เช่น ถ้าเป็นรายงานการสั่งซื้อวัตถุดิบรายเดือน หากไม่มียอดสั่งซื้อรวมแล้ว ก็ถือว่าเป็นสารสนเทศที่ไม่สมบูรณ์

1.3 มีความคุ้มค่า (economical) สารสนเทศที่ดีจะต้องผ่านกระบวนการที่มีต้นทุนน้อยหรือเท่ากับกำไรที่ได้จากการผลิต

1.4 มีความยืดหยุ่น (flexible) ต้องสามารถนำสารสนเทศไปใช้กับบุคคลหลายกลุ่ม

1.5 มีความเชื่อถือได้ (reliable) ความน่าเชื่อถือของสารสนเทศนั้นขึ้นอยู่กับ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่มาที่เชื่อถือได้

1.6 ตรงประเด็น (relevant) ต้องมีความสัมพันธ์กับงานที่ต้องการวิเคราะห์หากเป็นสารสนเทศที่ไม่ตรงประเด็นจะทำให้เสียเวลาในการทำงาน

1.7 มีความง่าย (simple) สารสนเทศที่ดีต้องไม่ซับซ้อน กล่าวคือ ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เพราะความซับซ้อนคือการมีรายละเอียดปลีกย่อยมากเกินไป จนทำให้ไม่ทราบความสำคัญที่แท้จริงของสารสนเทศที่ใช้ในการตัดสินใจ

1.8 มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน (timely) ต้องมีความทันสมัยอยู่เสมอ เมื่อต้องการใช้เพื่อการตัดสินใจจะทำให้มีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น

1.9 สามารถตรวจสอบได้ (verifiable) สารสนเทศที่ดีต้องสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ โดยอาจตรวจสอบจากแหล่งที่มาของสารสนเทศ เป็นต้น

2. ประเภทของสารสนเทศ ที่ควรมีดังนี้

สารสนเทศที่ดีควรจะมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ ตรงประเด็น กระชับ ได้ใจความ และมีความสอดคล้องกัน สารสนเทศต่างๆ เมื่อจำแนกตามรูปแบบของการนำเสนอสารสนเทศโดยทั่วไปมีดังนี้

2.1 สารสนเทศส่วนที่เป็นรายละเอียด (detailed information) แบ่งตามวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้ เป็น 2 ลักษณะ คือ ใช้เพื่อจัดการและควบคุมการดำเนินงานภายในองค์กร หรืออีกลักษณะหนึ่งเป็นการนำรายละเอียดที่เป็นผลลัพธ์ทั้งหมดจากการดำเนินงานมาแสดง โดยเน้นถึงรายละเอียดของกิจกรรมที่ก่อให้เกิดสารสนเทศนั้น และมักจะเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นเป็นรายวัน เช่น รายละเอียดการขายสินค้า รายงานการประชุม เป็นต้น

2.2 สารสนเทศส่วนที่เป็นผลสรุป(summary information) เป็นสารสนเทศที่เกิดจากการรวบรวมข้อมูลดิบที่ได้มาจากการดำเนินงาน หรือนำข้อมูลจากสารสนเทศส่วนที่เป็นรายละเอียดมาประมวลหรือคำนวณข้อมูลผลออกมาอีกครั้ง จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มและความเป็นไปได้เพื่อวางแผนป้องกันปัญหาด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น

2.3 สารสนเทศเพื่อการพยากรณ์(prediction information) เป็นสารสนเทศที่มักจะมีการนำข้อมูลจากสารสนเทศส่วนที่เป็นผลสรุป หรือรายงานส่วนที่เป็นรายละเอียดมาประมวลผลหรือคำนวณ แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้นั้นไปใช้ในการวิเคราะห์และพยากรณ์แนวโน้มการดำเนินงานขององค์กรนั่นเอง ข้อมูลประเภทนี้เป็นผลที่เกิดจากการคาดคะเน ดังนั้นหากปฏิบัติตามผลการวิเคราะห์นั้นอาจจะไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดคะเนไว้ก็ได้ โดยความผิดพลาดที่เกิดขึ้นอาจจะเกิดขึ้นจากความผันผวนจากปัจจัยภายนอก เช่น นโยบายการเมือง สภาวะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น ซึ่งต่างจากสารสนเทศ 2 ชนิดแรก เป็นข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงาน ลักษณะเด่นของการนำเสนอสารสนเทศไปใช้

คือมักจะนำเสนอในรูปแบบของกราฟแสดงแนวโน้มข้อมูล เช่น การสร้างรายงานพยากรณ์ยอดขาย โดยนำยอดขายสรุปรายเดือนมาพยากรณ์เป็นไตรมาส เป็นต้น

2.4 สารสนเทศกรณีเฉพาะ(exception information) เป็นสารสนเทศชนิดพิเศษ ที่สร้างมาจากการกั้นกรองข้อมูลตามเงื่อนไขที่ผู้ใช้ต้องการจริงๆ เพื่อนำไปสร้างเป็นรายงานกรณีเฉพาะ(exception report) ต่อไป โดยข้อมูลที่นำมาใช้สร้างรายงานประเภทนี้อาจจะเป็นข้อมูลที่มาจากสารสนเทศที่เป็นรายละเอียด หรือสารสนเทศส่วนที่เป็นผลสรุปก็ได้

5.1 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานในด้านการพิมพ์เอกสาร การนำเสนอข้อมูล รับ-ส่งข้อมูลข่าวสาร โดยทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้แก่ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตและอินทราเน็ต

อินเทอร์เน็ต (INTERNET) หมายถึง เป็นการเชื่อมต่อระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือ เครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องใด เครื่องหนึ่งในองค์กรออกไปยังผู้ออกไปยังผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในระดับสากล ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับระบบเครือข่ายระยะไกล หรือระบบแวนแแต่ระบบแวนจะใช้งานเฉพาะเพื่อการจัดระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในองค์กรที่มีสำนักงานกระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆ

อินทราเน็ต(INTRANET) หมายถึง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขององค์กรใด องค์กรหนึ่งให้สามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในสังกัดเพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถรับส่งข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายได้ โดยเรียกผ่าน โปรแกรมบราวเซอร์ คือ โปรแกรมเครือข่ายภายในองค์กรเท่านั้น ผู้ใช้ภายนอกจะไม่สามารถเข้ามาใช้ข้อมูลสารสนเทศที่อยู่ในเครือข่ายได้

สรุป ดังนั้นในการประยุกต์ใช้อินเทอร์เน็ตในองค์กรควรสร้างทั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและอินทราเน็ตควบคู่กัน เพราะการจัดทำระบบเครือข่ายเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่งจะทำให้ระบบขาดความสมบูรณ์ และเป็นลดความสนใจของผู้ใช้ในการที่จะเข้ามาใช้งานระบบเครือข่ายเพราะไม่สามารถใช้งานเครือข่ายได้อย่างกว้างขวาง

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) หมายถึง การนำเทคโนโลยีมาใช้ในงานที่เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้เป็นสารสนเทศ ซึ่งเทคโนโลยีที่ใช้เป็นการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์กับเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อช่วยในการติดต่อสื่อสารและการส่งผ่านข้อมูลและสารสนเทศให้สะดวกรวดเร็วมากขึ้น และได้มีผู้นิยามความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศไว้มากมาย (กิตติ ภักดีวิวัฒนะกุล 2546:4-5) ดังนี้

ลูคัส จูเนียร์ (Lucas, JR 1997) นิยามความหมายว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง รูปแบบของเทคโนโลยีทุกประเภทที่นำมาประยุกต์ใช้เพื่อการประมวลผล การจัดเก็บ และการถ่ายทอดสารสนเทศในรูปแบบของอิเล็กทรอนิกส์

กิลล์แมน (Gillman 1984) นิยามความหมายว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ ครอบคลุมถึงการจัดหา การจัดเก็บ การประมวลผล การค้นคืน และการแสดงผลของสารสนเทศ โดยเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์

ซอร์โคซีย (Zorkoczy 1984) นิยามความหมายว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึงการกระทำโดยอัตโนมัติเพื่อรวบรวม จัดเก็บ ประมวลผล จัดจำหน่าย และใช้สารสนเทศ โดยไม่ได้จำกัดขอบเขตไว้ที่ฮาร์ดแวร์หรือซอฟต์แวร์ แต่เน้นความสำคัญไปที่มนุษย์ในฐานะที่เป็น ผู้ใช้ ผู้สร้าง ผู้ควบคุม และผู้แสวงหาผลประโยชน์จากเทคโนโลยีนี้

สเปนเซอร์ (Spencer 1992) นิยามความหมายว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็น เทคโนโลยีที่เป็นการรวมกันระหว่างคอมพิวเตอร์กับสื่อสารด้วยความเร็ว เพื่อนำข้อมูลเสียงและ ภาพมาประกอบกันเพื่อนำไปใช้ประโยชน์นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศยังมีองค์ประกอบไปด้วย ส่วนต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์มากมายกับองค์กร ดังนี้

1. ฮาร์ดแวร์ (hardware)
2. ซอฟต์แวร์ (software)
3. เครือข่ายคอมพิวเตอร์และการติดต่อสื่อสาร (computer network and communication)
4. ข้อมูลและฐานข้อมูล (data and database)

จึงสามารถสรุปนิยามของคำว่า "เทคโนโลยีสารสนเทศ" หมายถึง การนำ เทคโนโลยีมาใช้ในงานที่เกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลเพื่อให้ได้เป็นสารสนเทศ ซึ่งเทคโนโลยีที่ใช้เป็นการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์กับเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อช่วยในการ ติดต่อสื่อสาร และการส่งผ่านข้อมูลและสารสนเทศให้สะดวกรวดเร็วมากขึ้น

ดังนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเข้ามามีบทบาทและความสำคัญต่อการทำงานในปัจจุบันทำให้หลายหน่วยงาน หลายองค์กรสนใจนำเข้ามาใช้งานและสนับสนุนการทำงานในด้าน ต่างๆให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของบุคคลและองค์กรในปัจจุบัน คือ

1. ช่วยเพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพในการทำงาน และลดต้นทุนในการผลิต
2. ช่วยจัดระบบสารสนเทศที่มีอยู่อย่างมากมายให้เป็นระเบียบ ทำให้สะดวก รวดเร็วและง่ายในการจัดเก็บและค้นหาข้อมูล

3. ช่วยให้การสื่อสารระหว่างกันมีความรวดเร็วมากขึ้น ลดปัญหาเรื่องระยะเวลาและระยะทางโดยใช้ระบบเครือข่ายและโทรศัพท์เข้ามาช่วย เช่น อินเทอร์เน็ต และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4. เทคโนโลยีสารสนเทศบางอย่างเป็นแบบอัตโนมัติ ที่สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้จากแหล่งอื่นเมื่อใดก็ได้

5. เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้มีการกระจายโอกาสการเรียนรู้ เช่น มีระบบการเรียนการสอนทางไกล การรักษาพยาบาลผ่านเครือข่ายสื่อสาร การสั่งซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

6. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสารสนเทศ เช่น การคำนวณตัวเลขที่ยุ่งยากซับซ้อน

7. ช่วยลดจำนวนบุคลากรในการประมวลผลและผลิตสารสนเทศ เนื่องจากในการทำงานเมื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้จะมีความรวดเร็วและถูกต้องมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด บุคลากรในองค์กรสามารถนำเวลาส่วนที่เหลือไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นได้

8. ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในระยะยาว เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคลากร เป็นต้น

5.2 การนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการส่งเสริมการเกษตร

สุนันท์ สีสังข์ (2544: 47-50) กล่าวไว้ว่า สารสนเทศทางการเกษตรมีประโยชน์ในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการเกษตรในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับนานาชาติ สารสนเทศทางการเกษตรที่สำคัญ สำหรับนำมาประกอบใช้ในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมการเกษตร มีดังนี้

1. ข้อมูลการผลิต ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับพืช ไม้ ได้แก่ เนื้อที่ปลูก ผลผลิตต่อไร่ แหล่งผลิตในประเทศและของโลก ฤดูกาลเพาะปลูก เก็บเกี่ยวและปริมาณที่ออกสู่ตลาด จำนวนเกษตรกรผู้ปลูก ปริมาณการใช้ผลผลิต ปศุสัตว์ ไม้ ได้แก่ จำนวนตัวแยกตามเพศ ช่วงอายุ อัตราการเกิดตาย ปริมาณออกสู่ตลาดรายเดือน ประมง ป่าไม้ ไม้ ได้แก่ ปริมาณการผลิตประมงน้ำจืด น้ำเค็ม จำนวนผู้ประกอบการประมง ป่าไม้ ไม้ ได้แก่ เนื้อที่ป่าไม้จำแนกตามประเภทต่าง ๆ ทรัพยากรป่าไม้อื่นๆ

2. ต้นทุนการผลิต ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ การจำแนกตามพื้นที่การผลิต และทรัพยากรการผลิต การจำแนกตามการจัดการ (เทคโนโลยีช่วงอายุ) การจำแนกตามขนาดของฟาร์ม

3. การตลาดประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการตลาด ต้นทุนการตลาด ส่วนเหลือมการตลาด

4. ราคา ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ ราคา ณ ไร่นา ราคา ณ ตลาดระดับต่างๆ เช่น ตลาดท้องถิ่น ตลาดกรุงเทพฯ ตลาดตลาดสากล
5. การค้า ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณและมูลค่าการส่งออก นำเข้า สัตว์ส่วน การตลาดของประเทศคู่ค้าและคู่แข่ง มาตรการและนโยบายของประเทศคู่ค้า
6. ประชากรและแรงงาน ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้างประชากร เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ การมีงานทำ ขนาดครอบครัว และการเคลื่อนย้ายถิ่น
7. ทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับ ที่ดิน ป่าไม้ และน้ำ
8. เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้
9. โครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ การคมนาคม โรงงาน อุตสาหกรรม ตลาดกลางหรือตลาดท้องถิ่น แหล่งเพื่อบริโภคและอุปโภค
10. เศรษฐกิจส่วนรวม ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวม ประชาชาติ ราคานีราคา (ผู้บริโภคชายฝั่ง) การมีงานทำและภาวะการว่างงาน ดุลการชำระเงินบัญชีเดินสะพัด

นักบริหารเป็นบุคคลที่ต้องวินิจฉัยปัญหา ข้อยุติ และตัดสินใจกระบวนการตัดสินใจจะถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการใช้ข้อมูลข่าวสารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ การตัดสินใจหรือบริหารงานเรื่องหนึ่งเรื่องใด จะต้องใช้ข้อมูลข่าวสารอะไรบ้าง (ว่าที่ร้อยตรี สกฤษชัย จำประดม 2546:32) ดังนี้คือ

1. การตัดสินใจเรื่องการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร ในการตัดสินใจต่อการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร จะต้องมีการใช้ข้อมูลข่าวสารการเกษตรที่เกี่ยวข้อง 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราการยอมรับ เทคโนโลยี และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี
2. การตัดสินใจเรื่องการบริหารโครงการ ในการตัดสินใจต้องมีข้อมูลข่าวสารทั้งในเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติ การงบประมาณ การบริหารงานที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากผู้บริหาร โครงการและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการนั้นๆ
3. การตัดสินใจ การควบคุมดูแลงานบริหารประจำวัน จะต้องมีข้อมูลที่แสดงจำนวนปริมาณเปลี่ยนแปลงไปในวันต่อวัน การบริหารตัดสินใจเพื่อสรุปผลหรือปิดบัญชีในวันหนึ่ง สัปดาห์หนึ่ง เดือนหนึ่ง หรือรายไตรมาสหนึ่ง จนถึงรายปีหนึ่ง จะต้องมีการใช้ข้อมูลข่าวสารที่มีการจัดเก็บไว้จากการบันทึกรายงานของการปฏิบัติงานตามระเบียบ หลักเกณฑ์ที่องค์กรนั้นๆ กำหนดขึ้น ซึ่งเป็นการใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้จากเอกสาร ช่วยในการตัดสินใจในการควบคุมบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พรทิพย์ ศรีแสงจันทร์ (2547:64) ได้สรุปผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่กรมส่งเสริมการเกษตรมีการดำเนินการไว้ ดังนี้

1. การจัดวางระบบฐานข้อมูลหลักขององค์กร กรมส่งเสริมการเกษตรได้มีการพัฒนาโปรแกรมประมวลผลฐานข้อมูลขององค์กร ที่เป็นฐานข้อมูลด้านการเกษตรและฐานข้อมูลด้านบริหาร และเป็นระบบงานที่มีผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ใช้งานจำนวนมาก อีกทั้งปริมาณข้อมูลจำนวนมาก ไม่สะดวกต่อการประมวลผลด้วยมือ ซึ่งต้องการความรวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ และที่สำคัญเป็นระบบงานตามนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร เช่น ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ระบบฐานข้อมูลการปลูกพืชไร่นาพืชผัก ระบบฐานข้อมูลการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ระบบฐานข้อมูลโครงการปรับ โครงสร้างระบบการผลิต ระบบฐานข้อมูลการเกิดภัยธรรมชาติ ระบบฐานข้อมูลสถาบันเกษตรกร ระบบฐานข้อมูล ไม้ผลเพื่อการส่งออก ระบบฐานข้อมูลแผนงาน โครงการและงบประมาณ เป็นต้น

2. การจัดระบบสารสนเทศ กำหนดเรื่องที่จะดำเนินการพัฒนาสารสนเทศ เน้นการพัฒนาให้สามารถใช้งานร่วมกันบนเครือข่ายได้ ประกอบด้วย ระบบสารสนเทศข้อมูลการผลิตพืชเศรษฐกิจ ระบบสารสนเทศข้อมูลโครงการปรับ โครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร ระบบสารสนเทศข้อมูลสถาบันเกษตรกร ระบบสารสนเทศข้อมูลบุคลากร และมีแผนการเข้าร่วมการพัฒนาระบบสารสนเทศเข้าสู่เกษตรกร โดยประสานงานกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3. การจัดหาและสนับสนุนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ทำการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์รวมทั้งระบบโปรแกรมที่จำเป็นในการใช้งานบันทึกและประมวลผล มีการสนับสนุนงบประมาณ ให้จังหวัด เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน

4. การพัฒนาความรู้แก่บุคลากรในด้านคอมพิวเตอร์ให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสำนักงาน การอบรมการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่าง ๆ ในส่วนของกรมส่งเสริมการเกษตรและ ได้อนุมัติงบประมาณให้หน่วยงานระดับภาคจัดอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

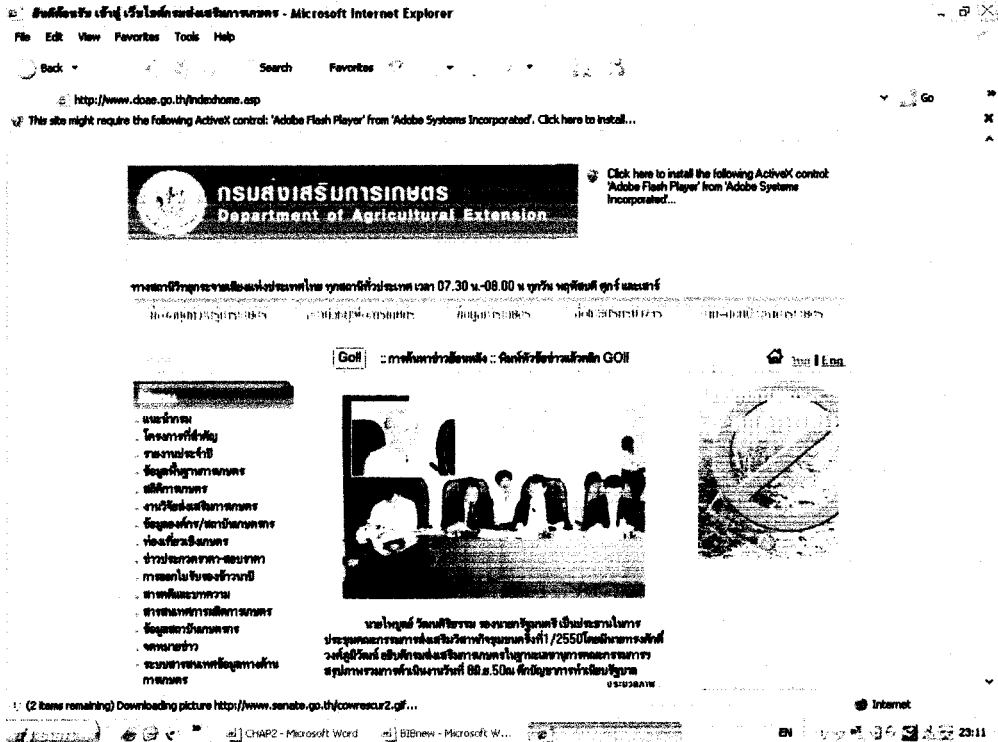
5. การพัฒนาระบบเครือข่าย โครงสร้าง ระบบเครือข่ายกรมส่งเสริมการเกษตร แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การเชื่อมต่อระบบเครือข่ายภายในกรมส่งเสริมการเกษตร และเชื่อมโยงเครือข่ายจากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาคต่างๆ ทั้ง 6 ภาค การเชื่อมต่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันประกอบด้วย

5.1 ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ประยุกต์ใช้จากเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต โดยนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ต้องการเผยแพร่เฉพาะภายในองค์กร

5.2 ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับให้บริการข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ในชื่อเว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตร www.doae.go.th ดังภาพที่ 2.7 ซึ่งได้ทำการพัฒนาและปรับปรุงแบบการนำเสนอตลอดจนข้อมูลข่าวสารให้มีความทันสมัยต่อเนื่อง โดยจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการรวบรวมวิเคราะห์ จัดหาแหล่งข้อมูลที่จะนำเสนอสู่สาธารณชน โดยคำนึงถึงความถูกต้องและการใช้ประโยชน์ของผู้เข้าเยี่ยมชมตลอดจนให้บริการสอบถามข้อมูลการเกษตรแก่เกษตรกรและบุคคลทั่วไป

5.3 ระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ได้จัดให้มีระบบเว็บเมลล์หรือผู้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยมีการลงทะเบียนผู้ใช้งานรูปแบบ ชื่อผู้ใช้งาน@doae.go.th กรมส่งเสริมการเกษตร (2549:27) ได้เริ่มนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรด้านการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลมาตั้งแต่ ปี พ.ศ.2521 ซึ่งได้ผ่านการพัฒนางานด้านนี้มาตั้งแต่ยุคการใช้ระบบเครื่องเมนเฟรมระบบมินิคอมพิวเตอร์ และระบบไมโครคอมพิวเตอร์ จนสู่ยุคของระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งได้ใช้งานอยู่ในปัจจุบัน โดยในปี พ.ศ. 2538 ได้มีการจัดวางระบบเครือข่าย (Local Area Network : LAN) ใช้งานในส่วนกลาง และมีการปรับปรุงประสิทธิภาพในการใช้งานมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีแนวทางการดำเนินงานด้านสารสนเทศ โดยต่อเนื่อง ดังนี้

1. การดำเนินงานจัดวางระบบฐานข้อมูลหลักที่จะใช้การปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรและเพื่อการบริหารงานส่งเสริมการเกษตร
2. การดำเนินงานจัดวางระบบสารสนเทศที่จะใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรและเผยแพร่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสู่เกษตรกร
3. การดำเนินงานจัดหาและสนับสนุนวัสดุและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่จำเป็นและสอดคล้องกับระบบงานเพื่อให้สามารถบริการและจัดการฐานข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ
4. การดำเนินงานพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบการสื่อสารเพื่อประสิทธิภาพการเชื่อมโยงด้วยคอมพิวเตอร์
5. การดำเนินงานพัฒนาความรู้แก่บุคลากรในด้านคอมพิวเตอร์ให้ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง

ที่มา:www.doae.go.th ณ วันที่ 18 กรกฎาคม 2550

ภาพที่ 2.6 เว็บไซต์ของกรมส่งเสริมการเกษตร

5.3 ทิศทางการดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร

ในการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมส่งเสริมการเกษตรได้มีการกำหนดแนวทางการประยุกต์ใช้และแผนการดำเนินงานไว้ ดังนี้

พรทิพย์ ศรีแสงจันทร์ (2547 :67) กล่าวถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ดังนี้

1. การสื่อสารแทนโทรศัพท์หรือจดหมาย โดยการรับส่งเอกสารราชการและข้อมูลด้วยระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e - mail)
2. การสืบค้นและเผยแพร่ข้อมูลภายในองค์กรของกรมส่งเสริมการเกษตรด้วยระบบอินทราเน็ต (Intranet)
3. การสืบค้นและเผยแพร่ข้อมูลกับระบบเครือข่ายอื่นภายนอกองค์กรด้วยระบบอินเทอร์เน็ต (Internet)

กลุ่มระบบเครือข่ายและคอมพิวเตอร์ (2546 : 27) ได้สรุปแผนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2545-2549 ประกอบด้วย

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เหมาะสมกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางด้านนี้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งกำหนดแผนการพัฒนางานไว้ดังนี้

1.1 การจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่างๆ ให้แก่หน่วยงานให้พอเพียงต่อการใช้งาน โดยมีมาตรฐานการจัดให้มีเครื่องคอมพิวเตอร์ประจำใช้งานหน่วยงานระดับฝ่าย ไม่น้อยกว่า 3 เครื่อง เครื่องพิมพ์คอมพิวเตอร์ หน่วยงานละ ไม่น้อยกว่า 2 เครื่อง

1.2 การเช่าใช้บริการอินเทอร์เน็ตต้องค์กรความเร็วสูงสำหรับหน่วยงานในส่วนกลาง ที่ความเร็วไม่น้อยกว่า 10 Mbps และระดับเขตที่ความเร็วไม่น้อยกว่า 512 Kbps สำหรับระดับจังหวัดและศูนย์ปฏิบัติการที่ความเร็ว 36.6 – 56 Kbps หรือสูงกว่าตามศักยภาพการให้บริการ

1.3 การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบเครือข่าย โดยการเพิ่มอุปกรณ์เครื่องแม่ข่าย (server) อุปกรณ์กระจายสัญญาณ (switching) อุปกรณ์สำรองข้อมูล (storage) อุปกรณ์รักษาความปลอดภัยของข้อมูล (firewall)

1.4 การจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในงานส่งเสริมการเกษตร อาทิเช่น ระบบการประชุมทางไกลทางภาพ (video conference) ระบบการถ่ายทอดสัญญาณภาพและเสียงผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและอินทราเน็ต

1.5 การจัดวางระบบเครือข่ายภายในสำหรับสำนักงานระดับเขต และจังหวัด เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้กว้างขวางขึ้นในหน่วยงานระดับภูมิภาค

2. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศขององค์กร เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการขององค์กร ประกอบด้วยฐานข้อมูลด้านวิชาการ (Front Office) และด้านบริหาร (back office) ดังนี้

2.1 ภาพการณ์ผลิตพืชที่ปลูกในอำเภอ

2.2 สภาพการเพาะปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น

2.3 สถิติการเกิดภัยธรรมชาติและการให้ความช่วยเหลือ

2.4 ผู้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้นรายใหญ่

2.5 การบริหารและจัดการคลังเมล็ดพันธุ์

2.6 สถิติกลุ่มเกษตรกรและการรายงานผลการดำเนินงาน

- 2.7 สถิติกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและการรายงานผลการดำเนินงาน
- 2.8 สถิติกลุ่มยุวเกษตรกรและการรายงานผลการดำเนินงาน
- 2.9 เครื่อง่ายธุรกิจเกษตร
- 2.10 คลินิกเกษตร
- 2.11 ทะเบียนเกษตรกรและข้อมูลพื้นฐานการเกษตร
- 2.12 ทะเบียนผู้ปลูกข้าวนาปีนาปรัง
- 2.13 ทะเบียนสื่อ โสต เอกสารสิ่งพิมพ์
- 2.14 สารสนเทศเพื่อการบริหารงานบุคคล
- 2.15 ทะเบียนครุภัณฑ์
- 2.16 การบริหารงบประมาณและพัสดุ
- 2.17 เงินเดือนข้าราชการและลูกจ้างประจำ
- 2.18 สำนักงานอัตโนมัติ
- 2.19 แผนปฏิบัติราชการผู้บริหาร
- 2.20 แผนการประชุม อบรม สัมมนาของผู้บริหาร
- 2.21 การบริหารงาน โครงการและงบประมาณ

3. การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากบุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตรมีจำนวนมากกว่าหนึ่งหมื่นคน และส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ด้านพื้นฐานในการใช้งานคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาค จึงต้องดำเนินการจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรให้ทั่วถึงซึ่งได้กำหนดแนวทางและหลักสูตรพัฒนาบุคลากร ดังนี้

- 3.1 หลักสูตรการใช้งานคอมพิวเตอร์พื้นฐาน ประกอบด้วยการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมระบบปฏิบัติการ การใช้งานอินเทอร์เน็ตและ E-Mail การใช้โปรแกรมการพิมพ์เอกสาร
- 3.2 หลักสูตรการใช้โปรแกรมไมโครซอฟต์ออฟฟิต ประกอบด้วย โปรแกรมเวิร์ด เอกเซล และพาวเวอร์พอยต์
- 3.3 หลักสูตรการสร้างเว็บไซต์ ประกอบด้วย โปรแกรมการสร้างเว็บเพจ โปรแกรมตกแต่งภาพ โปรแกรมการนำขึ้นข้อมูลบนเว็บไซต์
- 3.4 โปรแกรมการจัดการฐานข้อมูล ประกอบด้วย โปรแกรม access โปรแกรม asp

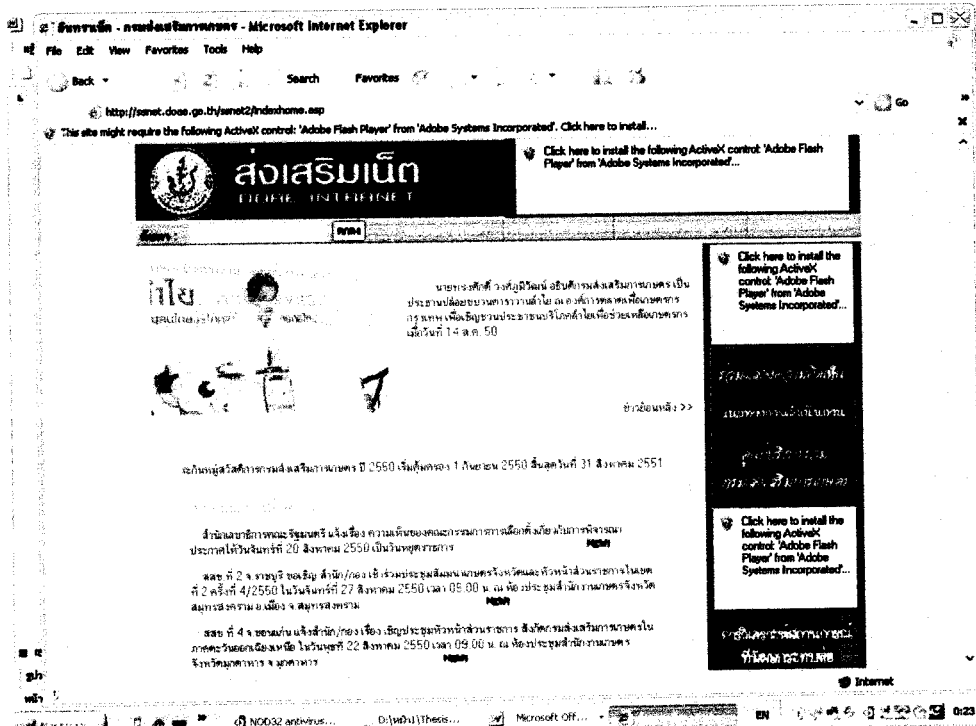
กรมส่งเสริมการเกษตร (2548 : 39) ได้สรุปผลการดำเนินงานพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ.2548 ไว้ดังนี้

1. การเพิ่มประสิทธิภาพระบบเครือข่ายและคอมพิวเตอร์โดยติดตั้งอุปกรณ์แม่ข่าย เครื่องคอมพิวเตอร์ประสิทธิภาพสูงและซอฟต์แวร์ระบบปฏิบัติการเครือข่าย จำนวน 6 ชุด ติดตั้งซอฟต์แวร์สำหรับรักษาความปลอดภัยเครือข่าย ให้บริการอินเทอร์เน็ตต่อองค์กรแก่ทุกหน่วยงานในสังกัด เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับสามารถรับรู้ข่าวสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร ได้ตลอดเวลา โดยเพิ่มความเร็วการใช้งานอินเทอร์เน็ตต่อองค์กรในส่วนกลางจากเดิม 4 Mbps เป็น 10 Mbps ระดับเขตจังหวัด จากเดิม 56 Kbps เป็น 512 Kbps และในระดับอำเภอ ศูนย์ ที่ความเร็ว 56 Kbps รวมทั้งจัดสรรงบประมาณให้สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต ในการซื้ออุปกรณ์เครือข่าย switching และอุปกรณ์เชื่อมโยงสัญญาณ adsl เพื่อรองรับการใช้งานอินเทอร์เน็ตต่อองค์กรด้วย

2. พัฒนาระบบองค์ความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร โดยให้หน่วยงานในสังกัดจัดทำเว็บไซต์ เพื่อประชาสัมพันธ์ผลงาน ข่าวสารและกิจกรรมการเกษตรต่างๆ ทำให้มีจำนวนเว็บไซต์ในระดับกอง สำนัก จังหวัด อำเภอ และศูนย์เพิ่มขึ้น เปิดให้บริการ webmail ที่แอดเดรส @doae.go.th เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้เป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารได้รวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ยังได้พัฒนาบุคลากรของกรมให้มีความรู้ด้านไอทีอย่างสม่ำเสมอ

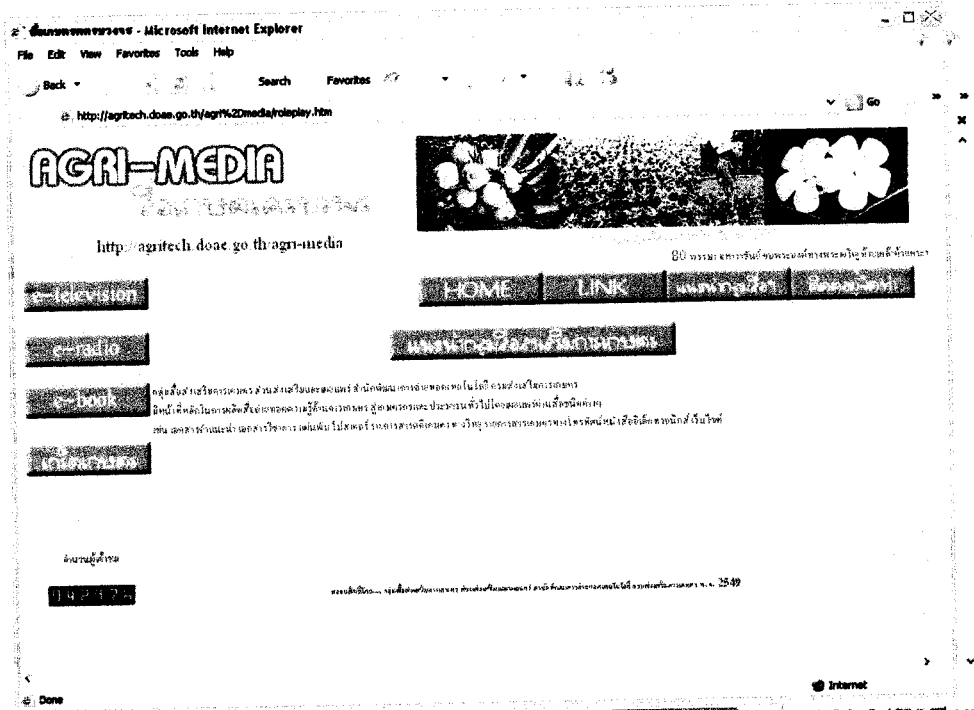
3. การพัฒนาการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้การจัดการสารสนเทศขององค์กรมีคุณภาพและมีการใช้ประโยชน์ระบบสารสนเทศ ได้พัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร ให้มีความถูกต้อง ทันสถานการณ์และพร้อมใช้งานสำหรับเจ้าหน้าที่ ผู้บริหารและบุคคลทั่วไป เป็นฐานข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการบริหารจัดการภายในองค์กร และสนับสนุนตามภารกิจหลัก ให้บริการผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและอินทราเน็ตของกรมส่งเสริมการเกษตร

จึงสรุปได้ว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในงานส่งเสริมการเกษตรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยสามารถจัดแบ่งเป็น 5 ด้านที่สำคัญ ได้แก่ การจัดหาและสนับสนุนอุปกรณ์ด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ การจัดวางระบบฐานข้อมูลหลักขององค์กร การจัดการระบบสารสนเทศ การพัฒนาระบบเครือข่าย โครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาความรู้แก่บุคลากรในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ที่มา:ssnet.doea.go.th ณ วันที่ 18 กรกฎาคม 2550

ภาพที่ 2.7 ระบบอินทราเน็ตของกรมส่งเสริมการเกษตร

ที่มา:agritech.doea.go.th ณ วันที่ 18 กรกฎาคม 2550

ภาพที่ 2.8 เว็บไซต์ของศูนย์วิทยบริการกรมส่งเสริมการเกษตร

5.4 ระบบสารสนเทศทางการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตร

ระบบสารสนเทศการเกษตร เป็นการนำเอาบุคลากร กระบวนการปฏิบัติงาน เครื่องมืออุปกรณ์ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร มาใช้ในการจัดการ ให้ได้มาซึ่งสารสนเทศ การเกษตรเพื่อใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตทางการเกษตร การควบคุมการปฏิบัติงาน การวางแผนการกำหนดนโยบาย หรือมาตรการต่างๆ รวมไปถึงการบริหารและการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนา การเกษตร ข้อมูลสารสนเทศทำให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถ ดำเนินการจัดเก็บข้อมูล การประมวลผล การจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผน พัฒนาการเกษตรในทุกระดับ ดังต่อไปนี้ (กองแผนงาน กรมส่งเสริมการเกษตร 2545 : 13 - 14)

1. ระดับอำเภอ/จังหวัด

(1) จัดทำฐานข้อมูล ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น บันทึกและประมวลผล โดยใช้คอมพิวเตอร์เพื่อให้ง่ายต่อการใช้ประโยชน์และการสืบค้นข้อมูล รวมทั้งการ เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนข้อมูล

(2) การพัฒนาระบบสารสนเทศและการให้บริการ นำฐานข้อมูลมาจัดทำเป็น สารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาการเกษตรตามศักยภาพชุมชน และเพื่อใช้แลกเปลี่ยนข้อมูล สารสนเทศทั้งด้านการผลิตการตลาดของสินค้าผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วไปผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต

(3) เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์สารสนเทศในชุมชนและหน่วยงานอย่าง กว้างขวาง

2. ระดับกรม/เขต

(1) การพัฒนาและจัดวางแผนระบบข้อมูลกลาง เพื่อพัฒนาจัดวางระบบจัดเก็บ ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการวางแผนพัฒนา และกำหนดนโยบายด้านส่งเสริมการเกษตรในทุก ระดับ และพัฒนาโปรแกรมระบบฐานข้อมูลเพื่อให้จังหวัด อำเภอ และเกษตรกร สามารถบันทึก ปรับปรุงข้อมูลเรียกใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว

(2) พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารผ่านเว็บไซต์โดยการจัดทำเว็บไซต์ กลางของกรมส่งเสริมการเกษตรและเผยแพร่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต(www.doae.go.th) และ อินทราเน็ต(ssnet)

(3) การเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์และสารสนเทศระดับองค์กร สนับสนุน และจัดวางโครงสร้างพื้นฐานหลัก ได้แก่ เครือข่ายคอมพิวเตอร์กลาง รวมทั้งระบบการสื่อสารเพื่อ รองรับการเชื่อมต่อเป็นเครือข่ายระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอก

ดังนั้น ระบบสารสนเทศ ของกรมส่งเสริมการเกษตรจึงนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในด้านการพิมพ์เอกสาร การนำเสนอข้อมูล การสืบค้น รับ-ส่ง ข้อมูลข่าวสารมายังส่วนกลาง คือ กรมส่งเสริมการเกษตร โดยทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้แก่ระบบ เครือข่ายคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตและอินทราเน็ต ดังนี้

อินเทอร์เน็ต (INTERNET) เป็นการเชื่อมต่อระบบเครือข่าย คอมพิวเตอร์หรือ เครื่องคอมพิวเตอร์เครื่องใด เครื่องหนึ่งภายในองค์กรออกไปยังผู้ออกไปยังผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ในระดับสากลในลักษณะที่คล้ายคลึงกับระบบเครือข่ายระยะไกล หรือระบบแวนแตรระบบแวน จะใช้งานเฉพาะเพื่อการจัดระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายในองค์กรที่มีสำนักงานกระจายอยู่ใน ภูมิภาคต่างๆ

อินทราเน็ต (INTRANET) ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ของกรมส่งเสริมการเกษตร ให้สามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานต่างๆ ภายในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้ผู้ใช้งาน สามารถรับส่งข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายได้ โดยเรียกผ่าน โปรแกรมบราวเซอร์ คือ โปรแกรมเครือข่าย ภายในองค์กรเท่านั้น ผู้ใช้ภายนอกจะไม่สามารถเข้ามาใช้ข้อมูลสารสนเทศที่อยู่ในเครือข่ายได้

ปัจจุบันหากองค์กรนำระบบสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานในระดับต่างๆ ภายในองค์กร จะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถลดต้นทุนในบางส่วนลงได้ เช่น ลดปริมาณการใช้กระดาษ ลดเวลาในการทำงาน ลดจำนวนพนักงาน เป็นต้น ช่วยทำให้การประมวลผล ข้อมูลมีความรวดเร็ว ทันท่วงทีต่อการตัดสินใจของผู้บริหารในการกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ต่อไปได้ ซึ่งระบบสารสนเทศที่ใช้ในองค์กร โดยทั่วไปผ่านระบบ ดังนี้ (กิตติ ภัคศิริพัฒนกุล 2546 : 201-203,214)

1. อินเทอร์เน็ต (internet)

อินเทอร์เน็ต คือ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่มาก ซึ่งเกิดจากการเชื่อม เครือข่ายย่อย ๆ จำนวนมากเข้าไว้ด้วยกันทำให้คอมพิวเตอร์ทุกเครื่องทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นชนิดใด หรือขนาดใดก็ตาม สามารถส่งผ่านและแลกเปลี่ยนข้อมูลและสารสนเทศซึ่งกันและกันได้ โดยใช้ โปรโตคอล TCP/IP (transmission control protocol/internet protocol) เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันเหมือนเส้นใยแมงมุม หรือที่นิยมเรียกกันโดยทั่วไปว่า “เวิลด์ไวด์เว็บ (world wide web:www)”

ข้อดี

- สามารถรับส่ง-ข้อมูลจากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ห่างไกลได้ หากเครื่องนั้นได้รับการ เชื่อมต่อไว้กับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

- ขอบเขตข้อมูลกว้างขวางมากขึ้น เนื่องจากมีข้อมูลจากคอมพิวเตอร์เครื่องอื่น ให้เรียกใช้
ข้อเสีย
- ต้องเสียค่าบริการในการใช้งานเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อาจมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ
ความกว้างขวางของช่องทางการสื่อสารและความเร็วในการส่งผ่านข้อมูล
- ไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งข้อมูลจำนวนมากๆ หากความเร็วในการรับ-ส่งข้อมูลมีน้อย
- ควบคุมความปลอดภัยของข้อมูลได้ยาก เนื่องจากเสี่ยงต่อการถูกลักลอบขโมยข้อมูล
จากการเจาะระบบ

2. อินเทอร์เน็ต (internet)

อินเทอร์เน็ต คือ เครือข่ายสารสนเทศส่วนบุคคล ซึ่งใช้มาตรฐานการติดต่อสื่อสารแบบเดียวกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแต่แตกต่างกันที่อินเทอร์เน็ตนั้น เครื่องคอมพิวเตอร์จะรับสารสนเทศต่างๆ ที่มีอยู่ในเครื่อง server ที่คอมพิวเตอร์เครื่องนั้นสังกัดอยู่เท่านั้น ต่างกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งอนุญาตให้เครื่องคอมพิวเตอร์ต่างๆ สามารถรับสารสนเทศจากเครื่อง server ใดๆก็ได้ในเครือข่าย ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผู้ใช้จากภายนอกจะไม่สามารถเข้ามาเรียกใช้สารสนเทศที่อยู่ภายในเครือข่ายได้ เนื่องจากเครื่องคอมพิวเตอร์จากภายนอกจะถูกขัดขวางโดยไฟร์วอลล์ ซึ่งเป็นอุปกรณ์สำหรับตรวจสอบ package ที่ส่งมาตามสายสัญญาณเพื่อป้องกันไม่ให้ package ที่มาจากผู้ที่ไม่ได้อยู่ในเครือข่ายเข้ามาถึงเครื่องที่เก็บสารสนเทศต่างๆ ไว้

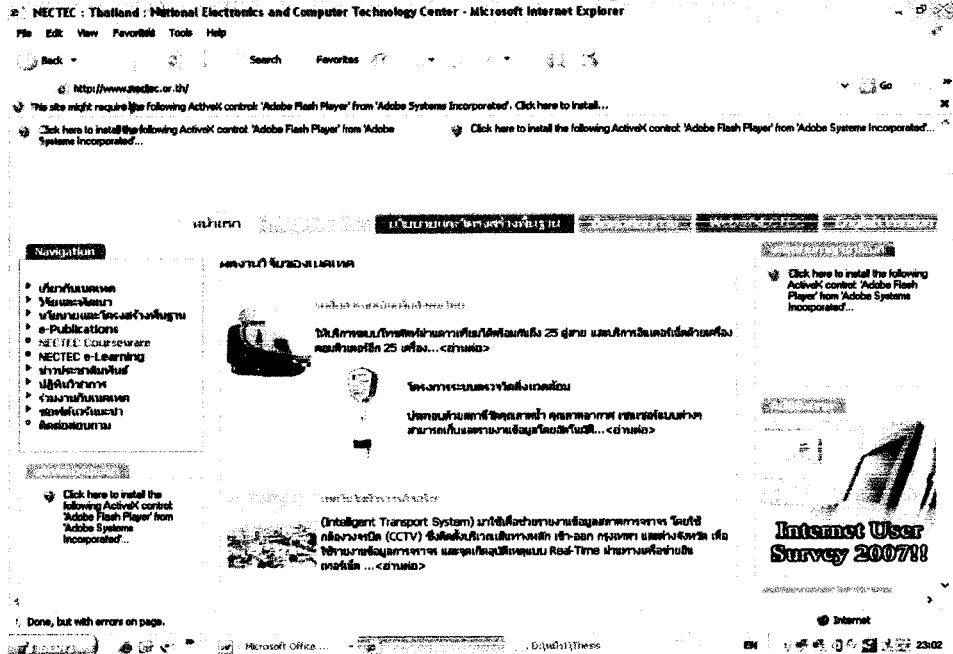
ข้อดี

- สร้างความเป็นเอกเทศให้กับเครือข่ายของตนเองได้ เนื่องจากคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นภายนอกเครือข่ายไม่สามารถเข้ามาใช้งานข้อมูลในระบบได้
- ขอบเขตของผู้ใช้งานกว้างขวางมากกว่าเครือข่าย LAN เนื่องจากสามารถเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างวง LAN ด้วยกันได้
- ข้อจำกัดด้านระยะทางมีน้อยกว่าเครือข่าย LAN เนื่องจากอาศัยกลไกแบบเดียวกันกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั่นคือ ใช้งานเว็บเพจ และใช้โปรโตคอลในการรับ-ส่งข้อมูลเป็น TCP/IP

5.4.1 เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

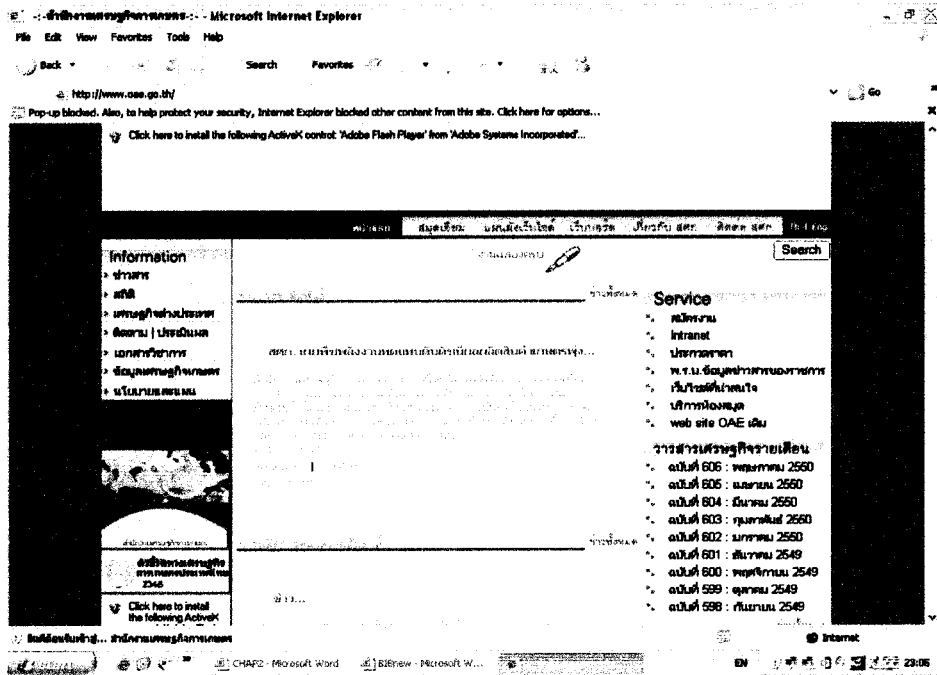
ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (2549) ได้ให้คำแนะนำการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ให้ตัวอย่างเว็บไซต์ที่มีความสำคัญทางการเกษตร ได้แก่ เว็บไซต์ของ NECTEC (National Electronic and Computer Technology Center) มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการเกษตร ปัจจุบันมีการนำเอาระบบที่เรียกว่า GIS- Geographic Information System มาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ดิน น้ำ และอากาศ เพื่อดูว่าพื้นที่ที่สนใจควรเพาะปลูกพืชชนิดใด เวลาไหน และรายงานผลราคาสินค้าเกษตรรายวันแบบออนไลน์

โดยมี URL ในการสืบค้น คือ <http://www.oae.go.th> ซึ่ง NECTEC ได้ดำเนินการด้านนี้ภายใต้การทำงานของห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูง (HPCC) ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ที่มา: www.nectec.or.th ณ วันที่ 18 กรกฎาคม 2550

ภาพที่ 2.9 เว็บไซต์ที่มีกรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการเกษตรของ NECTEC

ที่มา: www.oae.go.th ณ วันที่ 18 กรกฎาคม 2550

ภาพที่ 2.10 เว็บไซต์สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเพื่อการสืบค้นราคาสินค้าเกษตรรายวัน

5.4.2 ระบบอินเทอร์เน็ตกรมส่งเสริมการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้เริ่มการพัฒนาเว็บอินเทอร์เน็ตของกรมส่งเสริมการเกษตร ขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ.2542 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ ภายในองค์กรของกรมส่งเสริมการเกษตร ในระบบอินเทอร์เน็ตประกอบด้วย 8 หมวด (<http://ssnet.go.th>) ดังนี้

หมวดที่ 1 หนังสือแจ้งหน่วยงาน เป็นส่วนของข้อมูล ข่าวสารจากหน่วยงาน ส่วนกลางถึงหน่วยงานต่างๆ

หมวดที่ 2 หนังสือเวียน เป็นส่วนของการเผยแพร่หนังสือราชการ และคำสั่งต่างๆ ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่แจ้งเวียนให้หน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรรับทราบ โดยทั่วไป

หมวดที่ 3 ข่าวทั่วไป เป็นส่วนที่นำเสนอข่าวสารทั่วไปที่ต้องการเผยแพร่ให้ บุคลากรของหน่วยงานรับทราบ โดยทั่วถึงกัน ในลักษณะการนำเสนอแบบไม่เจาะจงผู้รับข่าวสาร และข่าวสารที่นำเสนอไม่มีผลต่อการดำเนินการใดๆ บุคลากรในหน่วยงานจะรับทราบหรือไม่ รับทราบก็ได้

หมวดที่ 4 บริการ-สืบค้นข้อมูล เป็นส่วนของการนำเสนอข้อมูลในระบบ ฐานข้อมูลสารสนเทศของกรมส่งเสริมการเกษตรที่สามารถใช้งานร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ ภายในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร

หมวดที่ 5 เรื่องน่ารู้ เป็นส่วนของการนำเสนอข้อมูลที่เป็นสาระความรู้ที่เป็น ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ

หมวดที่ 6 โครงการที่สำคัญ เป็นส่วนของการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของโครงการ ที่เป็นนโยบายสำคัญที่ดำเนินการอยู่ เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับทราบสถานการณ์ความเคลื่อนไหว ของโครงการต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานความก้าวหน้าของ การดำเนินงานตามโครงการด้วย

หมวดที่ 7 เรื่องอื่นๆ เป็นส่วนของการนำเสนอข้อมูล ข่าวสารที่ต้องการจะใช้ ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตในการสื่อสารรับข้อมูลร่วมกัน โดยอาจไม่เข้าประเด็นในหมวดใดหมวด หนึ่ง

หมวดที่ 8 การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานต่างๆ เป็นส่วนของการนำเสนอข้อมูล ข่าวสารที่หน่วยงานต่างๆ ต้องการนำเสนอเป็นการเฉพาะกิจอาจเป็นตามสถานการณ์ หรือตามกลุ่ม งานที่เกี่ยวข้อง

5.4.3 การเข้าใช้งานระบบอินทราเน็ตของกรมส่งเสริมการเกษตร

การเข้าสู่ระบบอินทราเน็ตของกรมส่งเสริมการเกษตรมี 2 วิธี แบ่งตามประเภทของหน่วยงานที่ใช้บริการ ดังนี้

1) ผู้ใช้งานผ่านระบบเครือข่าย (LAN) ของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตรที่ปฏิบัติงานอยู่ในส่วนกลาง ที่มีระบบเครือข่ายเชื่อมโยงถึงกันสามารถใช้งาน โดยผ่านโปรแกรมบราวเซอร์ Microsoft Internet Explorer เช่นเดียวกับการเข้าใช้งานอินเทอร์เน็ต โดยมีแอดเดรสอยู่ที่ <http://ssnet>

2) ผู้ใช้งานที่ไม่ได้ใช้งานผ่านระบบเครือข่าย (LAN) ของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตรที่ปฏิบัติงานอยู่นอกพื้นที่การใช้งานระบบเครือข่ายต้องเข้าใช้งาน โดยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทั่วไป โดยมีแอดเดรสอยู่ที่ <http://ssnet.doae.go.th> การกำหนดสิทธิการอนุญาตเข้าใช้งาน โดยการกำหนด user id และรหัส password เพื่อป้องกันผู้ใช้งานที่ไม่ได้รับอนุญาตเข้าใช้งาน

5.4.4 ประเภทของระบบสารสนเทศการเกษตร

ระบบสารสนเทศของกรมส่งเสริมการเกษตรนั้น สามารถจัดกลุ่มตามระบบงานต่างๆ ที่มีหน้าที่การทำงานและการใช้ข้อมูลที่สัมพันธ์กัน ได้ทั้งหมด 3 ระบบ (สุทธิ ชัยประเดิมศักดิ์ 2543: 13-14) คือ

1) ระบบฐานข้อมูลเพื่อการส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วยระบบฐานข้อมูลที่เก็บข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านส่งเสริมการเกษตรทุกระบบ โดยแบ่งได้หลายระบบย่อยๆ แต่ทุกระบบจะมีความเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งในด้านฐานข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาและรหัสมาตรฐานของข้อมูลต่างๆ เพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนและเปรียบเทียบข้อมูลในระบบต่างๆ ได้ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

(1) กลุ่มระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรและข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วยระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ข้อมูลพื้นฐานการเกษตร ระบบทะเบียนเกษตรกรและรายงานผลการปรับโครงสร้างและระบบการผลิต

(2) กลุ่มระบบด้านการส่งเสริมการปลูกพืช ประกอบด้วย ระบบสถานะการณ์ปลูกพืชไร่-พืชผัก ระบบงานสถิติการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ระบบการยอมรับเทคโนโลยีและระบบความต้องการวัตถุดิบของโรงงาน

(3) กลุ่มระบบด้านการควบคุมการผลิตและขยายเมล็ดพันธุ์ ประกอบด้วยระบบข้อมูลการขยายเมล็ดพันธุ์ ข้อมูลการปรับสภาพเมล็ดพันธุ์ ข้อมูลคุณภาพเมล็ดพันธุ์ ข้อมูลเมล็ดพันธุ์คงคลังและข้อมูลบัญชีเมล็ดพันธุ์

(4) กลุ่มระบบด้านสถาบันเกษตรกร ประกอบด้วย ระบบสถิติกลุ่มเกษตรกร และรายงานผลการดำเนินงาน สถิติกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สถิติกลุ่มยุวเกษตรกร ข้อมูลกลุ่มสินค้าจำหน่ายระดับธุรกิจ ระบบกิจกรรมแปรรูปผลผลิตการเกษตรและสถิติสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น

(5) กลุ่มระบบด้านการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ

(6) กลุ่มระบบด้านการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช รวมทั้งฐานข้อมูลสารเคมีที่ใช้ ประกอบด้วย ระบบสถิติการระบาดของศัตรูพืชและการให้ความช่วยเหลือ ระบบการพยากรณ์การระบาดของศัตรูพืช และระบบสต็อกสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

(7) กลุ่มระบบด้านการเผยแพร่ด้านการส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย ระบบทะเบียนผลงานวิจัยด้านส่งเสริมการเกษตร ระบบทะเบียนสื่อ โสต-เอกสารสิ่งพิมพ์ในงานส่งเสริมการเกษตร และระบบแหล่งพันธุ์พืชและผู้ชนะการประกวดผลผลิตทางการเกษตร

2) ระบบบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วยระบบฐานข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารสำนักงานภายในกรม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สนับสนุนให้ระบบฐานข้อมูลหลักเพื่อการส่งเสริมการเกษตรของกรมสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

(1) กลุ่มระบบด้านแผนงาน/โครงการ ประกอบด้วย ระบบแผนงาน/โครงการ/งบประมาณในกรมส่งเสริมการเกษตร และระบบบัญชีส่วนราชการ

(2) กลุ่มระบบด้านฐานข้อมูลฝึกอบรมและวิทยากร ประกอบด้วยประวัติการจัดฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอกองค์กร การจัดอบรมให้แก่เกษตรกรภายใต้แผนงาน/โครงการจัดอบรมของจังหวัดต่างๆ พร้อมทั้งประวัติข้อมูลวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่างๆ

(3) กลุ่มระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคลากร ประกอบด้วย ระบบฐานข้อมูลบุคลากร ระบบฐานข้อมูลด้านลูกหนี้ระบบ ฐานข้อมูลด้านเงินเดือน ระบบฐานข้อมูลด้านสวัสดิการ

(4) กลุ่มระบบด้านพัสดุ ประกอบด้วย ระบบทะเบียนครุภัณฑ์ และระบบจัดซื้อ-จัดจ้าง

3) ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร ประกอบด้วยระบบฐานข้อมูลที่เป็นข้อมูลสรุปจากข้อมูลที่สำคัญต่างๆ จากระบบของฐานข้อมูลทั้งหมด รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานภายนอก เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และการวางแผนของผู้บริหาร ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานทางการเกษตร ข้อมูลจากสถาบันเกษตรกร สถิติการส่งเสริมการปลูกพืช การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ การควบคุมและขยายเมล็ดพันธุ์ การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชการบริหารงานบุคคล และการบริหารแผนงาน/โครงการและงบประมาณ

5.4.5 การใช้ประโยชน์จากสารสนเทศการเกษตร

สารสนเทศการเกษตร มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ เป็นเครื่องมือช่วยในการควบคุมการปฏิบัติงาน การวางแผน กำหนดนโยบายหรือมาตรการรวมทั้งการตัดสินใจ ประโยชน์ของสารสนเทศการเกษตร (อภิชาติ และคณะ 2539:165-167) มีดังนี้

1. ประโยชน์เพื่อการวิจัย โดยการวางแผนการทดลอง เพื่ออ้างอิงผลการทดลอง จากผลการทดลองที่ผ่านมา สามารถขยายผลการทดลองจากของเดิมให้กว้างยิ่งขึ้นหรือวิเคราะห์ให้ลึกต่อไปอีกและโดยการสำรวจ นำสารสนเทศการเกษตรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ประกอบการวิจัย เพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมในการตัดสินใจ อ้างอิง สรุปผลงานวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ประโยชน์เพื่อกำหนดนโยบาย การดำเนินงานขององค์การใดๆ จำต้องมีนโยบายและมาตรการ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งนโยบายและมาตรการจะถูกต้องชัดเจนต่อการปฏิบัติและแก้ปัญหา ได้ตรงตามความต้องการมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสารสนเทศที่นำมาใช้ประกอบว่ามีความครบถ้วน สมบูรณ์ ชัดเจนเพียงใด สามารถบ่งบอกและชี้ชัดได้ว่าเกิดปัญหาแล้วหรือไม่ วิธีการที่จะกำหนดเป็นนโยบายหรือมาตรการก็ต้องศึกษาวิเคราะห์จากสารสนเทศที่นำมาใช้ให้ปัญหาที่เกิดลดลงหรือถูกขจัดไปได้ สารสนเทศการเกษตรที่สำคัญสำหรับนำมาประกอบใช้ในการกำหนดนโยบาย ได้แก่ ข้อมูลการผลิต ต้นทุนการผลิต การตลาด ราคา การค้า ประชากรและแรงงานทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร โครงสร้าง พื้นฐาน เป็นต้น

3. ประโยชน์เพื่อการวางแผน ในการวางแผนพัฒนาการเกษตร สารสนเทศการเกษตร เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ผู้วางแผนจะต้องเสาะแสวงหา หรือเก็บรวบรวมให้พร้อม จึงจะทำให้แผนหรือมาตรการต่างๆ ที่กำหนดขึ้นถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับข้อเท็จจริง จนถึงผลการปฏิบัติงานตามแผนนั้นๆ บรรลุเป้าหมายในที่สุด ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการวางแผน ได้แก่ ข้อมูลด้านการผลิต ข้อมูลด้านการตลาดและราคา ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ข้อมูล เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน และข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล

4. ประโยชน์เพื่อการบริหารและตัดสินใจ การบริหารหรือตัดสินใจต่อการดำเนินงานทางด้านการเกษตรให้บรรลุผลตามเป้าหมายเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จำต้องใช้สารสนเทศการเกษตรมาประกอบการพิจารณา ได้แก่ การพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร การบริหาร โครงการ และการควบคุมดูแลงานบริหารประจำวัน

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิชัย ทองดีเลิศ และคณะ (2540:82-83) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการเกษตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรในภาครัฐและเอกชน ผลการศึกษาในส่วนของภาครัฐสรุปได้ ดังนี้

1. อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาครัฐส่วนใหญ่มีเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โทรสาร และเครื่องพิมพ์ที่ใช้งานร่วมกับคอมพิวเตอร์
2. ระดับการใช้งานอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน พบว่า อุปกรณ์ที่ภาครัฐมีใช้งานส่วนมาก คือ โทรศัพท์ ไมโครคอมพิวเตอร์ โทรสาร และเครื่องพิมพ์ที่ใช้งานร่วมกับคอมพิวเตอร์
3. ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน พบว่า ภาครัฐส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์ในการพิมพ์เอกสาร ใช้คอมพิวเตอร์ในการเก็บข้อมูลและประมวลผลข้อมูล มีการใช้โทรศัพท์และ โทรสารในการสื่อสาร
4. ความต้องการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ภาครัฐมีความต้องการเกือบทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก
5. ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานพบว่า งบประมาณและบุคลากรเป็นปัญหาระดับสูง ส่วนระดับปานกลาง คือ สถานที่ในการปฏิบัติงานไม่เหมาะสม ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานภายในและภายนอก
6. ผลการศึกษาผลที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานพบว่า ในภาครัฐ ผลที่ได้รับในระดับมากที่สุด คือ สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ และแก้ไขปรับปรุงให้ทันสมัยได้อยู่ตลอดเวลา รวมไปถึงสามารถสื่อสารข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว

มณีวัลย์ เอมะอร (2541:72-73) ได้ศึกษาอินเทอร์เน็ต : การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ใช้ที่เป็นคนไทย มุ่งศึกษาประเด็นการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจต่อการใช้อินเทอร์เน็ตให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตคิดว่าข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเพียงพอสำหรับการใช้งาน ผู้ใช้มีความสนใจเว็บไซต์ไวด์เว็บ และอี-เมลล์มากที่สุด พอใจลักษณะที่ดีที่สุดของอินเทอร์เน็ต คือ คุณภาพของข้อมูลข่าวสาร ผู้ใช้มีความคิดว่า ทุกมหาวิทยาลัยควรมีอินเทอร์เน็ตให้ชนิดอื่นนอกจากนี้ผู้ใช้ยังมีความพอใจในการค้นหาข้อมูลข่าวสารและราคากำหนด ผู้ใช้จะใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูลในครั้งต่อไป และจะแนะนำให้ผู้อื่นใช้อินเทอร์เน็ตอีกด้วย

พัฒนา นรมาศ (25843:92-93) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการ การใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตร ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ภาคกลาง ผลการศึกษาพบว่า ในเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.0 อยู่ในระดับไม่ใช้ และเมื่อวิเคราะห์ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับน้อยที่ค่าเฉลี่ย 3.84 เมื่อวิเคราะห์ระดับการใช้สื่อพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.67 ใช้เอกสารแนะนำอยู่ในระดับมาก ในเรื่องความต้องการ การใช้คอมพิวเตอร์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.67 อยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่ค่าเฉลี่ย 4.68 เมื่อวิเคราะห์ระดับความต้องการใช้สื่อ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.66 มีความต้องการใช้เอกสารคำแนะนำอยู่ในระดับมากที่สุด

สุนิสา อธิวงษ์ธนวัฒน์ (2543:96-97) ทำการศึกษาเรื่อง การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ของเกษตรกร ตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในงานส่งเสริมการเกษตร พบว่า สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้สนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตรใช้เอกสารประเภทเอกสารประกอบคำแนะนำมากที่สุด สำหรับเอกสารที่เกษตรกรตำบลใช้อ่านเพื่อเพิ่มความรู้ คือ เอกสารประเภทคำแนะนำและเอกสารวิชาการ อุปสรรคที่พบในการใช้เอกสาร คือเรื่องของเอกสารที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ในพื้นที่

อมรรัตน์ สุพรรณชาติ และคณะ (2545:54-56) ได้ดำเนินงานด้าน ไอทีของกรมส่งเสริมการเกษตร ผลการศึกษาพบว่า มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงาน ร้อยละ 95.8 มีการใช้มาก รองลงมา ร้อยละ 51.3 มีการใช้มากที่สุด และร้อยละ 44.5 มีการใช้บ้าง ตำแหน่งที่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานมากที่สุด คือ นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 97.4 รองลงมาผู้บริหารระดับฝ่าย ร้อยละ 89.6 และผู้บริหารระดับกองขึ้นไป ร้อยละ 84.6 ตามลำดับ การดำเนินงานด้าน ไอทีของกรมส่งเสริมการเกษตร มีความเห็นว่า อยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงพอใช้ และควรปรับปรุง 3 ลำดับแรก คือ การจัดอบรมหลักสูตรด้าน ไอที ร้อยละ 24.0 การให้บริการคำแนะนำต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 18 และการพัฒนาโปรแกรมระบบฐานข้อมูล ร้อยละ 10.2 ตามลำดับ

วินัย ศรีวัต และคณะ (2546:82- 83) ได้ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนการผลิตมันสำปะหลังในระดับจังหวัด : กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น โดยใช้ระบบการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) และระบบสนับสนุนการตัดสินใจผลิตพืช (Desision Support System for Agrotecnology Transfer หรือ DSSAT) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ระดับหมู่บ้านและครัวเรือน แล้วสำรวจพื้นที่จริงเพื่อเปรียบเทียบกับผลที่ได้จากการวิเคราะห์การนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนการวางแผนการผลิตมันสำปะหลัง พบว่าจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์ และการประเมินศักยภาพการผลิตมันสำปะหลังด้วยแบบจำลองพืชเปรียบเทียบกับที่เกษตรกรผลิต ได้ ในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมากในการปลูกมัน

ลำปะหลัง มีศักยภาพการให้ผลผลิตเฉลี่ย 8.69 ตันต่อไร่ เกษตรกรผลิตได้ 5.50 ตันต่อไร่ หากมีการยกระดับผลผลิตให้ได้เต็มศักยภาพของพื้นที่ โดยการจัดการทางด้านพันธุ์และฤดูปลูกให้เหมาะสม ผลผลิตรวมของหัวมันสำปะหลังสดในเขตที่ทำการศึกษาก็จะเพิ่มขึ้นเป็น 645,511 ตันต่อปี และจากการวิเคราะห์ทางสถิติมีความแตกต่างกันระหว่างพันธุ์มันสำปะหลัง สภาพภูมิอากาศ ชุดดิน และฤดูปลูกโดยเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ส่วนใหญ่ยังมีผลผลิตที่ต่ำกว่าการวิเคราะห์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากพันธุ์มันสำปะหลัง สภาพภูมิอากาศ ชุดดิน และฤดูปลูก ไม่สอดคล้องกันผลการดำเนินงานแสดงให้เห็นว่า มีความเป็นไปได้ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ เพื่อทำการวิจัยในการยกระดับผลผลิตมันสำปะหลังแบบเกษตรกรมีส่วนร่วมต่อไป

สุจิรา กิจเจริญ (2547:79-81) ทำการศึกษาเรื่อง การใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ของผู้อำนวยการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 พบว่า ประเภทของสื่อที่ใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์มากที่สุดของผู้อำนวยการศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลคือ สื่อบุคคล ผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก คือ เกษตรกรทั่วไปรู้จักที่ตั้งของศูนย์บริการฯ สื่อที่มีความต้องการใช้มากที่สุดคือ สื่อบุคคล และปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ คือ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อและผลิตสื่อ

รัตนา ไตรยวงศ์ (2549:63-64) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินทราเน็ตของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรมีระดับการใช้อินทราเน็ตอยู่ในระดับน้อย และพบว่า อายุ เพศ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง สายงานที่รับผิดชอบ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบอินทราเน็ต ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินทราเน็ตของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร คือ ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ การยอมรับระบบอินทราเน็ต และการสนับสนุนของหน่วยงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตรด้านสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่าสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้สนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตรในการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรเป้าหมายโดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรโดยตรง ซึ่งได้แก่เอกสารประเภทเอกสารประกอบคำแนะนำมากที่สุด สำหรับเอกสารที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ(เกษตรตำบล)ใช้อ่านเพื่อเพิ่มความรู้ คือ เอกสารประเภทคำแนะนำและเอกสารวิชาการ อุปสรรคที่พบในการใช้อีกสารคือเรื่องของเอกสารที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ในพื้นที่ ส่วนของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศส่วนใหญ่การนำเอาข้อมูลข่าวสารการเกษตรทางเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนการวางแผนการผลิตต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.1 ประชากร ที่ทำการศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 76 จังหวัด 799 อำเภอ 80 กิ่งอำเภอ จำนวนทั้งสิ้น 7,801 ราย (กองการเจ้าหน้าที่ : ข้อมูลเดือนตุลาคม 2549)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ของ Yamane (1973 : 583) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (จำนวนที่ต้องสุ่ม)
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด (ราย)
 e = ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น (0.06)

$$\text{ดังนั้น } n = \frac{7,801}{1 + 7,801(0.06)^2}$$

จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 268 ราย โดยใช้วิธีสุ่มแบบง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (questionnaire) โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามและการตรวจสอบแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 การสร้างแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยกำหนดข้อมูลที่ต้องการในประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วจึงกำหนดตัวชี้วัดและมาตรวัดข้อมูลในแต่ละประเด็นตามที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลตามประเด็นตัวชี้วัดและมาตรวัดมาสร้างเป็นข้อคำถามประกอบด้วยคำถามทั้งปลายปิด และปลายเปิด ได้แก่ ข้อมูลปัจจุบัน ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปให้ผู้ให้ข้อมูลตอบกลับคืนมาให้ผู้เก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1	=	ระดับน้อยที่สุด
2	=	ระดับน้อย
3	=	ระดับปานกลาง
4	=	ระดับมาก
5	=	ระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

2.2 การพัฒนาเครื่องมือ

2.2.1 นำเครื่องมือการวิจัยแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ตลอดจนการใช้ภาษาที่ถูกต้องเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2.2.2 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำไปใช้ศึกษาจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปให้ผู้ให้ข้อมูลตอบกลับคืนมา

3.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2550 เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจำนวน 268 ราย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

การแปลความหมายระดับความคิดเห็น ในแต่ละประเด็นใช้ค่านำหนักเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ โดยกำหนดความหมาย ดังนี้

<u>คะแนนเฉลี่ย</u>	<u>ระดับความคิดเห็น</u>
1.00 – 1.80	ระดับน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	ระดับน้อย
2.61 – 3.40	ระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	ระดับมาก
4.21 – 5.00	ระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร ครั้งนี้ แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลารับราชการ หน่วยงานที่สังกัด และการได้รับการฝึกอบรม ผลการวิเคราะห์ ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
n = 268		
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	166	61.9
หญิง	102	38.1
2. อายุ (ปี)		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30	19	7.1
31 – 40	50	18.7
41 – 50	160	59.7
51 ขึ้นไป	39	14.5
ค่าต่ำสุด 24.0 ค่าสูงสุด 59.0		
$\bar{X} = 44.64$ S.D. 7.245		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

	n = 268	
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	20	7.5
ปริญญาตรี	224	83.5
สูงกว่าปริญญาตรี	24	9.0
4. สถานภาพการสมรส		
โสด	40	14.9
สมรส	211	78.7
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	17	6.4
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (บาท)		
5,000 – 10,000	25	9.3
10,000 – 15,000	26	9.7
15,000 – 20,000	41	15.3
20,000 บาทขึ้นไป	176	65.7
6. ระยะเวลารับราชการ (ปี)		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10	44	16.5
11 – 15	33	12.3
16 - 20	36	13.4
21 ปีขึ้นไป	155	57.8
ต่ำสุด 1.0 สูงสุด 33.0		
$\bar{X} = 20.0$ S.D. 8.696		
7. หน่วยงานสังกัด		
ระดับจังหวัด	72	26.9
ระดับอำเภอ	196	73.1

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 268		
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
8. การได้รับการฝึกอบรม (ครั้ง)		
ไม่ได้รับ	56	20.9
ได้รับ (ครั้ง/ปี) (n = 212)	212	79.1
1	58	27.4
2	60	28.3
3	46	21.7
4	20	9.4
5 ครั้ง ขึ้นไป	28	13.2
ต่ำสุด 1.0 สูงสุด 12.0		
$\bar{X} = 2.16$ S.D. 2.040		

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ปรากฏผล ดังนี้

เพศ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกินกว่าครึ่ง (ร้อยละ 61.9) เป็นเพศชาย และเกินกว่าหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 38.1) เป็นเพศหญิง

อายุ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกินกว่าครึ่ง (ร้อยละ 59.7) มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี รองลงมาส่วนน้อย (ร้อยละ 18.7, 14.5 และ 7.1) มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี 51 ปีขึ้นไป และมีอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 24 ปี สูงสุด 59 ปี เฉลี่ย 44.6 ปี

ระดับการศึกษา เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.5) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาส่วนน้อย (ร้อยละ 9.0 และ 7.5) จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และจบการศึกษาคต่ำกว่าปริญญาตรี

สถานภาพสมรส เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกินกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 78.7) มีสถานภาพสมรส รองลงมาส่วนน้อย (ร้อยละ 14.9 และ ร้อยละ 6.4) มีสถานภาพโสดและสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย/แยกกันอยู่

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกินกว่าครึ่ง (ร้อยละ 65.7) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000 บาทขึ้นไป รองลงมาส่วนน้อย (ร้อยละ 15.3 , 9.7 และร้อยละ 9.3) มีรายได้

เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,000- 20,000 บาท ระหว่าง 10,000 - 15,000 บาท และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท ตามลำดับ

ระยะเวลาในการรับราชการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกินกว่าครึ่ง (ร้อยละ 57.8) มีระยะเวลาในการรับราชการ 20 ปีขึ้นไป รองลงมาส่วนน้อย (ร้อยละ 16.5, 13.4 และร้อยละ 12.3) มีระยะเวลารับราชการต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี ระยะเวลารับราชการ 16-20 ปี และมีระยะเวลารับราชการระหว่าง 11- 5 ปี โดยมีระยะเวลารับราชการสูงสุด 33.0 ปี ต่ำสุด 1.0 ปี เฉลี่ย 20.0 ปี

หน่วยงานสังกัด เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 73.1) สังกัดหน่วยงานระดับอำเภอ และเกินกว่าหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 26.9) สังกัดหน่วยงานระดับจังหวัด

การได้รับการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกินกว่าสามในสี่ (ร้อยละ 79.1) ได้รับการฝึกอบรม โดยเกินกว่าหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 28.3) ได้รับการอบรม 2 ครั้ง/ปี รองลงมาเกินกว่าหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 27.4) ได้รับการฝึกอบรม 1 ครั้ง/ปี เกินกว่าหนึ่งในห้า (ร้อยละ 21.7) ได้รับการฝึกอบรม 3 ครั้ง/ปี และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนน้อย (ร้อยละ 13.2 และร้อยละ 9.4) ได้รับการฝึกอบรม 5 ครั้ง/ปี ขึ้นไป และได้รับการฝึกอบรม 4 ครั้ง/ปี โดยได้รับการฝึกอบรมสูงสุด 12 ครั้ง/ปี ต่ำสุด 1 ครั้ง/ปี เฉลี่ย 2.16 ครั้ง/ปี และเกินกว่าหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 20.9) ไม่ได้รับการฝึกอบรม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดเห็นต่อการเพิ่มพูนความรู้ ด้านประกอบการฝึกอบรม ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และด้านการจัดนิทรรศการ สำหรับสื่อที่ใช้ศึกษาประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งได้แก่ เอกสารคำแนะนำ แผ่นพับ ไปสเตอร์ เอกสารวิชาการ และเทคโนโลยีสารสนเทศสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และระบบเครือข่ายอินทราเน็ต ผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังนี้

2.1 สื่อสิ่งพิมพ์

2.1.1 เอกสารคำแนะนำด้านไม้ผล

1) การใช้สื่อเอกสารคำแนะนำด้านไม้ผลเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นที่ใช้เอกสารคำแนะนำด้านไม้ผลเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในระดับปานกลางทุกเรื่องโดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ เอกสารคำแนะนำเรื่อง การปลูกมะละกอค่าเฉลี่ย สูงสุด 3.29 รองลงมา ได้แก่ ไม้ผลในครัวบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.19) ลำไย ป่าส้มน้ำมัน (ค่าเฉลี่ย 3.18)

ขนุน (ค่าเฉลี่ย 2.95) มะขาม (ค่าเฉลี่ย 2.84) ทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.81) มังคุด (ค่าเฉลี่ย 2.78) ส้มเขียวหวาน (ค่าเฉลี่ย 2.73) และสับปะรดระบบเกษตรอินทรีย์ (ค่าเฉลี่ย 2.67) ตามลำดับ

2) การใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรมในระดับมากคือ ลำไย ปาล์มน้ำมัน (ค่าเฉลี่ย 3.43) ในระดับปานกลาง ได้แก่ ไม้ผลในรั้วบ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.85) ขนุน (ค่าเฉลี่ย 2.84) และการปลูกมะละกอ (ค่าเฉลี่ย 2.82) มังคุด (ค่าเฉลี่ย 2.45) ทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.37) มะขาม (ค่าเฉลี่ย 2.37) สับปะรดระบบเกษตรอินทรีย์ (ค่าเฉลี่ย 2.30) และส้มเขียวหวาน (ค่าเฉลี่ย 2.25) ใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

3) การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ ลำไย ปาล์มน้ำมัน (ค่าเฉลี่ย 3.37) ไม้ผลในรั้วบ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.98) การปลูกมะละกอ (2.97) ขนุน (ค่าเฉลี่ย 2.73) มังคุด (ค่าเฉลี่ย 2.63) และทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.61) ส่วนสับปะรดระบบเกษตรอินทรีย์ (ค่าเฉลี่ย 2.47) ส้มเขียวหวาน (ค่าเฉลี่ย 2.46) มีการใช้ในระดับน้อย และมะขาม (ค่าเฉลี่ย 1.17) มีการใช้ในระดับน้อยที่สุด ตามลำดับ

4) การใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการในระดับปานกลาง ได้แก่ ลำไย ปาล์มน้ำมัน (ค่าเฉลี่ย 2.83) ไม้ผลในรั้วบ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.75) และการปลูกมะละกอ (ค่าเฉลี่ย 2.67) ส่วนขนุน (ค่าเฉลี่ย 2.44) มังคุด (ค่าเฉลี่ย 2.41) ทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.38) มะขาม (ค่าเฉลี่ย 2.36) ส้มเขียวหวาน (2.29) และสับปะรดระบบเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.28) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์
เอกสารคำแนะนำด้านไม้ผล

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อ							
	เพิ่มพูนความรู้		ประกอบการฝึกอบรม		เผยแพร่ประชาสัมพันธ์		จัดนิทรรศการ	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย
ไม้ผล								
ขนุน	2.95	ปานกลาง	2.84	น้อย	2.73	ปานกลาง	2.44	น้อย
ทุเรียน	2.81	ปานกลาง	2.37	น้อย	2.61	ปานกลาง	2.38	น้อย
มะขาม	2.84	ปานกลาง	2.37	น้อย	1.17	น้อยที่สุด	2.36	น้อย
มังคุด	2.78	ปานกลาง	2.45	น้อย	2.63	ปานกลาง	2.41	น้อย
ส้มเขียวหวาน	2.73	ปานกลาง	2.25	น้อย	2.46	น้อย	2.29	น้อย
ทับปรูระบบ	2.67	ปานกลาง	2.30	น้อย	2.47	น้อย	2.28	น้อย
เกษตรอินทรีย์								
การปลูกมะละกอ	3.29	ปานกลาง	2.82	ปานกลาง	2.97	ปานกลาง	2.67	ปานกลาง
ไม้ผลในรั้วบ้าน	3.19	ปานกลาง	2.85	ปานกลาง	2.98	ปานกลาง	2.75	ปานกลาง
ลำไย ป่าดงน้ำมัน	3.18	ปานกลาง	3.43	มาก	3.37	ปานกลาง	2.83	ปานกลาง

2.1.2 เอกสารคำแนะนำด้านไม้ดอก

1) การใช้สื่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้เอกสารคำแนะนำด้านไม้ดอกเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในระดับมาก ได้แก่ ดาวเรือง (ค่าเฉลี่ย 3.58) ส่วนทานตะวัน (ค่าเฉลี่ย 2.71) กุหลาบ (ค่าเฉลี่ย 2.70) และเขอร์บีร่า (ค่าเฉลี่ย 2.61) มีการใช้ในระดับปานกลางตามลำดับ

2) การใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรมในระดับปานกลาง ได้แก่ ดาวเรือง (ค่าเฉลี่ย 3.13) ส่วน ทานตะวัน (ค่าเฉลี่ย 2.37) เขอร์บีร่า (ค่าเฉลี่ย 2.31) และกุหลาบ (ค่าเฉลี่ย 2.29) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

3) การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับปานกลาง ได้แก่ ดาวเรือง (ค่าเฉลี่ย 3.29) ส่วน ทานตะวัน (ค่าเฉลี่ย 2.57) กุหลาบ (ค่าเฉลี่ย 2.52) และเขอร์บีร่า (ค่าเฉลี่ย 2.44) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

4) การใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการในระดับปานกลาง ได้แก่ ดาวเรือง (ค่าเฉลี่ย 3.13) ส่วนทานตะวัน (ค่าเฉลี่ย 2.50) กุหลาบ (ค่าเฉลี่ย 2.43) และเยอร์บีร่า (ค่าเฉลี่ย 2.34) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์ เอกสารคำแนะนำด้านไม้ดอก

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อ							
	เพิ่มพูนความรู้		ประกอบการฝึกอบรม		เผยแพร่ประชาสัมพันธ์		จัดนิทรรศการ	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย
ไม้ดอก								
กุหลาบ	2.70	ปานกลาง	2.29	น้อย	2.52	น้อย	2.43	น้อย
เยอร์บีร่า	2.61	ปานกลาง	2.31	น้อย	2.44	น้อย	2.34	น้อย
ทานตะวัน	2.71	ปานกลาง	2.37	น้อย	2.57	น้อย	2.50	น้อย
ดาวเรือง	3.58	มาก	3.13	ปานกลาง	3.29	ปานกลาง	3.13	ปานกลาง

2.1.3 เอกสารคำแนะนำด้านพืชผักพืชไร่

1) การใช้สื่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้เอกสารคำแนะนำด้านพืชผักพืชไร่เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในระดับมาก ได้แก่ การปลูกผักพื้นบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.42) ส่วนการปลูกสับปะรด (ค่าเฉลี่ย 3.19) การปลูกแตงโม (ค่าเฉลี่ย 2.95) ผักกาดขาวปลี (ค่าเฉลี่ย 2.82) มะเขือเทศ (ค่าเฉลี่ย 2.80) กระจับปี่ (ค่าเฉลี่ย 2.77) กระจับปี่ (ค่าเฉลี่ย 2.70) และการปลูกงา (ค่าเฉลี่ย 2.70) มีการใช้ในระดับปานกลาง และการปลูกขิง (ค่าเฉลี่ย 2.59) และหอมหัวใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 2.46) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

2) การใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรมในระดับปานกลาง ได้แก่ การปลูกผักพื้นบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.05) การปลูกสับปะรด (ค่าเฉลี่ย 2.80) และการปลูกมันสำปะหลัง (ค่าเฉลี่ย 2.71) ส่วนการปลูกแตงโม (ค่าเฉลี่ย 2.54) มะเขือเทศ (ค่าเฉลี่ย 2.51) ผักกาดขาวปลี (ค่าเฉลี่ย 2.50) กระจับปี่ (ค่าเฉลี่ย 2.40) กระจับปี่ (ค่าเฉลี่ย 2.38) การปลูกขิง (ค่าเฉลี่ย 2.36) การปลูกงา (ค่าเฉลี่ย 2.36) และหอมหัวใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 2.18) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

3) การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีความคิดเห็น่าใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ การปลูกผักพื้นบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.19) การปลูกสมุนไพร (ค่าเฉลี่ย 3.03) และการปลูกมันสำปะหลัง (ค่าเฉลี่ย 2.74) การปลูกแดงโม (ค่าเฉลี่ย 2.67) ผักกาดขาวปลี (ค่าเฉลี่ย 2.67) กระจับปี่ (ค่าเฉลี่ย 2.62) และมะเขือเทศ (ค่าเฉลี่ย 2.60) ส่วนการปลูกงา (ค่าเฉลี่ย 2.55) การปลูกขิง (ค่าเฉลี่ย 2.53) กระจับปี่ (ค่าเฉลี่ย 2.51) และหอมหัวใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 2.29) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

4) การใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็น่าใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการในระดับปานกลาง ได้แก่ การปลูกผักพื้นบ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.98) การปลูกสมุนไพร (ค่าเฉลี่ย 2.97) และการปลูกมันสำปะหลัง (ค่าเฉลี่ย 2.62) ส่วนการปลูกแดงโม (ค่าเฉลี่ย 2.56) ผักกาดขาวปลี (ค่าเฉลี่ย 2.45) กระจับปี่ (ค่าเฉลี่ย 2.38) กระจับปี่ (ค่าเฉลี่ย 2.36) มะเขือเทศ (ค่าเฉลี่ย 2.35) การปลูกขิง (ค่าเฉลี่ย 2.32) การปลูกงา (ค่าเฉลี่ย 2.32) และหอมหัวใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 2.20) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์ เอกสารคำแนะนำด้านพืชผัก - พืชไร่

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อ							
	เพิ่มพูนความรู้		ประกอบการฝึกอบรม		เผยแพร่ประชาสัมพันธ์		จัดนิทรรศการ	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย
พืชผัก - พืชไร่								
กระจับปี่	2.77	ปานกลาง	2.40	น้อย	2.62	ปานกลาง	2.38	น้อย
กระจับปี่	2.70	ปานกลาง	2.38	น้อย	2.51	น้อย	2.36	น้อย
การปลูกขิง	2.59	น้อย	2.36	น้อย	2.53	น้อย	2.32	น้อย
ผักกาดขาวปลี	2.82	ปานกลาง	2.50	น้อย	2.64	ปานกลาง	2.45	น้อย
การปลูกงา	2.70	ปานกลาง	2.36	น้อย	2.55	น้อย	2.32	น้อย
มะเขือเทศ	2.80	ปานกลาง	2.51	น้อย	2.60	น้อย	2.35	น้อย
หอมหัวใหญ่	2.46	น้อย	2.18	น้อย	2.29	น้อย	2.20	น้อย
การปลูกแดงโม	2.95	ปานกลาง	2.54	น้อย	2.67	ปานกลาง	2.56	น้อย
การปลูกผักพื้นบ้าน	3.42	มาก	3.05	ปานกลาง	3.19	ปานกลาง	2.98	ปานกลาง
การปลูกมันสำปะหลัง	2.90	ปานกลาง	2.71	น้อย	2.74	ปานกลาง	2.62	ปานกลาง
การปลูกสมุนไพร	3.19	ปานกลาง	2.80	น้อย	3.03	ปานกลาง	2.97	ปานกลาง

2.1.4 เอกสารคำแนะนำด้านเทคนิคการผลิต

- 1) การใช้สื่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้เอกสารคำแนะนำด้านเทคนิคการผลิตเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในระดับมาก ได้แก่ การปลูกผักระดับอินทรีย์ (ค่าเฉลี่ย 3.49) การเพาะเห็ดฟาง (ค่าเฉลี่ย 3.48) ส่วนการขยายพันธุ์พืช (ค่าเฉลี่ย 3.36) การผลิตพืชผัก สัตว์เลี้ยง ประมง (ค่าเฉลี่ย 3.32) การกำจัดวัชพืชในสวนผลไม้ (ค่าเฉลี่ย 3.29) และการเลี้ยงปลาในนาข้าว (ค่าเฉลี่ย 3.14) มีการใช้ในระดับปานกลาง ตามลำดับ
- 2) การใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรมในระดับปานกลางทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับ คือ การปลูกผักระดับอินทรีย์ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.13 รองลงมาได้แก่ การเพาะเห็ดฟาง (ค่าเฉลี่ย 3.12) การขยายพันธุ์พืช (ค่าเฉลี่ย 3.07) การกำจัดวัชพืชในสวนผลไม้ (ค่าเฉลี่ย 2.98) การเลี้ยงปลาในนาข้าว (ค่าเฉลี่ย 2.89) และพืชทนเค็มและการปรับปรุงดินเค็ม (ค่าเฉลี่ย 2.66) ตามลำดับ
- 3) การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับ คือ การเพาะเห็ดฟางค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.25 รองลงมาได้แก่ การปลูกผักระดับอินทรีย์ (ค่าเฉลี่ย 3.24) การขยายพันธุ์ (ค่าเฉลี่ย 3.15) การกำจัดวัชพืชในสวนไม้ผล (ค่าเฉลี่ย 3.06) การเลี้ยงปลาในนาข้าว (ค่าเฉลี่ย 3.01) และพืชทนเค็มและการปรับปรุงดินเค็ม (ค่าเฉลี่ย 2.89) ตามลำดับ
- 4) การใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการในระดับปานกลางทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับ คือ การเพาะเห็ดฟางค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.03 รองลงมาได้แก่ การปลูกผักระดับอินทรีย์ (ค่าเฉลี่ย 2.95) การขยายพันธุ์พืช (ค่าเฉลี่ย 2.94) การผลิตพืชผัก สัตว์เลี้ยง ประมง (ค่าเฉลี่ย 2.94) การกำจัดวัชพืชในสวนผลไม้ (ค่าเฉลี่ย 2.82) การเลี้ยงปลาในนาข้าว (ค่าเฉลี่ย 2.77) และพืชทนเค็มและการปรับปรุงดินเค็ม (ค่าเฉลี่ย 2.66) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์
เอกสารคำแนะนำด้านเทคนิคการผลิต

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อ							
	เพิ่มพูนความรู้		ประกอบการฝึกอบรม		เผยแพร่ประชาสัมพันธ์		จัดนิทรรศการ	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย
เทคนิคการผลิต								
การขยายพันธุ์พืช	3.36	ปานกลาง	3.07	ปานกลาง	3.15	ปานกลาง	2.94	ปานกลาง
การเพาะเห็ดฟาง	3.48	มาก	3.12	ปานกลาง	3.25	ปานกลาง	3.03	ปานกลาง
การเลี้ยงปลาในนาข้าว	3.14	ปานกลาง	2.89	ปานกลาง	3.01	ปานกลาง	2.77	ปานกลาง
การปลูกผักระดับอินทรีย์	3.49	มาก	3.13	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง	2.95	ปานกลาง
การกำจัดวัชพืชในสวนผลไม้	3.29	ปานกลาง	2.98	ปานกลาง	3.06	ปานกลาง	2.82	ปานกลาง
พืชทนเค็มและการปรับปรุงดินเค็ม	2.95	ปานกลาง	2.66	ปานกลาง	2.89	ปานกลาง	2.66	ปานกลาง
การผลิตพืชผัก สัตว์เลี้ยง ประมง	3.32	ปานกลาง	3.02	ปานกลาง	3.14	ปานกลาง	2.94	ปานกลาง

2.1.5 เอกสารคำแนะนำด้านเคหกิจเกษตร - เบ็ดเตล็ด

1) การใช้สื่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเอกสารคำแนะนำด้านเคหกิจเกษตร- เบ็ดเตล็ดปี เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในระดับปานกลาง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.24) ทำเลี้ยงชีพ (ค่าเฉลี่ย 3.02) ทำกินในบ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.99) อาหารจากเห็ด (ค่าเฉลี่ย 2.94) การเชื่อม (ค่าเฉลี่ย 2.77) การกวน (ค่าเฉลี่ย 2.76) อาหารจากมะพร้าว (ค่าเฉลี่ย 2.74) ผลิตภัณฑ์ลำไย (ค่าเฉลี่ย 2.62) ส่วนการสาวไหมและการฟอกข้อมสื (ค่าเฉลี่ย 2.54) อาหารจากลูกเคียว (ค่าเฉลี่ย 2.50) และอาหารจากพุทรา (ค่าเฉลี่ย 2.49) มีการใช้ในระดับน้อยตามลำดับ

2) การใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรมในระดับปานกลาง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.90) ทำเลี้ยงชีพ (ค่าเฉลี่ย 2.74) ทำกินในบ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.72) อาหารจากเห็ด (ค่าเฉลี่ย 2.70) การกวน (ค่าเฉลี่ย 2.62) และการเชื่อม (ค่าเฉลี่ย 2.62) ส่วนอาหารจากมะพร้าว (ค่าเฉลี่ย 2.57) การสาวไหมและการฟอกข้อมสื (ค่าเฉลี่ย 2.46) อาหารจากพุทรา (ค่าเฉลี่ย 2.41) ผลิตภัณฑ์ลำไย (ค่าเฉลี่ย 2.39) และอาหารจากลูกเคียว (ค่าเฉลี่ย 2.28) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

3) การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีความคิดเห็น่าใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระดับปานกลางได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.05) ทำเลียงชีพ(ค่าเฉลี่ย 2.85) ทำกินในบ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.80) อาหารจากเห็ด (ค่าเฉลี่ย 2.80) การกวน (ค่าเฉลี่ย 2.74) การเชื่อม (ค่าเฉลี่ย 2.72) อาหารจากมะพร้าว (ค่าเฉลี่ย 2.64) ส่วนการสาวไหมและฟอกย้อมสีไหม (ค่าเฉลี่ย 2.52) ผลิตภัณฑ์ลำไย (ค่าเฉลี่ย 2.46) อาหารจากลูกเดือย (ค่าเฉลี่ย 2.40) และอาหารจากพุทรา (ค่าเฉลี่ย 2.40) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

4) การใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็น่าใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการระดับปานกลางได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.92) การกวน (ค่าเฉลี่ย 2.66) ส่วนการเชื่อม ทำเลียงชีพและอาหารจากเห็ด (ค่าเฉลี่ย 2.59) เท่ากันทั้ง 3 เรื่อง ทำกินในบ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.56) อาหารจากมะพร้าว (ค่าเฉลี่ย 2.44) การสาวไหม (ค่าเฉลี่ย 2.37) อาหารจากพุทรา (ค่าเฉลี่ย 2.32) ผลิตภัณฑ์ลำไย (ค่าเฉลี่ย 2.30) และอาหารจากลูกเดือย (ค่าเฉลี่ย 2.32) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์ เอกสารคำแนะนำด้านเคหกิจเกษตร - เบ็ดเตล็ด

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อ							
	เพิ่มพูนความรู้		ประกอบการฝึกอบรบ		เผยแพร่ประชาสัมพันธ์		จัดนิทรรศการ	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย
เคหกิจเกษตร - เบ็ดเตล็ด								
การกวน	2.76	ปานกลาง	2.62	ปานกลาง	2.74	ปานกลาง	2.66	น้อย
การเชื่อม	2.77	ปานกลาง	2.62	ปานกลาง	2.72	ปานกลาง	2.59	น้อย
ผลิตภัณฑ์ลำไย	2.62	ปานกลาง	2.39	น้อย	2.46	น้อย	2.30	น้อย
ทำกินในบ้าน	2.99	ปานกลาง	2.72	ปานกลาง	2.80	ปานกลาง	2.56	น้อย
ทำเลียงชีพ	3.02	ปานกลาง	2.74	ปานกลาง	2.85	ปานกลาง	2.59	น้อย
อาหารจากเห็ด	2.94	ปานกลาง	2.70	ปานกลาง	2.80	ปานกลาง	2.59	น้อย
การสาวไหมและการฟอกย้อมสีไหม	2.54	น้อย	2.46	น้อย	2.52	น้อย	2.37	น้อย
อาหารจากมะพร้าว	2.74	ปานกลาง	2.57	น้อย	2.64	ปานกลาง	2.44	น้อย
อาหารจากลูกเดือย	2.50	น้อย	2.28	น้อย	2.40	น้อย	2.27	ปานกลาง
อาหารจากพุทรา	2.49	น้อย	2.41	น้อย	2.40	น้อย	2.32	ปานกลาง
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.24	ปานกลาง	2.90	ปานกลาง	3.05	ปานกลาง	2.92	ปานกลาง

2.1.6 แผ่นพับทางการเกษตรด้านพืชผัก - พืชไร่

1) การใช้สื่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อแผ่นพับทางการเกษตรด้านพืชผัก- พืชไร่ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในระดับน้อยในทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ อ้อยคั้นน้ำสุพรรณ 50 (ค่าเฉลี่ย 2.54) รองลงมาได้แก่ การปลูกและการจัดการนุ่น (ค่าเฉลี่ย 2.20) และข้าวบาสมatik (ค่าเฉลี่ย 2.18) ตามลำดับ

2) การใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรมพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรมในระดับน้อยทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ อ้อยคั้นน้ำสุพรรณ 50 (ค่าเฉลี่ย 2.17) รองลงมาได้แก่ การปลูกและการจัดการนุ่น (ค่าเฉลี่ย 1.92) และข้าวบาสมatik (ค่าเฉลี่ย 1.84) ตามลำดับ

3) การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในระดับน้อยทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ อ้อยคั้นน้ำสุพรรณ 50 (ค่าเฉลี่ย 2.34) รองลงมาได้แก่ การปลูกและการจัดการนุ่น (ค่าเฉลี่ย 1.92) และข้าวบาสมatik (ค่าเฉลี่ย 1.84) ตามลำดับ

4) การใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการในระดับน้อยทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ อ้อยคั้นน้ำสุพรรณ 50 (ค่าเฉลี่ย 2.15) รองลงมาได้แก่ การปลูกและการจัดการนุ่น (ค่าเฉลี่ย 2.02) และข้าวบาสมatik (ค่าเฉลี่ย 1.90) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์ แผ่นพับทางการเกษตรด้านพืชผัก- พืชไร่

n = 268

แผ่นพับทางการเกษตร	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อ							
	เพิ่มพูนความรู้		ประกอบการฝึกอบรม		เผยแพร่ประชาสัมพันธ์		จัดนิทรรศการ	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย
พืชผัก - พืชไร่								
อ้อยคั้นน้ำสุพรรณ 50	2.54	น้อย	2.17	น้อย	2.34	น้อย	2.15	น้อย
ข้าวบาสมatik	2.18	น้อย	1.84	น้อย	2.03	น้อย	1.90	น้อย
การปลูกและการจัดการนุ่น	2.20	น้อย	1.92	น้อย	2.10	น้อย	2.02	น้อย

2.1.7 แผ่นพับทางการเกษตรด้านเทคนิคการผลิต

1) การใช้สื่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อแผ่นพับทางการเกษตรด้านเทคนิคการผลิตเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในระดับปานกลาง ได้แก่ การป้องกันและการกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (ค่าเฉลี่ย 2.70) ส่วนการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ (ค่าเฉลี่ย 2.58) การดูแลสวนหม่อน (ค่าเฉลี่ย 2.45) เครื่องขุดมันสำปะหลัง (ค่าเฉลี่ย 2.37) ดัชนีการเก็บเกี่ยวเงาะเพื่อการส่งออก (ค่าเฉลี่ย 2.33) โรคมันฝรั่ง (ค่าเฉลี่ย 2.22) การผลิตเมล็ดพันธุ์โสนอัฟริกัน (ค่าเฉลี่ย 2.22) และวัชพืชในไร่ฝ้ายและการป้องกันกำจัด (ค่าเฉลี่ย 2.16) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

2) การใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรมในระดับน้อยทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับ คือ การป้องกันและการกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (ค่าเฉลี่ย 2.49) รองลงมาได้แก่ การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ (ค่าเฉลี่ย 2.34) การดูแลสวนหม่อน (ค่าเฉลี่ย 2.26) เครื่องขุดมันสำปะหลัง (ค่าเฉลี่ย 2.18) ดัชนีการเก็บเกี่ยวเงาะเพื่อการส่งออก (ค่าเฉลี่ย 2.08) โรคมันฝรั่ง (ค่าเฉลี่ย 2.06) การผลิตเมล็ดพันธุ์โสนอัฟริกัน (ค่าเฉลี่ย 2.05) และวัชพืชในไร่ฝ้ายและการป้องกันกำจัด (ค่าเฉลี่ย 1.94) ตามลำดับ

3) การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในระดับน้อยทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ การป้องกันและการกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (ค่าเฉลี่ย 2.51) รองลงมาได้แก่ การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ (ค่าเฉลี่ย 2.42) การดูแลสวนหม่อน (ค่าเฉลี่ย 2.33) เครื่องขุดมันสำปะหลัง (ค่าเฉลี่ย 2.31) ดัชนีการเก็บเกี่ยวเงาะเพื่อการส่งออก (ค่าเฉลี่ย 2.24) การผลิตเมล็ดพันธุ์โสนอัฟริกัน (ค่าเฉลี่ย 2.13) โรคมันฝรั่ง (ค่าเฉลี่ย 2.12) และวัชพืชในไร่ฝ้ายและการป้องกันกำจัด (ค่าเฉลี่ย 2.10) ตามลำดับ

4) การใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการในระดับน้อยทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ การป้องกันและการกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (ค่าเฉลี่ย 2.39) รองลงมาได้แก่ การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ (ค่าเฉลี่ย 2.32) การดูแลสวนหม่อน (ค่าเฉลี่ย 2.24) ดัชนีการเก็บเกี่ยวเงาะเพื่อการส่งออก (ค่าเฉลี่ย 2.17) เครื่องขุดมันสำปะหลังคานเดี่ยว (ค่าเฉลี่ย 2.12) โรคมันฝรั่ง (ค่าเฉลี่ย 2.11) การผลิตเมล็ดโสนอัฟริกัน (ค่าเฉลี่ย 2.09) และวัชพืชในไร่ฝ้ายและการป้องกันกำจัด (ค่าเฉลี่ย 2.07) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์
แผนผังทางการเกษตรด้านเทคนิคการผลิต

n = 268

แผนผังทางการเกษตร	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อ							
	เพิ่มพูนความรู้		ประกอบการฝึกอบรม		เผยแพร่ประชาสัมพันธ์		จัดนิทรรศการ	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย
เทคนิคการผลิต								
เครื่องสูบน้ำสำหรับหลังคาเขียว	2.37	น้อย	2.18	น้อย	2.31	น้อย	2.12	น้อย
โรตารีสำหรับ	2.22	น้อย	2.06	น้อย	2.12	น้อย	2.11	น้อย
ดัชนีการเก็บเกี่ยว	2.33	น้อย	2.08	น้อย	2.24	น้อย	2.17	น้อย
เงาะเพื่อการส่งออก								
พืชในไร่ฝ้ายและ	2.16	น้อย	1.94	น้อย	2.10	น้อย	2.07	น้อย
การป้องกันกำจัด								
การผลิตเมล็ดพันธุ์	2.22	น้อย	2.05	น้อย	2.13	น้อย	2.09	น้อย
โซนอิพริกกัน								
การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ	2.58	น้อย	2.34	น้อย	2.42	น้อย	2.32	น้อย
การป้องกันและการ	2.70	ปานกลาง	2.49	น้อย	2.51	น้อย	2.39	น้อย
กำจัดศัตรูพืชโดย								
วิธีผสมผสาน								
การดูแลสวนหม่อน	2.45	น้อย	2.26	น้อย	2.33	น้อย	2.24	น้อย

2.1.8 แผนผังทางการเกษตรด้านเคหกิจเกษตร – เบ็ดเตล็ด

1) การใช้สื่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อแผนผังทางการเกษตรด้านเคหกิจเกษตร- เบ็ดเตล็ดในระดับปานกลางทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ การแปรรูปชาและชาใบหม่อน (ค่าเฉลี่ย 2.77) รองลงมาได้แก่ ภูมิปัญญาผ้าไทย (ค่าเฉลี่ย 2.69)

2) การใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรมในระดับน้อยทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ การแปรรูปชาและชาใบหม่อน (ค่าเฉลี่ย 2.56) รองลงมาได้แก่ ภูมิปัญญาผ้าไทย (ค่าเฉลี่ย 2.50)

3) การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ การแปรรูปชาและชาใบหม่อน (ค่าเฉลี่ย 2.67) รองลงมาได้แก่ ภูมิปัญญาผ้าไทย (ค่าเฉลี่ย 2.65)

4) การใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการในระดับน้อยทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ ภูมิปัญญาผ้าไทย (ค่าเฉลี่ย 2.59) รองลงมาได้แก่ การแปรรูปชาและชาใบหม่อน (ค่าเฉลี่ย 2.54)

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์

n = 268

แผนปฏิบัติการเกษตร	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อ							
	เพิ่มพูนความรู้		ประกอบการฝึกอบรม		เผยแพร่ประชาสัมพันธ์		จัดนิทรรศการ	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย
เคหกิจเกษตร - เบ็ดเตล็ด								
ภูมิปัญญาผ้าไทย	2.69	ปานกลาง	2.50	น้อย	2.65	ปานกลาง	2.59	น้อย
การแปรรูปชาและชาใบหม่อน	2.77	ปานกลาง	2.56	น้อย	2.67	ปานกลาง	2.54	น้อย

2.1.9 โปสเตอร์

1) การใช้สื่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อโปสเตอร์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในระดับปานกลาง ได้แก่ วิทยุพืชศในนาข้าว (ค่าเฉลี่ย 3.13) วิทยุพืชศ (ค่าเฉลี่ย 3.10) และมะละกอ GMO (ค่าเฉลี่ย 2.91) วิทยุพืชศในไร่นา (ค่าเฉลี่ย 2.88) รูปมะม่วง (ค่าเฉลี่ย 2.84) รูปมะละกอ (ค่าเฉลี่ย 2.78) อ้อยโรงงานและการดูแลรักษา (ค่าเฉลี่ย 2.77) ดินเปรี้ยว (ค่าเฉลี่ย 2.74) ดินเค็ม (ค่าเฉลี่ย 2.70) รูปมะพร้าว (ค่าเฉลี่ย 2.65) รูปทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.61) และรูปกล้วย (ค่าเฉลี่ย 2.61) ส่วนรูปสับปะรด (ค่าเฉลี่ย 2.46) รูปเงาะ (ค่าเฉลี่ย 2.42) รูปลำไย (ค่าเฉลี่ย 2.39) และรูปฝ้าย (ค่าเฉลี่ย 2.36) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

2) การใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรมในระดับปานกลาง ได้แก่ วิทยุพืชศในนาข้าว และ วิทยุพืชศ (ค่าเฉลี่ย 2.91) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง รูปมะม่วง (ค่าเฉลี่ย 2.77) รูปมะละกอและรูปมะพร้าว (ค่าเฉลี่ย 2.75) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง วิทยุพืชศในไร่นา (ค่าเฉลี่ย 2.73) มะละกอ GMO (ค่าเฉลี่ย 2.68) อ้อยโรงงานและการดูแลรักษา (ค่าเฉลี่ย 2.65) รูปกล้วย และดินเค็ม (ค่าเฉลี่ย 2.61) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง ส่วนรูปสับปะรด (ค่าเฉลี่ย 2.59) รูปมะขาม (ค่าเฉลี่ย 2.57) ดินเปรี้ยว และรูปมังคุด (ค่าเฉลี่ย 2.56) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง รูปเงาะ (ค่าเฉลี่ย 2.53) รูปลำไย (ค่าเฉลี่ย 2.39) และรูปฝ้าย (ค่าเฉลี่ย 2.34) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

3) การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในระดับปานกลางคือ วิทยุพืชศในนาข้าว (ค่าเฉลี่ย 2.97) วิทยุพืชศ (ค่าเฉลี่ย 2.93) วิทยุพืชศในนาข้าว (ค่าเฉลี่ย 2.87) มะละกอ GMO (ค่าเฉลี่ย 2.82) รูปมะม่วง (ค่าเฉลี่ย 2.81) รูปมะละกอ (ค่าเฉลี่ย 2.77) ดินเค็ม (ค่าเฉลี่ย 2.73) ดินเปรี้ยว (ค่าเฉลี่ย 2.72) รูปทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.68) รูปกล้วย (ค่าเฉลี่ย 2.67) รูปมังคุด

(ค่าเฉลี่ย 2.62) อ้อย โรงงานและการดูแลรักษา (ค่าเฉลี่ย 2.61) ส่วน รูปมะขาม (ค่าเฉลี่ย 2.59) รูปเงาะ (ค่าเฉลี่ย 2.57) รูปสับปะรด (ค่าเฉลี่ย 2.54) รูปฝ้าย และรูปมะพร้าว (ค่าเฉลี่ย 2.47) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง และรูปลำไย (ค่าเฉลี่ย 2.45) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

4) การใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมี

ความคิดเห็นว่าใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการในระดับมาก ได้แก่ ฝ้ายพืชสด และฝ้ายพืชสดในนาข้าว (ค่าเฉลี่ย 2.83) ฝ้ายพืชสดในไร่นา และรูปมะพร้าว (ค่าเฉลี่ย 2.70) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง รูปมะม่วง (ค่าเฉลี่ย 2.67) ดินเปรี้ยว และมะละกอ GMO (ค่าเฉลี่ย 2.66) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง และดินเค็ม (ค่าเฉลี่ย 2.61) ส่วนอ้อย โรงงานและการดูแลรักษา และรูปมะละกอ (ค่าเฉลี่ย 2.60) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง รูปกล้วย และรูปมะพร้าว (ค่าเฉลี่ย 2.57) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง รูปเงาะ (ค่าเฉลี่ย 2.55) รูปมังคุด และรูปมะขาม (ค่าเฉลี่ย 2.51) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง รูปสับปะรด (ค่าเฉลี่ย 2.46) รูปลำไย (ค่าเฉลี่ย 2.45) และรูปฝ้าย (ค่าเฉลี่ย 2.35) มีการใช้ระดับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์

n = 268

ไปสเตอร์	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อ							
	เพิ่มพูนความรู้		ประกอบการฝึกอบรม		เผยแพร่ประชาสัมพันธ์		จัดนิทรรศการ	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย
ดินเค็ม	2.70	ปานกลาง	2.61	ปานกลาง	2.73	ปานกลาง	2.61	ปานกลาง
ดินเปรี้ยว	2.74	ปานกลาง	2.56	น้อย	2.72	ปานกลาง	2.66	ปานกลาง
ฝ้ายพืชสด	3.10	ปานกลาง	2.91	ปานกลาง	2.93	ปานกลาง	2.83	ปานกลาง
ฝ้ายพืชสดในนาข้าว	3.13	ปานกลาง	2.91	ปานกลาง	2.97	ปานกลาง	2.83	ปานกลาง
ฝ้ายพืชสดในไร่นา	2.88	ปานกลาง	2.73	ปานกลาง	2.87	ปานกลาง	2.70	ปานกลาง
มะละกอ GMO	2.91	ปานกลาง	2.68	ปานกลาง	2.82	ปานกลาง	2.66	ปานกลาง
อ้อย โรงงาน และ การดูแลรักษา	2.77	ปานกลาง	2.65	ปานกลาง	2.61	ปานกลาง	2.60	น้อย
รูปฝ้าย	2.36	น้อย	2.34	น้อย	2.47	น้อย	2.35	น้อย
รูปมังคุด	2.50	น้อย	2.56	น้อย	2.62	ปานกลาง	2.51	น้อย
รูปกล้วย	2.61	ปานกลาง	2.61	ปานกลาง	2.67	ปานกลาง	2.57	น้อย
รูปมะขาม	2.54	น้อย	2.57	น้อย	2.59	น้อย	2.51	น้อย
รูปทุเรียน	2.61	ปานกลาง	2.66	ปานกลาง	2.68	ปานกลาง	2.57	น้อย
รูปมะพร้าว	2.65	ปานกลาง	2.75	ปานกลาง	2.47	ปานกลาง	2.70	ปานกลาง
รูปเงาะ	2.42	น้อย	2.53	น้อย	2.57	น้อย	2.55	น้อย

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 268

ไปสเตอร์	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อ							
	เพิ่มพูนความรู้		ประกอบการฝึกอบรม		เผยแพร่ประชาสัมพันธ์		จัดนิทรรศการ	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย
รูปสับประรด	2.46	น้อย	2.59	น้อย	2.54	น้อย	2.46	น้อย
รูปมะม่วง	2.84	ปานกลาง	2.77	ปานกลาง	2.81	ปานกลาง	2.67	ปานกลาง
รูปลำไย	2.39	น้อย	2.39	น้อย	2.45	น้อย	2.45	น้อย
รูปมะละกอ	2.78	ปานกลาง	2.75	ปานกลาง	2.77	ปานกลาง	2.60	น้อย

2.1.10 เอกสารวิชาการ

1) การใช้สื่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเอกสารวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในระดับมากได้แก่ แนวทางการปฏิบัติราชการ กรมส่งเสริม การเกษตร ปี 2547 - 2550 (ค่าเฉลี่ย 3.61) และพระบารมีปกเกล้าชาวนาไทย (ค่าเฉลี่ย 3.52) ส่วนรายงานผลการปฏิบัติราชการกรมส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.37) มาตรฐานพันธุ์พืช มาตรฐานเมล็ดพันธุ์พืช คุณสมบัติ สารกำจัดศัตรูพืช และแนวทางในการจัดซื้อ (ค่าเฉลี่ย 3.26) คู่มือประกอบการเรียนรู้ การปฏิบัติดูแลรักษา และจัดการศัตรูถั่วลิสงแบบผสมผสาน (ค่าเฉลี่ย 3.26) และคู่มือประกอบการเรียนรู้ การปฏิบัติดูแลรักษา และจัดการศัตรูถั่วลิสงแบบผสมผสาน (ค่าเฉลี่ย 3.04) มีการใช้ระดับปานกลาง และ โครงการนำร่องปลูกฝ้ายอย่างยั่งยืน ปี 2545 (ค่าเฉลี่ย 2.50) มีการใช้ระดับน้อย ตามลำดับ

2) การใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรมในระดับปานกลางคือ พระบารมีปกเกล้าชาวนาไทย (ค่าเฉลี่ย 3.03) แนวทางการปฏิบัติราชการกรมส่งเสริม การเกษตร ปี 2547- 2550 (ค่าเฉลี่ย 2.93) และมาตรฐานพันธุ์พืช มาตรฐานเมล็ดพันธุ์ คุณสมบัติ สารกำจัดศัตรูพืช และแนวทางในการจัดซื้อ (ค่าเฉลี่ย 2.87) รายงานผลการปฏิบัติราชการกรมส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.86) คู่มือประกอบการเรียนรู้ การปฏิบัติดูแลรักษา และจัดการศัตรูถั่วลิสงแบบผสมผสาน (ค่าเฉลี่ย 2.68) ส่วน โครงการนำร่องปลูกฝ้ายอย่างยั่งยืน ปี 2545 (ค่าเฉลี่ย 2.22) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

3) การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในระดับปานกลางคือ พระบารมีปกเกล้าชาวนาไทย (ค่าเฉลี่ย 3.27) แนวทางการปฏิบัติราชการกรมส่งเสริม การเกษตร ปี 2547 - 2550 (ค่าเฉลี่ย 3.03)

และรายงานผลการปฏิบัติราชการกรมส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.02) มาตรฐานพันธุ์พืช มาตรฐานเมล็ดพันธุ์ คุณสมบัติ สารกำจัดศัตรูพืช และแนวทางในการจัดซื้อ (ค่าเฉลี่ย 2.96) และ คู่มือประกอบการเรียนรู้ การปฏิบัติดูแลรักษา และจัดการศัตรูถั่วลิสงแบบผสมผสาน (ค่าเฉลี่ย 2.72) ส่วน โครงการนำร่องปลูกฝ้ายอย่างยั่งยืน ปี 2545 (ค่าเฉลี่ย 2.35) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

4) การใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในระดับปานกลางคือ พระบารมีปกเกล้าชาวไทย (ค่าเฉลี่ย 3.13) มาตรฐานพันธุ์พืช มาตรฐานเมล็ดพันธุ์ คุณสมบัติ สารกำจัดศัตรูพืชและแนวทางในการจัดซื้อ (ค่าเฉลี่ย 2.72) และ แนวทางการปฏิบัติราชการกรมส่งเสริม การเกษตร ปี 2547 - 2550 (ค่าเฉลี่ย 2.71) ส่วนคู่มือประกอบการเรียนรู้ การปฏิบัติดูแลรักษาและจัดการศัตรูถั่วลิสงแบบผสมผสาน และรายงานผลการปฏิบัติราชการกรมส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.59) จำนวนเท่ากัน ทั้ง 2 เรื่อง และ โครงการนำร่องปลูกฝ้ายอย่างยั่งยืน ปี 2545 (ค่าเฉลี่ย 2.15) มีการใช้ในระดับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อสิ่งพิมพ์

n = 268

เอกสารวิชาการ	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อ							
	เพิ่มพูนความรู้		ประกอบการฝึกอบรม		เผยแพร่ประชาสัมพันธ์		จัดนิทรรศการ	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย
พระบารมีปกเกล้าชาวไทย	3.52	มาก	3.03	ปานกลาง	3.27	ปานกลาง	3.13	ปานกลาง
โครงการนำร่องปลูกฝ้ายอย่างยั่งยืน ปี 2545	2.50	น้อย	2.22	น้อย	2.35	น้อย	2.15	น้อย
มาตรฐานพันธุ์พืช มาตรฐานเมล็ดพันธุ์ คุณสมบัติ สารกำจัดศัตรูพืช และแนวทางในการจัดซื้อ	3.26	ปานกลาง	2.87	ปานกลาง	2.96	ปานกลาง	2.72	ปานกลาง
คู่มือประกอบการเรียนรู้ การปฏิบัติดูแลรักษา และจัดการศัตรูถั่วลิสงแบบผสมผสาน	3.04	ปานกลาง	2.68	ปานกลาง	2.72	ปานกลาง	2.59	น้อย
รายงานผลการปฏิบัติราชการกรมส่งเสริมการเกษตร	3.37	ปานกลาง	2.86	ปานกลาง	3.02	ปานกลาง	2.59	น้อย
แนวทางการปฏิบัติราชการกรมส่งเสริม การเกษตร ปี 2547 - 2550	3.61	มาก	2.93	ปานกลาง	3.03	ปานกลาง	2.71	ปานกลาง

2.2 การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.2.1 ด้านอินเทอร์เน็ต

1) การใช้สื่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศด้านอินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในระดับมากที่สุดคือ ข้อมูลผลิตผลทางการเกษตรและ แผนงาน โครงการ และนโยบายที่สำคัญของหน่วยงาน / กระทรวง/ รัฐบาล/หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 3.43) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง ส่วนข้อมูลปัจจัยพื้นฐานการผลิตทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.32) ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และข้อมูลการสำรวจมูลค่าผลิตผลทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.31) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง และข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.29) การเรียน- การสอน ทาง E - Learning (ค่าเฉลี่ย 3.06) การเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.99) การรับส่งข้อมูล/ข่าวสาร กับหน่วยงานภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.93) มีการใช้ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2) การใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรมในระดับปานกลางทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ ข้อมูลผลิตผลทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.93) รองลงมาได้แก่ ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานการผลิตทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.87) แผนงาน โครงการ และนโยบายที่สำคัญของหน่วยงาน / กระทรวง/ รัฐบาล/หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 2.86) ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง (ค่าเฉลี่ย 2.80) ข้อมูลการสำรวจมูลค่าผลิตผลทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.79) การเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก และ การเรียน-การสอน ทาง E - Learning (ค่าเฉลี่ย 2.75) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง และการรับส่งข้อมูล/ข่าวสาร กับหน่วยงานภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.72) ตามลำดับ

3) การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ ข้อมูลผลิตผลทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.06) ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานการผลิตทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.97) ข้อมูลการสำรวจมูลค่าผลิตผลทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.96) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมทางการเกษตร และแผนงาน โครงการ และนโยบายที่สำคัญของหน่วยงาน / กระทรวง/รัฐบาล/หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 2.92) ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง (ค่าเฉลี่ย 2.88) การเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.80) การเรียน-การสอน ทาง E - Learning (ค่าเฉลี่ย 2.77) และการรับส่งข้อมูล/ข่าวสาร กับหน่วยงานภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.69) ตามลำดับ

4) การใช้สื่อเพื่อการจัดการทรัพยากร พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าการใช้สื่อเพื่อการจัดการทรัพยากรในระดับปานกลางได้แก่ ข้อมูลผลิตผลทางการเกษตร

(ค่าเฉลี่ย 2.61) ส่วนข้อมูลปัจจัยพื้นฐานการผลิตทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.56) และข้อมูลการสำรวจมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.53) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมทางการเกษตร และแผนงาน โครงการ และนโยบายที่สำคัญของหน่วยงาน / กระทรวง/รัฐบาล/หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 2.50) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่องข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง (ค่าเฉลี่ย 2.42) การเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.37) การรับส่งข้อมูล/ข่าวสาร กับหน่วยงานภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.35) และ การเรียน-การสอน ทาง E - Learning (ค่าเฉลี่ย 2.30) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต

n = 268

สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อ							
	เพิ่มพูนความรู้		ประกอบการฝึกอบรม		เผยแพร่ประชาสัมพันธ์		จัดนิทรรศการ	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย
การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์								
ทางอินเทอร์เน็ต								
ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง	3.31	ปานกลาง	2.80	ปานกลาง	2.88	ปานกลาง	2.42	น้อย
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมทางการเกษตร	3.29	ปานกลาง	2.84	ปานกลาง	2.92	ปานกลาง	2.50	น้อย
ข้อมูลผลผลิตทางการเกษตร	3.43	มาก	2.93	ปานกลาง	3.06	ปานกลาง	2.61	ปานกลาง
ข้อมูลการสำรวจมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร	3.31	ปานกลาง	2.79	ปานกลาง	2.96	ปานกลาง	2.53	น้อย
ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานการผลิตทางการเกษตร	3.32	ปานกลาง	2.87	ปานกลาง	2.97	ปานกลาง	2.56	น้อย
แผนงาน โครงการ และนโยบายที่สำคัญของหน่วยงาน / กระทรวง/ รัฐบาล/หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	3.43	มาก	2.86	ปานกลาง	2.92	ปานกลาง	2.50	น้อย
การเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก	2.99	ปานกลาง	2.75	ปานกลาง	2.80	ปานกลาง	2.37	น้อย
การรับส่งข้อมูล/ข่าวสารกับหน่วยงานภายนอก	2.93	ปานกลาง	2.72	ปานกลาง	2.69	ปานกลาง	2.35	น้อย
การเรียน-การสอน ทาง E - Learning	3.06	ปานกลาง	2.75	ปานกลาง	2.77	ปานกลาง	2.30	น้อย

2.2.2 ด้านอินทราเน็ต

1) การใช้สื่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศด้านอินทราเน็ตเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในระดับปานกลางทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ สืบค้นข้อมูลข่าวสาร/ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.25) รองลงมาได้แก่ ใช้เป็นคู่มือประกอบการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.23) แจกข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์หน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 3.12) ติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 3.10) การรับส่งข้อมูลต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.07) การเรียน - การสอน ทาง E - Learning (ค่าเฉลี่ย 3.02) กระดานถามตอบปัญหาของหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 2.93) สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ e - office (ค่าเฉลี่ย 2.87) และ แจกปัญหาเครือข่ายของหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 2.81) ตามลำดับ

2) การใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรมในระดับปานกลางทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับคือ ติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 2.90) รองลงมาได้แก่ สืบค้นข้อมูลข่าวสาร/ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.88) และใช้เป็นคู่มือประกอบการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 2.86) การเรียน - การสอน ทาง E - Learning (ค่าเฉลี่ย 2.85) แจกข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์หน่วยงาน และการรับส่งข้อมูลต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 2.81) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ e - office (ค่าเฉลี่ย 2.70) กระดานถามตอบปัญหาของหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 2.66) และแจกปัญหาเครือข่ายของหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 2.65)

3) การใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในระดับปานกลางทุกเรื่อง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับ คือ แจกข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์หน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 2.84) รองลงมาได้แก่ สืบค้นข้อมูลข่าวสาร/ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.83) และติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 2.82) ใช้เป็นคู่มือประกอบการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 2.78) การรับส่งข้อมูลต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 2.77) การเรียน- การสอนทาง E - Learning (ค่าเฉลี่ย 2.71) สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ e - office (ค่าเฉลี่ย 2.70) กระดานถามตอบปัญหาของหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 2.66) และแจกปัญหาเครือข่ายของหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 2.64) ตามลำดับ

4) การใช้สื่อเพื่อการจัดการทรัพยากร พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่าใช้สื่อเพื่อการจัดการทรัพยากรในระดับปานกลางได้แก่ สืบค้นข้อมูลข่าวสาร/ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.63) ส่วนติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 2.47) และแจกปัญหาเครือข่ายของหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 2.42) ใช้เป็นคู่มือประกอบการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 2.41) แจกข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์หน่วยงาน และการเรียน- การสอน ทาง E - Learning (ค่าเฉลี่ย 2.40) จำนวนเท่ากันทั้ง 2 เรื่อง การรับส่งข้อมูลต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 2.35) กระดานถามตอบปัญหาของหน่วยงาน (ค่าเฉลี่ย 2.34) และสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ e - office (ค่าเฉลี่ย 2.31) มีการใช้ในระบับน้อย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่มีต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต

n = 268

สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อ							
	เพิ่มพูนความรู้		ประกอบการฝึกอบรม		เผยแพร่ประชาสัมพันธ์		จัดนิทรรศการ	
	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย	$\bar{X}$	ความหมาย
การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต								
สืบค้นข้อมูลข่าวสาร/ความรู้	3.25	ปานกลาง	2.88	ปานกลาง	2.83	ปานกลาง	2.63	ปานกลาง
แจ้งข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์	3.12	ปานกลาง	2.81	ปานกลาง	2.84	ปานกลาง	2.40	น้อย
หน่วยงานใช้เป็นคู่มือประกอบการปฏิบัติงาน	3.23	ปานกลาง	2.86	ปานกลาง	2.78	ปานกลาง	2.41	น้อย
กระดานถามตอบปัญหาของหน่วยงาน	2.93	ปานกลาง	2.66	ปานกลาง	2.66	ปานกลาง	2.34	น้อย
ติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน	3.10	ปานกลาง	2.90	ปานกลาง	2.82	ปานกลาง	2.47	น้อย
แจ้งปัญหาเครือข่ายของหน่วยงาน	2.81	ปานกลาง	2.65	ปานกลาง	2.64	ปานกลาง	2.42	น้อย
สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-office)	2.87	ปานกลาง	2.70	ปานกลาง	2.70	ปานกลาง	2.31	น้อย
การเรียน - การสอนทาง E - Learning	3.02	ปานกลาง	2.85	ปานกลาง	2.71	ปานกลาง	2.40	น้อย
การรับส่งข้อมูลต่าง ๆ	3.07	ปานกลาง	2.81	ปานกลาง	2.77	ปานกลาง	2.35	น้อย

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

3.1 ปัญหา อุปสรรค

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประสบปัญหาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

3.1.1 ด้านสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกินกว่าครึ่ง (ร้อยละ 57.8) มีปัญหาด้านสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์คือ หน่วยงานระดับอำเภอได้รับเอกสารเผยแพร่ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย รองลงมา (ร้อยละ 26.7) ประสบปัญหาในเรื่องสื่อสิ่งพิมพ์ส่งมาล่าช้า ไม่ทันกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ และส่วนน้อย (ร้อยละ 23.5 , 23.4 และ 16.4) ประสบปัญหาในเรื่องการจัดส่งเอกสารไม่ตรงกับฤดูกาลที่ปลูกพืชของเกษตรกร เอกสารที่ได้รับไม่เป็นไปตามความต้องการของพื้นที่ และเนื้อหาสื่อสิ่งพิมพ์ไม่ละเอียดเท่าที่ควรและบางเรื่องไม่เหมาะสมกับพื้นที่ รายละเอียดดังตารางที่ 4.14

3.1.2 ด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.6) ประสบปัญหาในเรื่อง คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอกับบุคลากร รองลงมา (ร้อยละ 40.3) ประสบปัญหาในเรื่องอินเทอร์เน็ตที่ใช้งานอยู่ความเร็วต่ำมาก เจ้าหน้าที่เกินกว่าหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 26.5) ประสบปัญหาในเรื่องไม่มีความรู้ด้านระบบ IT เท่าที่ควร หนึ่งในสี่ (ร้อยละ 25.0) ประสบปัญหาในเรื่องการเชื่อมต่อเครือข่ายมากหลุดบ่อย งบประมาณในการบำรุงรักษามีน้อย และส่วนน้อย (ร้อยละ 20.5 และ 15.3) ข้อมูลในโปรแกรมแต่ละกอง/สำนักในส่วนกลาง ไม่บูรณาการเข้าด้วยกัน ขอให้นำเสนอข้อมูลให้เป็นทิศทางเดียวกัน และ ประสบปัญหาในเรื่องบาง โปรแกรมส่งข้อมูลให้ส่วนกลางแล้วไม่สามารถเรียกข้อมูลกลับมาใช้ประโยชน์ได้ รายละเอียดดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

n = 268

ประเด็น*	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ด้านสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์		
หน่วยงานระดับอำเภอ ได้รับเอกสารเผยแพร่ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย	155	57.8
สื่อสิ่งพิมพ์ส่งมามีค่าไม่ทันกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์	72	26.7
การจัดส่งเอกสาร ไม่ตรงกับฤดูกาลที่ปลูกพืชของเกษตรกร	63	23.5
เอกสารที่ได้รับไม่เป็นไปตามความต้องการของพื้นที่	62	23.1
เนื้อหาสื่อสิ่งพิมพ์ไม่ละเอียดเท่าที่ควรและบางเรื่องไม่เหมาะสมกับพื้นที่	44	16.4
ด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ		
คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอกับบุคลากร	165	61.6
อินเทอร์เน็ตที่ใช้งานอยู่ความเร็วต่ำมาก	108	40.3
เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ด้านระบบ IT เท่าที่ควร	71	26.5
การเชื่อมต่อเครือข่ายมากหลุดบ่อย และงบประมาณในการบำรุงรักษามีน้อย	67	25.0
ข้อมูลในโปรแกรมแต่ละกอง/สำนักในส่วนกลางไม่บูรณาการเข้าด้วยกัน ขอให้นำเสนอข้อมูลให้เป็นทิศทางเดียวกัน	55	20.5
บางโปรแกรมส่งข้อมูลให้ส่วนกลางแล้วไม่สามารถเรียกข้อมูลกลับมาใช้ประโยชน์ได้	41	15.3

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

3.2 ข้อเสนอแนะ

3.2.1 ด้านสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.1) เสนอว่า ควรจัดส่งเอกสารอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพียงพอและทันเหตุการณ์ รองลงมา (ร้อยละ 56.7) เสนอว่า ควรจัดส่งเอกสารให้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเพราะเป็นจุดเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรโดยตรง เจ้าหน้าที่เกินกว่าหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 31.0, 29.1 และ 26.9) เสนอว่า ควรสอบถามความต้องการสื่อของอำเภอ จังหวัดก่อนทำการผลิตและจัดส่ง ควรจัดทำรูปเล่มเอกสารให้มีขนาดพกพาเพื่อสะดวกสำหรับเจ้าหน้าที่นำไปใช้งาน และควรมีการปรับปรุงเอกสารให้ทันสมัย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกินกว่าหนึ่งในห้า (ร้อยละ 23.1) เสนอว่า ควรโอนงบประมาณให้จังหวัด อำเภอดำเนินการจัดพิมพ์และผลิตสื่อเอง และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนน้อย (ร้อยละ 19.4, 15.3, 13.1 และ 4.1) เสนอว่าควรจัดส่งเอกสารให้ตรงกับความต้องการและพื้นที่ปลูกพืช ไรเตอร์ไม่ควรจะทำการผลิตมากเกินไปเพราะอายุการใช้งานสั้น สื่อสิ่งพิมพ์ควรตรงกับความต้องการของพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มคนเป้าหมายคือตัวเกษตรกรเอง และ รูปภาพที่จัดพิมพ์ควรใหม่และน่าสนใจ รายละเอียดดังตารางที่ 4.15

3.2.2 ด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกือบครึ่ง (ร้อยละ 46.6) เสนอว่าควรมีการปรับปรุงอินเทอร์เน็ตของหน่วยงานให้มีความเร็วสูงเพื่อรองรับการใช้งานของหน่วยงาน รองลงมา (ร้อยละ 38.1) ควรมีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่สำคัญทางการเกษตร เช่น ข้อมูลสถิติ การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตร ฯลฯ เจ้าหน้าที่เกินกว่าหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 29.9, 26.9 และ 25.4) เสนอว่า ควรมีการจัดสรรงบประมาณด้านการใช้งานทางอินเทอร์เน็ตให้กับหน่วยงานในระดับพื้นที่ด้วย และควรจัดสรรงบประมาณจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอกับเจ้าหน้าที่ และ ควรจัดฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นและอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการสืบค้นหาข้อมูลในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ต่อไป รายละเอียดดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

n = 268

ประเด็น*	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ด้านสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์		
ควรจัดส่งเอกสารอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพียงพอและทันเหตุการณ์	162	60.1
ควรจัดส่งเอกสารให้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	152	56.7
ประจำตำบลเพราะเป็นจุดเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรโดยตรง		
ควรสอบถามความต้องการสื่อของอำเภอ จังหวัดก่อนทำและจัดส่ง	83	31.0
ควรจัดทำรูปเล่มเอกสารให้มีขนาดพกพาเพื่อสะดวกสำหรับเจ้าหน้าที่นำไปใช้งาน	78	29.1
ควรมีการปรับปรุงเอกสารให้ทันสมัย	72	26.9
ควรโอนงบประมาณให้จังหวัด อำเภอดำเนินการจัดพิมพ์สื่อ	62	23.1
ควรจัดส่งเอกสารให้ตรงกับพื้นที่ปลูกพืชด้วย	52	19.4
ไปสเตอร์ไม่ควรจะผลิตมากเกินไปเพราะอายุการใช้งานสั้น	41	15.3
สื่อสิ่งพิมพ์ควรตรงกับความต้องการของพื้นที่ โดยเฉพาะเกษตรกร	35	13.1
รูปภาพที่จัดทำควรใหม่และน่าสนใจ	11	4.1
ด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ		
ควรมีการปรับปรุงอินเทอร์เน็ตของหน่วยงานให้มีความเร็วสูงเพื่อรองรับการใช้งานของหน่วยงาน	125	46.6
ควรมีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่สำคัญทางการเกษตรเช่น ข้อมูลสถิติ การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตร ฯลฯ	102	38.1
ควรมีการจัดสรรงบประมาณด้านการใช้งานอินเทอร์เน็ตให้กับหน่วยงานในระดับพื้นที่ด้วย	80	29.9
ควรจัดสรรงบประมาณจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอกับเจ้าหน้าที่	72	26.9
ควรจัดฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่ทุกระดับได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นจะเป็นประโยชน์ต่อการสืบค้นหาข้อมูล	68	35.4

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการ ใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร สามารถสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร 2) ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการ ใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร 3) ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการ ใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 7,801 ราย สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ตามสัดส่วน ร้อยละ 4.44 ของประชากรในแต่ละระดับ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 346 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่มีคำถามทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลการวิจัยดังนี้

1.1 ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ลักษณะพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรร้อยละ 61.9 เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 44.6 ปี ร้อยละ 83.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 78.7 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 65.7 มีรายได้เฉลี่ย 20,000 บาทขึ้นไป ร้อยละ 57.8 มีระยะเวลาในการรับราชการ 20 ปีขึ้นไป โดยมีระยะเวลารับราชการเฉลี่ย 20.0 ปี ร้อยละ 73.1 สังกัดหน่วยงานระดับอำเภอ ร้อยละ 79.1 ได้รับการฝึกอบรม ร้อยละ 28.3 ได้รับการอบรม 2 ครั้ง/ปี โดยได้รับการฝึกอบรมเฉลี่ย 2.16 ครั้ง/ปี และร้อยละ 20.9 ไม่ได้รับการฝึกอบรม

1.2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการ ใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการ ใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตรคือ สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารคำแนะนำ แผ่นพับทางการเกษตร ไปสเตอร์

เอกสารวิชาการ สำหรับเทคโนโลยีสารสนเทศสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และระบบเครือข่ายอินทราเน็ต ได้ผลการวิจัยพบว่า

1.2.1 เอกสารคำแนะนำ

- 1) การใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เทคนิคการผลิตมีการใช้ประโยชน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ไม้ดอก ไม้ผล พืชผัก - พืชไร่ และเคหกิจเกษตร- เบ็ดเตล็ด
- 2) การใช้ประโยชน์เพื่อประกอบการฝึกอบรม พบว่า เทคนิคการผลิตมีการใช้ประโยชน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ไม้ผล ไม้ดอก เคหกิจเกษตร - เบ็ดเตล็ด และพืชผัก - พืชไร่
- 3) การใช้ประโยชน์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พบว่า เทคนิคการผลิตมีการใช้ประโยชน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ไม้ดอก พืชผัก - พืชไร่ ไม้ผล และเคหกิจการเกษตร- เบ็ดเตล็ด
- 4) การใช้ประโยชน์เพื่อการจัดนิทรรศการ พบว่า เทคนิคการผลิตมีการใช้ประโยชน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ไม้ดอก เคหกิจเกษตร- เบ็ดเตล็ด พืชผัก- พืชไร่ และไม้ผล

1.2.2 แผ่นพับทางการเกษตร

- 1) การใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เคหกิจเกษตร- เบ็ดเตล็ดมีการใช้ประโยชน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เทคนิคการผลิต และพืชผัก- พืชไร่
- 2) การใช้ประโยชน์เพื่อประกอบการฝึกอบรม พบว่า เคหกิจเกษตร- เบ็ดเตล็ดมีการใช้ประโยชน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เทคนิคการผลิต และพืชผัก - พืชไร่
- 3) การใช้ประโยชน์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ พบว่าเคหกิจการเกษตร- เบ็ดเตล็ดมีการใช้ประโยชน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เทคนิคการผลิต และพืชผัก - พืชไร่
- 4) การใช้ประโยชน์เพื่อการจัดนิทรรศการ พบว่า เคหกิจเกษตร - เบ็ดเตล็ดมีการใช้ประโยชน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ เทคนิคการผลิต และพืชผัก - พืชไร่

1.2.3 โปสเตอร์ พบว่า มีการใช้ประโยชน์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เพื่อประกอบการฝึกอบรม และเพื่อการจัดนิทรรศการ

1.2.4 เอกสารวิชาการ พบว่า มีการใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนความรู้มากที่สุด รองลงมาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อประกอบการฝึกอบรม และเพื่อการจัดนิทรรศการ

1.2.5 เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งได้แก่ อินเทอร์เน็ต และอินทราเน็ต พบว่า

- 1) อินเทอร์เน็ต พบว่า มีการใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนความรู้มากที่สุด รองลงมาเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อประกอบการฝึกอบรม และเพื่อการจัดนิทรรศการ
- 2) อินทราเน็ต พบว่า มีการใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนความรู้มากที่สุด รองลงมาเพื่อประกอบการฝึกอบรม เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และเพื่อการจัดนิทรรศการ

1.3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร ด้านสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 57.8 มีปัญหาด้านสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์คือ หน่วยงานระดับอำเภอได้รับเอกสารเผยแพร่ไม่เพียงพอ และไม่ทันสมัย รองลงมา ร้อยละ 26.7 ประสบปัญหาในเรื่องสื่อสิ่งพิมพ์ในการจัดส่งล่าช้าไม่ทันกับสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ ปัจจุบัน สำหรับด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้แก่ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และระบบอินทราเน็ต พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรร้อยละ 61.6 ประสบปัญหาในเรื่องของคอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอกับบุคลากร รองลงมา ร้อยละ 40.3 ประสบปัญหาในเรื่องอินเทอร์เน็ตที่ใช้งานอยู่ความเร็วต่ำมาก

ส่วนข้อเสนอแนะด้านสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 60.1 เสนอว่า ควรจัดส่งเอกสารอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง เพียงพอและทันเหตุการณ์กับสถานการณ์ปัจจุบัน รองลงมา ร้อยละ 56.7 เสนอว่า ควรจัดส่งเอกสารให้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเพราะเป็นจุดเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรโดยตรง และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรร้อยละ 46.6 เสนอว่าควรมีการปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของหน่วยงานให้มีความเร็วสูงเพื่อรองรับการใช้งานของหน่วยงาน รองลงมา ร้อยละ 38.1 ควรมีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรแบบบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลที่สำคัญทางการเกษตรที่เป็นปัจจุบัน เช่น ข้อมูลสถิติ การใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตร เศรษฐกิจการเกษตร ฯลฯ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสืบค้นในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ได้เป็นอย่างดี

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร ผลจากการวิจัยอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการเพิ่มพูนความรู้ พบว่า เอกสารคำแนะนำได้แก่ เทคนิคการผลิต มีการใช้ประโยชน์มากที่สุด แผ่นพับทางการเกษตรหมวด เกษกิจเกษตร - เบ็ดเตล็ดมีการใช้ประโยชน์มากที่สุด เอกสารวิชาการ อินเทอร์เน็ต และอินทราเน็ต มีการใช้ประโยชน์เพื่อเพิ่มพูนความรู้มากที่สุด จะเห็นได้ว่าโดยภาพรวมเจ้าหน้าที่ใช้ประโยชน์จากสื่อไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เป็นส่วนใหญ่นั้น ควรมีการปรับปรุงเนื้อหา รายละเอียดให้กระชับและเป็นปัจจุบันทันกับเหตุการณ์

พร้อมทั้งมีการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องเหมาะสมกับความต้องการของเจ้าหน้าที่ เพื่อใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับเกษตรกร และตอบสนองความต้องการของเกษตรกรต่อไป

2.2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการประกอบการฝึกอบรม พบว่า เอกสารคำแนะนำหมวดเทคนิคการผลิตมีการใช้มากที่สุด แผ่นพับทางการเกษตรหมวดเทคนิคการเกษตร - เบ็ดเตล็ด มีการใช้ประโยชน์มากที่สุด จะเห็นได้ว่าหมวดเทคนิคการผลิต และเทคนิคการเกษตร- เบ็ดเตล็ดถูกนำมาใช้ประโยชน์มากที่สุดด้านการฝึกอบรม ดังนั้น เนื้อหารายละเอียดที่เป็นประโยชน์สำหรับการฝึกอบรมควรทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อการใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะเทคนิคการผลิตซึ่งจะเป็นสื่อที่ตอบสนองความต้องการของเกษตรกรได้เป็นอย่างดี

2.3 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ พบว่า ไปสเตอร์มีการใช้ประโยชน์มากที่สุด จะเห็นได้ว่า ไปสเตอร์เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ที่น่าเสนอเนื้อหาแบบเบ็ดเสร็จในแผ่นเดียว ดังนั้นเมื่อถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ไปสเตอร์ควรเป็นสื่อที่เป็นปัจจุบันและควรมีเนื้อหากระชับ ชัดเจนและน่าสนใจ

2.4 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการจัดนิทรรศการ พบว่า เอกสารคำแนะนำหมวดเทคนิคการผลิต แผ่นพับทางการเกษตรหมวดเทคนิคการเกษตร- เบ็ดเตล็ดถูกนำมาใช้มากที่สุด จะเห็นได้ว่า สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศบางชนิดก็ถูกนำมาใช้เพื่อการจัดนิทรรศการเหมือนกัน สิ่งสำคัญที่สุดสำหรับสื่อแต่ละชนิด คือ เนื้อหาสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ ตรงกับความต้องการของเกษตรกร และพื้นที่นั้นๆ

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อต่างๆยังได้รับการใช้ในระบับน้อยอันเนื่องมาจากที่ได้รับไม่ตรงกับความต้องการของเจ้าหน้าที่ที่จะนำไปถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร และบุคคลเป้าหมายในพื้นที่ ดังนั้นผู้รับผิดชอบในการจัดทำสื่อควรมีการสำรวจความต้องการของจังหวัด และอำเภอในแต่ละพื้นที่เพื่อนำมาวิเคราะห์ประมวลก่อนจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ต่อไป

3.1.2 ในการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ของกรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี ทำการผลิตสื่อเพื่อสนับสนุนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

ส่งเสริมการเกษตรนั้น เห็นสมควรว่าควรมีการจัดส่งสื่อสิ่งพิมพ์ให้จังหวัด และอำเภอเพื่อใช้ในการสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีความรู้ใหม่ๆสู่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ กับความต้องการอย่างแท้จริง

3.1.3 สื่อสิ่งพิมพ์ที่กรมส่งเสริมการเกษตร ทำการผลิตและให้การสนับสนุน เพื่อเป็นคู่มือ และเป็นเอกสารเผยแพร่ต่างๆ ถูกนำมาใช้ประโยชน์โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อนำไปเผยแพร่ความรู้ทางการเกษตรให้แก่เกษตรกรเป้าหมาย ควรมีการตรวจสอบเนื้อหาให้กระชับ เข้าใจง่าย น่าสนใจ และควรทันต่อเหตุการณ์สภาวะการณ์ปัจจุบันเสมอ

3.1.4 ควรให้สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1-6 เป็นตัวแทนในการสำรวจความต้องการใช้สื่อ และผลิตสื่อของแต่ละพื้นที่แต่ละเขตเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่นั้นๆ

3.1.5 สำหรับด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ระดับอำเภอจะประสบปัญหาในเรื่อง คอมพิวเตอร์มีไม่เพียงพอกับบุคลากร รองลงมาคือปัญหาในเรื่องอินเทอร์เน็ตที่ใช้งานอยู่ความเร็วต่ำมากทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง

3.1.6 ควรให้การปรับปรุงด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ทางอินเทอร์เน็ตของหน่วยงานระดับอำเภอให้มีความเร็วสูงเพื่อรองรับการใช้งานของหน่วยงานอย่างทั่วถึง

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาความต้องการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในแต่ละเขตการส่งเสริมการเกษตรต่อสื่อสิ่งพิมพ์ของกรมส่งเสริมการเกษตร ว่าที่ได้รับนั้นตรงกับความต้องการของเจ้าหน้าที่ที่จะนำไปถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร และบุคคลเป้าหมายในพื้นที่นั้นๆ มากน้อยเพียงใดเพื่อนำมาวิเคราะห์ประมวลก่อนจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ต่อไป

3.2.2 ควรศึกษาความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของสื่อ และการใช้สื่อประเภทต่างๆ ในการส่งเสริมการเกษตร เพื่อจะได้มีการพัฒนาในการผลิตสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร ได้ตรงตามประเด็นปัญหาและความต้องการของเจ้าหน้าที่และเกษตรกรต่อไป

3.2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานด้านส่งเสริมการเกษตรอย่างแท้จริง ซึ่งผลการศึกษาวินิจฉัยจะสะท้อนให้เห็นถึงการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตรได้อีกส่วนหนึ่ง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติ ภัคดีวัฒนะกุล. (2546) คัมภีร์ระบบสารสนเทศ กรุงเทพมหานคร เคทีที คอมพ์ แอนด์ คอนซัลท์
- กรมส่งเสริมการเกษตร (2546) “แนวทางการบริหารราชการกรมส่งเสริมการเกษตรตามยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2547-2550)” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ แห่งประเทศไทย
- _____ (2549) รายงานประจำปี 2549 กรมส่งเสริมการเกษตร กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์ แห่งประเทศไทย
- _____ (2549) โอมเพจอินทราเน็ตกรมส่งเสริมการเกษตร (online) Available:
<http://ssnet.go.th>
- กองแผนงาน กรมส่งเสริมการเกษตร (2545) *โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในงานส่งเสริม การเกษตร* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย
- กองการเจ้าหน้าที่ กรมส่งเสริมการเกษตร (2549) “โครงสร้างอัตรากำลังข้าราชการของกรม ส่งเสริมการเกษตร” กรุงเทพมหานคร (อัคราเนนา)
- เกษม จันทรน้อย (2537) *สื่อประชาสัมพันธ์* กรุงเทพ นามมีบุ๊คส์
- กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีการเผยแพร่ (2546) “รายงานการศึกษาสถานภาพการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล” โรงพิมพ์ ชุมชนสหกรณ์แห่งประเทศไทย
- คมสัน หุตะแพทย์ (2535) *การสื่อสารเพื่องานพัฒนาชุมชน* กรุงเทพมหานคร สยามศิลป์การพิมพ์
- จริยา เหนียนเจलय (2533) *เทคโนโลยีการศึกษา* กรุงเทพมหานคร ศูนย์สื่อเสริมเพื่อสุขภาพ
- จเร ถมปีด (2546) “ความคิดเห็นของพนักงานสินเชื่อบริษัทออมสินต่อแนวทางการป้องกันและ แก้ไขสินเชื่อบริษัทออมสินได้” *โครงการธนาคารประชาชนในเขตภาคกลาง*
 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จันทร์ ทองประยูร(2548)“แนวคิดของสื่อสิ่งพิมพ์และประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการส่งเสริม การเกษตร” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างสรรค์และการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ทางการ ส่งเสริมการเกษตร หน้าที่ 11หน้า 519-526 นนทบุรี สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและ สหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- บุญทวี จำปา (2548) “การใช้แนวทางการส่งเสริมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืน : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการจัดการที่ดินบนพื้นที่ลาดชันในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- บุษบา สุธีธร (2531) “การผลิตสิ่งพิมพ์ไปสเตอร์ เอกสาร แผ่นพับ แผ่นปลิว และจดหมายส่งโดยตรง” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการผลิตงานประชาสัมพันธ์ หน่วยที่ 1-8 นนทบุรี สาขานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ประสิทธิ์ รัตนชวานนท์ (2543) “ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมการปลูกสัตว์ตามระบบใหม่ ของปลูสัตว์อำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ปัญญา พันธุ์ศรีศักดิ์ (2541) “ความรู้การปฏิบัติงานและความคิดเห็นของเกษตรกรตำบลเกี่ยวกับ การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ปัทมา เจริญเมือง (2546) “ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการฝึกอบรมหลักสูตรการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2543) “แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา หน่วยที่ 4 หน้า 167-178 นนทบุรี สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พรชุลย์ นิลวิเศษ (2548) “หลักการใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่สารสนเทศในงานส่งเสริมการเกษตร” ในเอกสารการสอนชุดวิชาสารสนเทศและสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 9 หน้า 56-58 นนทบุรี สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วิจิตร อวาทกุล (2527) สื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์โอเอส พรินติ้งเฮาส์

- สุกรีพ พิพิธกุล (2542) “ความคิดเห็นของผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อบทบาทและการดำเนินงานของสำนักงานเกษตรและ
สหกรณ์จังหวัด” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์
ประยุกต์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุธี ชัยประเดิมศักดิ์ (2543) “ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดนครราชสีมา ต่อ
ระบบสารสนเทศการเกษตร” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สำนักพัฒนาเทคโนโลยีการถ่ายทอด กรมส่งเสริมการเกษตร (2549) บัญชีรายชื่อเอกสารเผยแพร่
ของกรมส่งเสริมการเกษตร กรุงเทพมหานคร (อัครสำเนา)
- ว่าที่ร้อยตรี สกฤตชัย จำประยอม (2546) “การเปิดรับและความต้องการสารสนเทศการเกษตรในระบบ
เครือข่ายอินเทอร์เน็ตของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในส่วนกลาง” วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์
เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ศักดิ์ดา ประจุกติปล (2543) *ชื่อ: ใตศทศนุปลกรณ* กรุงเทพมหานคร ป.สัมพันธ์พาณิชย์
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (2549) เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการ
ส่งเสริมการเกษตร (online) แหล่งที่มา: www.nectec.or.th/
- อนุพงษ์ เนื่องจำนง (2544) “ความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อโครงสร้าง
และองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ รูปแบบการบริหาร และกระบวนการบริหารงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ 1 ในเขตปริมณฑล” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม ภาควิชาโครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- อภิชาติ พงษ์ศรีหกุลชัย, ชลิต อำนวย และดิเรก ทองอร่าม (2539) “การใช้ประโยชน์จากสารสนเทศ
การเกษตร” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการระบบสารสนเทศและการวิจัยทางการเกษตร
หน่วยที่ 3,5 หน้า 18 -22 สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อนันต์ ศรีพันธุ์ (2545) “ความคิดเห็นต่อตัวชี้วัดงานส่งเสริมการเกษตร ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
การเกษตร : กรณีศึกษาจังหวัดหนองคาย ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- เอกชัย โอเจริญ และฐวณันท์ พานิชโยทัย (2540) พัฒนาระบบการส่งเสริมการเกษตรของประเทศไทย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์กรมส่งเสริมการเกษตร
- พัฒนา นรมาศ (25843) “ปัญหาและความต้องการ การใช้สื่อในงานส่งเสริมการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ภาคกลาง” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พิชัย ทองดีเลิศ, ศุภพร ไทยภักดี และจ่านรงค์ อุดมเศรษฐ์ (2540) “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการเกษตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ในภาครัฐและเอกชน” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มณีวัลย์ เอมะอร (2541) “อินเตอร์เน็ต : การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของผู้ใช้ที่เป็นคนไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- รัตนา ไตรขวงศ์ (2549) “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วินัย ศรีวัด ปานชีวัน ปอนพังกา และก้องทอง พวงประโคน (2546) “การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนการผลิตมันสำปะหลังในระดับจังหวัด: กรณีศึกษาจังหวัดขอนแก่น” การสัมมนาวิชาการเกษตร ประจำปี 2546, 27 - 28 มกราคม 2546 กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุจิรา กิจเจริญ (2547) “การใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ของผู้อำนวยความสะดวกและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่2” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุนิสา อธิวงศ์ชนวัฒน์ (2543) “การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ของเกษตรกรตำบลภาคตะวันออกเฉียงในงานส่งเสริมการเกษตร” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุนันท์ สีสังข์ (2544) “การนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการส่งเสริมการเกษตร” ใน
เอกสารการสอนชุดวิชาสารสนเทศและสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 1 – 7
หน้า 22- 32 นนทบุรี สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

อมรรัตน์ สุพรรณชาติ รัตนาภรณ์ เดียวประเสริฐ และรุ่งศิริ ประสงค์ (2545) “สรุปข้อคิดเห็นการ
ดำเนินงานด้านไอทีของกรมส่งเสริมการเกษตร” กรุงเทพมหานคร ฝ่ายเอกสารคำแนะนำ
กองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร

Ames, R. and H.A. George. 1975. New York : United States International Cooperation
Administration.

Yamane, T. 1973. Statistics : An Introductory Analysis 3rd ed Tokyo : Haper International

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

**ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับ
การใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร**

การใช้สื่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้

ตารางผนวกที่ 1 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสาร
คำแนะนำด้านไม้ผล - ไม้ดอก เพื่อเพิ่มพูนความรู้

n = 268

เอกสาร คำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ไม้ผล								
ขนุน	31(13.8)	48(21.1)	69(32.8)	53(27.8)	23(10.3)	2.95	1.19	ปานกลาง
ทุเรียน	41(19.3)	48(22.6)	56(26.4)	44(20.8)	23(10.8)	2.81	1.27	ปานกลาง
มะขาม	37(17.0)	49(22.5)	65(29.8)	46(21.1)	21(9.6)	2.84	1.22	ปานกลาง
มังคุด	43(20.1)	48(22.4)	59(27.6)	41(19.2)	23(10.7)	2.78	1.27	ปานกลาง
ส้มเขียวหวาน	46(21.5)	47(22.0)	57(26.0)	41(19.2)	23(10.7)	2.73	1.25	ปานกลาง
สับปะรด	50(23.9)	52(24.9)	47(22.5)	37(17.7)	23(11.0)	2.67	1.31	ปานกลาง
ระบบเกษตร อินทรีย์								
การปลูก มะละกอ	21(9.1)	36(15.7)	68(29.6)	66(28.7)	39(17.0)	3.29	1.19	ปานกลาง
ไม้ผลในรั้วบ้าน	22(10.0)	37(16.8)	76(34.5)	47(21.4)	38(17.3)	3.19	1.20	ปานกลาง
ลำไย	1(4.5)	7(31.8)	6(27.3)	3(13.6)	5(22.7)	3.18	1.26	ปานกลาง
ปาล์มน้ำมัน								
เฉลี่ย						2.86	0.63	ปานกลาง
ไม้ดอก								
กุหลาบ	37(17.5)	58(27.5)	63(29.9)	37(17.5)	16(7.6)	2.70	1.17	ปานกลาง
เยอร์บีร่า	44(20.6)	62(29.0)	56(26.2)	38(17.8)	14(6.5)	2.61	1.18	ปานกลาง
ทานตะวัน	50(18.7)	50(18.7)	54(20.1)	29(10.8)	30(11.2)	2.71	1.34	ปานกลาง
ดาวเรือง	3(11.5)	1(3.8)	8(30.8)	6(23.1)	5(30.8)	3.58	1.30	มาก
เฉลี่ย						2.95	1.13	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสาร
คำแนะนำด้านพืชผัก - พืชไร่ เพื่อเพิ่มพูนความรู้

n = 268

เอกสาร คำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
พืชผัก - พืชไร่								
กระเจี๊ยบเขียว	32(14.7)	63(28.9)	62(28.4)	45(20.6)	16(7.3)	2.77	1.15	ปานกลาง
กระเทียม	42(19.3)	56(25.7)	63(28.9)	39(17.9)	18(8.3)	2.70	1.21	ปานกลาง
การปลูกขิง	41(19.0)	69(31.9)	58(26.9)	34(15.7)	14(6.5)	2.59	1.15	น้อย
ผักกาดขาวปลี	34(16.0)	52(24.4)	67(31.5)	39(18.3)	5(9.9)	2.82	1.20	ปานกลาง
การปลูกงา	42(20.1)	54(25.8)	53(25.4)	44(21.1)	16(7.7)	2.70	1.22	ปานกลาง
มะเขือเทศ	31(14.5)	56(26.2)	67(31.3)	44(20.6)	16(7.5)	2.80	1.15	ปานกลาง
หอมหัวใหญ่	50(24.4)	66(32.2)	43(21.0)	37(18.0)	9(4.4)	2.46	1.17	น้อย
การปลูก แตงโม	37(16.9)	41(18.7)	62(28.3)	54(24.7)	25(11.4)	2.95	1.25	ปานกลาง
การปลูกผัก พื้นบ้าน	22(9.4)	35(15.0)	53(22.6)	70(29.9)	54(23.1)	3.42	1.26	มาก
การปลูกมัน สำปะหลัง	43(20.5)	47(22.4)	38(18.1)	51(24.3)	31(14.8)	2.90	1.37	ปานกลาง
การปลูกสมุนไพร	28(12.2)	46(20.1)	55(24.0)	54(23.6)	5(20.1)	3.19	1.30	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.81	0.98	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 3 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์
จากเอกสารคำแนะนำด้านเทคนิคการผลิตเพื่อเพิ่มพูนความรู้

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เทคนิคการผลิต								
การขยายพันธุ์พืช	20(8.7)	31(13.5)	64(27.9)	75(32.8)	39(17.0)	3.36	1.17	ปานกลาง
การเพาะเห็ดฟาง	14(6.0)	34(14.6)	56(24.0)	83(35.6)	46(19.7)	3.48	1.14	มาก
การเลี้ยงปลาใน นาข้าว	23(10.4)	48(21.6)	63(28.4)	52(23.4)	36(16.2)	3.14	1.23	ปานกลาง
การปลูกผักกระด้าง อินทรีย์	14(6.0)	37(15.8)	60(25.6)	67(28.6)	56(23.9)	3.49	1.19	มาก
การกำจัดวัชพืช ในสวนผลไม้	20(9.3)	30(14.0)	70(32.7)	55(25.7)	39(18.2)	3.29	1.19	ปานกลาง
พืชทนเค็มและ การปรับปรุงดิน เค็ม	45(20.4)	31(14.0)	65(29.4)	49(22.2)	31(14.0)	2.95	1.32	ปานกลาง
การผลิตพืชผัก สัตว์เลี้ยง ประมง	23(10.2)	31(13.7)	63(27.9)	69(30.5)	40(17.7)	3.32	1.21	ปานกลาง
เฉลี่ย						3.25	1.03	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 4 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารคำแนะนำ
ด้านเคหกิจเกษตร - เบ็ดเตล็ดเพื่อเพิ่มพูนความรู้

n = 268

เอกสาร คำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)			
เคหกิจเกษตร-								
เบ็ดเตล็ด								
การกวน	39(19.7)	55(27.8)	43(21.7)	37(18.7)	24(12.1)	2.76	1.30	ปานกลาง
การเชื่อม	35(17.2)	61(29.9)	44(21.6)	43(21.1)	21(10.3)	2.77	1.25	ปานกลาง
ผลิตภัณฑ์ ลำไย	47(23.9)	55(27.9)	39(19.8)	37(18.8)	19(9.6)	2.62	1.29	ปานกลาง
ทำกินในบ้าน	29(14.3)	48(23.6)	50(24.6)	49(24.1)	27(13.3)	2.99	1.26	ปานกลาง
ทำเลี้ยงชีพ	26(12.7)	56(27.3)	47(22.9)	39(19.0)	37(18.0)	3.02	1.30	ปานกลาง
อาหารจากเห็ด	30(14.4)	57(27.4)	45(21.6)	48(23.1)	28(13.5)	2.94	1.27	ปานกลาง
การสาวไหม และการฟอก ย้อมสีไหม	57(28.6)	50(25.1)	39(19.6)	34(17.1)	19(9.5)	2.54	1.32	น้อย
อาหารจาก มะพร้าว	41(20.7)	59(29.8)	33(16.7)	41(20.7)	24(12.1)	2.74	1.33	ปานกลาง
อาหารจาก ลูกเดือย	54(26.6)	57(28.1)	45(22.2)	30(14.8)	17(8.4)	2.50	1.26	น้อย
อาหารจาก พุทรา	50(25.5)	65(33.2)	34(17.3)	28(14.3)	19(9.7)	2.49	1.28	น้อย
แหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร	21(9.8)	52(24.2)	52(24.2)	35(16.3)	55(25.6)	3.24	1.33	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.73	1.12	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 5 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแผ่นพับด้านพืชผัก - พืชไร่เพื่อเพิ่มพูนความรู้

n = 268

แผ่นพับทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
พืชผัก - พืชไร่								
อ้อยคั้นน้ำสุพรรณ 50	50(26.2)	49(25.7)	45(23.6)	32(16.8)	15(7.9)	2.54	1.26	น้อย
ข้าวบาสมาคิก	72(38.1)	51(27.0)	35(18.5)	22(11.6)	9(4.8)	2.18	1.20	น้อย
การปลูกและการจัดการนุ่น	71(37.8)	47(25.0)	39(20.7)	23(12.2)	8(4.3)	2.20	1.19	น้อย
เฉลี่ย						2.29	1.10	น้อย

ตารางผนวกที่ 6 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแผ่นพับด้านเทคนิค การผลิตเพื่อเพิ่มพูนความรู้

n = 268

แผ่นพับทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เทคนิคการผลิต								
เครื่องจุดมันสำปะหลังคน เดี่ยว	67(35.4)	44(23.3)	37(19.6)	24(12.7)	17(9.0)	2.37	1.32	น้อย
โรคมันฝรั่ง	71(38.2)	53(28.5)	28(15.1)	19(10.2)	15(8.1)	2.22	1.28	น้อย
ดัชนีการเก็บเกี่ยวมะเขือเทศ ส่งออก	69(35.9)	49(25.5)	34(17.7)	21(10.9)	19(9.9)	2.33	1.33	น้อย
วิธีขิงในไร่ฝ้ายและการ ป้องกันกำจัด	71(37.0)	61(31.8)	32(16.7)	15(7.8)	13(6.8)	2.16	1.20	น้อย
การผลิตเมล็ดพันธุ์ โสนอัฟริกัน	70(36.1)	57(29.4)	35(18.0)	19(9.8)	13(6.7)	2.22	1.22	น้อย
การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ	50(25.1)	55(27.6)	39(19.6)	39(19.6)	16(8.0)	2.58	1.28	น้อย
การป้องกันและการกำจัด ศัตรูอ้อยโดยวิธีผสมผสาน	52(26.0)	47(23.5)	42(21.0)	28(14.0)	31(15.5)	2.70	1.40	ปานกลาง
การดูแลสวนหม่อน	56(29.8)	54(28.7)	33(17.6)	28(14.9)	17(9.0)	2.45	1.30	น้อย
เฉลี่ย						2.32	1.05	น้อย

ตารางผนวกที่ 7 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแผ่นพับด้าน
เกษตร-เบ็ดเตล็ดเพื่อเพิ่มพูนความรู้

n = 268

แผ่นพับทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เกษตร-เบ็ดเตล็ด								
ภูมิปัญญาผ้าไทย	52(24.5)	50(23.6)	44(20.8)	43(20.3)	23(10.8)	2.69	1.33	ปานกลาง
การแปรรูปชาและชาใบ หม่อน	47(22.6)	42(20.2)	53(25.5)	44(21.2)	22(10.6)	2.77	1.30	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.72	1.25	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 8 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากโปสเตอร์เพื่อ
เพิ่มพูนความรู้

n = 268

โปสเตอร์	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ดินเค็ม	42(22.5)	46(24.6)	45(24.1)	35(18.7)	19(10.2)	2.70	1.29	ปานกลาง
ดินเปรี้ยว	39(20.7)	49(26.1)	43(22.9)	35(18.6)	22(11.7)	2.74	1.30	ปานกลาง
ปุ๋ยพืชสด	26(13.2)	40(20.3)	54(27.4)	43(21.8)	34(17.3)	3.10	1.28	ปานกลาง
ปุ๋ยพืชสดในนาข้าว	25(13.1)	39(20.4)	46(24.1)	48(25.1)	33(17.3)	3.13	1.29	ปานกลาง
ปุ๋ยพืชสดในไร่นา	36(19.0)	40(21.2)	47(24.9)	42(22.2)	24(12.7)	2.88	1.30	ปานกลาง
มะละกอ GMO	37(19.6)	38(20.1)	45(23.8)	43(22.8)	26(13.8)	2.91	1.33	ปานกลาง
ฮ้อยโรงงานและการ ดูแลรักษา	44(23.8)	42(22.7)	39(21.1)	32(17.3)	28(15.1)	2.77	1.38	ปานกลาง
รูปฝ้าย	62(34.4)	47(26.2)	31(17.2)	25(13.9)	15(8.3)	2.36	1.31	น้อย
รูปมังคุด	52(28.4)	49(26.8)	38(20.8)	27(14.8)	17(9.3)	2.50	1.30	น้อย
รูปกล้วย	41(22.4)	49(26.8)	43(23.8)	35(19.3)	13(7.2)	2.61	1.23	ปานกลาง
รูปมะขาม	46(24.9)	48(25.9)	49(26.5)	30(16.2)	12(6.5)	2.54	1.21	น้อย
รูปทุเรียน	49(26.2)	37(19.8)	53(28.3)	33(17.6)	15(8.0)	2.61	1.27	ปานกลาง
รูปมะพร้าว	41(22.4)	45(24.6)	51(27.9)	29(15.8)	17(9.3)	2.65	1.25	ปานกลาง
รูปเงาะ	55(29.7)	52(28.1)	38(20.5)	26(14.1)	14(7.6)	2.42	1.26	น้อย

ตารางผนวกที่ 8 (ต่อ)

n = 268

โปสเตอร์	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
รูปสี่เหลี่ยม	57 (31.7)	41(22.8)	41(22.8)	25(13.9)	16(8.9)	2.46	1.30	น้อย
รูปมะม่วง	40(21.6)	34(18.4)	48(25.9)	41(22.2)	22(11.9)	2.84	1.32	ปานกลาง
รูปลำไย	63(33.9)	43(23.1)	40(21.5)	24(12.9)	16(8.6)	2.39	1.30	น้อย
รูปมะละกอ	39(21.0)	43(23.1)	48(25.8)	31(16.7)	25(13.4)	2.78	1.32	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.66	1.11	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 9 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารวิชาการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้

n = 268

เอกสารวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
พระบรมมหาราชวัง	23(9.4)	33(13.5)	52(21.3)	67(27.5)	99(28.3)	3.52	1.29	มาก
โครงการนำร่องปลูกพืชอย่าง ยั่งยืน ปี 2545	65(28.5)	56(24.6)	54(23.7)	34(14.9)	19(8.3)	2.50	1.27	น้อย
มาตรฐานพันธุ์พืช มาตรฐานเมล็ด พันธุ์ คุณสมบัติ สารกำจัด ศัตรูพืช และแนวทางในการจัดซื้อ	31(12.7)	35(14.3)	63(25.7)	72(29.4)	44(18.0)	3.26	1.27	ปานกลาง
คู่มือประกอบการเรียนรู้ การ ปฏิบัติดูแลรักษา และจัดการศัตรู ถั่วลิสงแบบผสมผสาน	38(16.2)	38(16.2)	69(29.4)	56(23.8)	34(14.5)	3.04	1.28	ปานกลาง
รายงานผลการปฏิบัติราชการ กรมส่งเสริมการเกษตร	15(6.0)	42(16.7)	83(32.9)	59(23.4)	53(21.0)	3.37	1.16	ปานกลาง
แนวทางการปฏิบัติราชการ กรมส่งเสริม การเกษตร ปี 2547 – 2550	12(4.8)	34(13.7)	61(24.6)	72(29.0)	69(27.8)	3.61	1.17	มาก
เฉลี่ย						3.22	1.03	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 10 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์
ทางอินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนความรู้

n = 268

สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์								
ทางอินเทอร์เน็ต								
ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง	17(6.9)	41(16.6)	81(32.8)	64(25.9)	44(17.8)	3.31	1.15	ปานกลาง
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและ สังคมทางการเกษตร	18(7.3)	42(16.9)	75(30.2)	75(30.2)	38(15.3)	3.29	1.14	ปานกลาง
ข้อมูลผลิตผลทาง การเกษตร	18(7.2)	34(13.7)	71(28.5)	75(30.1)	51(20.5)	3.43	1.17	มาก
ข้อมูลการสำรวจมูลค่า ผลิตผลทางการเกษตร	17(6.9)	40(16.2)	77(31.2)	76(30.8)	37(15.0)	3.31	1.12	ปานกลาง
ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานการ ผลิตทางการเกษตร	15(6.1)	40(16.2)	85(34.4)	64(25.9)	43(17.4)	3.32	1.12	ปานกลาง
แผนงาน โครงการ และ นโยบายที่สำคัญของ หน่วยงาน / กระทรวง/ รัฐบาล/หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	16(6.5)	39(15.8)	68(27.5)	72(29.1)	52(21.1)	3.43	1.17	มาก
การเชื่อมโยงและ ติดต่อสื่อสารกับ หน่วยงานภายนอก	31(12.4)	68(27.1)	61(24.3)	55(21.9)	36(14.3)	2.99	1.25	ปานกลาง
การรับส่งข้อมูล/ข่าวสาร กับหน่วยงานภายนอก	43(17.3)	52(21.0)	68(27.4)	49(19.8)	36(14.5)	2.93	1.30	ปานกลาง
การเรียน-การสอน ทาง E - Learning	34(13.8)	51(20.6)	69(27.9)	51(20.6)	42(17.0)	3.06	1.28	ปานกลาง
เฉลี่ย						3.05	1.17	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 11 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จาก
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนความรู้

n = 268

สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์								
ทางอินเทอร์เน็ต								
สืบค้นข้อมูลข่าวสาร/ ความรู้	29(11.8)	45(18.3)	67(27.2)	46(18.7)	59(24.0)	3.25	1.32	ปานกลาง
แจ้งข้อมูลข่าวสารเพื่อ ประชาสัมพันธ์หน่วยงาน ใช้เป็นคู่มือประกอบการ ปฏิบัติงาน	27(11.2)	56(23.2)	59(24.5)	58(24.1)	41(17.0)	3.12	1.26	ปานกลาง
กระดานถามตอบปัญหา ของหน่วยงาน	32(13.3)	36(15.0)	68(28.3)	54(22.5)	50(20.8)	3.23	1.30	ปานกลาง
ติดต่อสื่อสารภายใน หน่วยงาน	41(17.6)	48(20.6)	67(28.8)	41(17.6)	36(15.5)	2.93	1.31	ปานกลาง
แจ้งปัญหาเครือข่ายของ หน่วยงาน	33(14.0)	46(19.5)	61(25.8)	57(24.2)	39(16.5)	3.10	1.29	ปานกลาง
แจ้งปัญหาเครือข่ายของ หน่วยงาน	39(17.6)	61(26.5)	60(26.1)	45(19.6)	25(10.9)	2.81	1.24	ปานกลาง
สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-office)	39(17.2)	62(27.3)	52(22.9)	38(16.7)	36(15.9)	2.87	1.32	ปานกลาง
การเรียน - การสอน ทาง E - Learning	39(16.5)	54(22.8)	51(21.5)	49(20.7)	44(18.6)	3.02	1.36	ปานกลาง
การรับส่งข้อมูลต่าง ๆ	37(16.6)	42(18.8)	56(25.1)	44(19.7)	44(19.7)	3.07	1.36	ปานกลาง
เฉลี่ย						3.14	0.97	ปานกลาง

การใช้สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม

ตารางผนวกที่ 12 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารคำแนะนำ
ด้าน ไม้ผล - ไม้ดอกเพื่อประกอบการฝึกอบรม

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ไม้ผล								
ขนุน	56(26.7)	59(28.1)	45(21.4)	39(18.6)	11(5.2)	2.48	1.21	น้อย
ทุเรียน	59(30.6)	58(30.1)	33(17.1)	31(16.1)	12(6.2)	2.37	1.24	น้อย
มะขาม	57(28.4)	61(30.3)	44(21.9)	30(14.9)	9(4.5)	2.37	1.17	น้อย
มังคุด	59(31.2)	46(24.3)	37(19.6)	34(18.0)	13(6.9)	2.45	1.29	น้อย
ส้มเขียวหวาน	65(35.5)	51(27.9)	34(18.6)	24(13.1)	9(4.9)	2.25	1.21	น้อย
สับปะรระบบเกษตรอินทรีย์	61(33.2)	55(29.9)	28(15.2)	31(16.8)	9(4.9)	2.30	1.23	น้อย
การปลูกมะละกอ	37(18.4)	50(24.9)	46(22.9)	49(24.4)	19(9.5)	2.82	1.26	ปานกลาง
ไม้ผลในรั้วบ้าน	39(20.0)	41(21.0)	53(27.2)	34(17.4)	28(14.4)	2.85	1.32	ปานกลาง
ลำไย ปาล์ม น้ำมัน	1(4.8)	3(14.3)	7(33.3)	6(28.6)	4(19.0)	3.43	1.12	มาก
เฉลี่ย						2.74	1.02	ปานกลาง
ไม้ดอก								
กุหลาบ	60(33.1)	41(22.7)	51(28.2)	25(13.8)	4(2.2)	2.29	1.13	น้อย
เยอร์บีร่า	57(32.2)	46(26.0)	41(23.2)	29(16.4)	4(2.3)	2.31	1.15	น้อย
ทานตะวัน	60(34.3)	40(22.9)	37(21.1)	26(14.9)	12(6.9)	2.37	1.28	น้อย
ดาวเรือง	2(8.7)	5(21.7)	9(39.1)	2(8.7)	5(21.7)	3.13	1.25	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.70	0.99	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 13 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารคำแนะนำ
ด้านพืชผัก - พืชไร่ เพื่อประกอบการฝึกอบรม

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
พืชผัก - พืชไร่								
กระเจียบเขียว	46(23.5)	70(35.7)	44(22.4)	27(13.8)	9(4.6)	2.40	1.13	น้อย
กระเทียม	50(25.8)	61(31.4)	50(25.8)	25(12.9)	8(4.1)	2.38	1.12	น้อย
การปลูกขิง	51(26.4)	62(32.1)	46(23.8)	27(14.0)	7(3.6)	2.36	1.12	น้อย
ผักกาดขาวปลี	45(23.1)	57(29.2)	53(27.2)	31(15.9)	9(4.6)	2.50	1.15	น้อย
การปลูกงา	57(30.0)	53(27.9)	43(22.6)	29(15.3)	8(4.2)	2.36	1.18	น้อย
มะเขือเทศ	43(22.2)	56(28.9)	57(29.4)	29(14.9)	9(4.6)	2.51	1.13	น้อย
หอมหัวใหญ่	61(32.8)	62(33.3)	36(19.4)	22(11.8)	5(2.7)	2.18	1.10	น้อย
การปลูกแตงโม	49(25.4)	47(24.4)	50(25.9)	37(19.2)	10(5.2)	2.54	1.21	น้อย
การปลูกผักพื้นบ้าน	34(16.5)	35(17.0)	56(27.2)	48(23.3)	33(16.0)	3.05	1.31	ปานกลาง
การปลูกมัน	48(25.7)	36(19.3)	44(23.5)	40(21.4)	19(10.2)	2.71	1.33	น้อย
สำปะหลัง								
การปลูกสบู่ดำ	42(20.5)	53(25.9)	41(20.0)	41(20.0)	28(13.7)	2.80	1.34	น้อย
เฉลี่ย						2.47	1.02	น้อย

ตารางผนวกที่ 14 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารคำแนะนำ
ด้านเทคนิคการผลิตเพื่อประกอบการฝึกอบรม

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เทคนิคการผลิต								
การขยายพันธุ์พืช	23(10.7)	45(20.9)	67(31.2)	53(24.7)	27(12.6)	3.07	1.18	ปานกลาง
การเพาะเห็ดฟาง	22(10.1)	46(21.2)	62(28.6)	59(27.2)	28(12.9)	3.12	1.18	ปานกลาง
การเลี้ยงปลาในนาข้าว	30(14.5)	53(25.6)	58(28.0)	41(19.8)	25(12.1)	2.89	1.23	ปานกลาง
การปลูกผักกระด้าง อินทรีย์	25(11.5)	46(21.2)	57(26.3)	53(24.4)	36(16.6)	3.13	1.25	ปานกลาง
การกำจัดวัชพืชในสวน ผลไม้	32(15.8)	42(20.7)	55(27.1)	46(22.7)	28(13.8)	2.98	1.27	ปานกลาง
พืชทนเค็มและการ ปรับปรุงดินเค็ม	45(22.1)	52(25.5)	52(25.5)	38(18.6)	17(8.3)	2.66	1.24	ปานกลาง
การผลิตพืชผัก สัตว์เลี้ยง ประมง	34(16.0)	37(17.5)	64(30.5)	44(20.8)	33(15.6)	3.02	1.29	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.93	1.11	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 15 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารคำแนะนำ
ด้านเคหกิจเกษตร - เบ็ดเตล็ดเพื่อประกอบการฝึกอบรม

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เคหกิจเกษตร - เบ็ดเตล็ด								
การกวาด	40(22.2)	55(30.6)	36(20.0)	31(17.2)	18(10.0)	2.62	1.28	ปานกลาง
การเชื่อม	36(20.0)	62(34.4)	34(18.9)	31(17.2)	17(9.4)	2.62	1.25	ปานกลาง
ผลิตภัณฑ์ถ้าโย	50(28.7)	56(32.2)	31(17.8)	25(14.4)	12(6.9)	2.39	1.23	น้อย
ทำกินในบ้าน	38(21.0)	47(26.0)	46(25.4)	28(15.5)	22(12.2)	2.72	1.29	ปานกลาง
ทำเลี้ยงชีพ	34(18.6)	52(28.4)	44(24.0)	33(18.0)	20(10.9)	2.74	1.26	ปานกลาง
อาหารจากเห็ด	36(19.6)	49(26.6)	49(26.6)	34(18.5)	16(8.7)	2.70	1.22	ปานกลาง
การสาวไหมและการฟอก ย้อมสีไหม	57(32.2)	44(24.9)	32(18.1)	26(14.7)	18(10.2)	2.46	1.34	น้อย
อาหารจากมะพร้าว	47(26.0)	49(27.1)	37(20.4)	31(17.1)	17(9.4)	2.57	1.30	น้อย
อาหารจากลูกเค็ย	56(30.8)	63(34.6)	31(17.0)	20(11.0)	12(6.6)	2.28	1.20	น้อย
อาหารจากพุทรา	53(30.6)	47(27.2)	34(19.7)	27(15.6)	12(6.9)	2.41	1.26	น้อย
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	34(18.5)	46(25.0)	39(21.2)	35(19.0)	30(16.3)	2.90	1.35	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.52	1.12	น้อย

ตารางผนวกที่ 16 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแผ่นพับ
ด้านพืชผัก - พืชไร่เพื่อประกอบการฝึกอบรม

n = 268

แผ่นพับทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
พืชผัก - พืชไร่								
ย้อมสีน้ำสุพรรณ 50	64(37.0)	45(26.0)	42(24.3)	15(8.7)	7(4.0)	2.17	1.14	น้อย
ข้าวบาสมาคิก	84(49.1)	50(29.2)	22(12.9)	11(6.4)	4(2.3)	1.84	1.03	น้อย
การปลูกและการจัดการนุ่น	79(45.7)	52(30.1)	24(13.9)	12(6.9)	6(3.5)	1.92	1.09	น้อย
เฉลี่ย						1.94	1.01	น้อย

ตารางผนวกที่ 17 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแผ่นพับด้าน
เทคนิคการผลิตเพื่อประกอบการฝึกอบรม

n = 268

แผ่นพับทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เทคนิคการผลิต								
เครื่องขุดมันสำปะหลังคานเดี่ยว	70(41.7)	41(24.4)	26(15.5)	19(11.3)	12(7.1)	2.18	1.28	น้อย
โรคมันฝรั่ง	73(42.4)	49(28.5)	26(15.1)	15(8.7)	9(5.2)	2.06	1.18	น้อย
ดัชนีการเก็บเกี่ยวมะม่วงเพื่อการส่งออก	72(41.1)	52(29.7)	27(15.4)	13(7.4)	11(6.3)	2.08	1.20	น้อย
วิธีพินโรไฟและกาป้องกันกำจัด	72(46.5)	47(27.6)	27(15.9)	10(5.9)	7(4.1)	1.94	1.11	น้อย
การผลิตเมล็ดพันธุ์โสมอเมริกัน	71(40.3)	57(32.4)	26(14.8)	13(7.4)	9(5.1)	2.05	1.15	น้อย
การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ	59(32.2)	52(28.4)	33(18.0)	29(15.8)	10(5.5)	2.34	1.23	น้อย
การป้องกันและการกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน	57(31.7)	44(24.4)	35(19.4)	22(12.2)	22(12.2)	2.49	1.37	น้อย
การดูแลสวนหม่อน	66(38.4)	42(24.4)	32(18.6)	17(9.9)	15(8.7)	2.26	1.30	น้อย
เฉลี่ย						2.11	1.03	น้อย

ตารางผนวกที่ 18 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแผ่นพับด้าน
เทคนิคเกษตร - เบ็ดเตล็ดเพื่อประกอบการฝึกอบรม

n = 268

แผ่นพับทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เทคนิคเกษตร -								
เบ็ดเตล็ด								
ภูมิปัญญาผ้าไทย	52(29.2)	46(25.8)	37(20.8)	25(14.1)	18(10.1)	2.50	1.32	น้อย
การแปรรูปและชาใบหม่อน	53(29.4)	38(21.1)	44(24.4)	25(13.9)	20(11.1)	2.56	1.34	น้อย
เฉลี่ย						2.52	1.28	น้อย

ตารางผนวกที่ 19 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากโปสเตอร์เพื่อ
ประกอบการฝึกอบรม

n = 268

โปสเตอร์	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)			
ดินเค็ม	50(27.5)	43(23.6)	39(21.4)	28(15.4)	22(12.1)	2.61	1.35	ปานกลาง
ดินเปรี้ยว	51(28.2)	46(25.4)	34(18.8)	31(17.1)	19(10.5)	2.56	1.34	น้อย
ปุ๋ยพืชสด	35(18.1)	44(22.8)	45(23.3)	42(21.8)	27(14.0)	2.91	1.32	ปานกลาง
ปุ๋ยพืชสดในนาข้าว	34(18.4)	42(22.7)	43(23.2)	38(20.5)	28(15.1)	2.91	1.33	ปานกลาง
ปุ๋ยพืชสดในไร่นา	44(24.0)	38(20.8)	47(25.7)	31(16.9)	23(12.6)	2.73	1.33	ปานกลาง
มะละกอ GMO	46(25.6)	41(22.8)	39(21.7)	32(17.8)	22(12.2)	2.68	1.35	ปานกลาง
อ้อยโรงงานและการ ดูแลรักษา	47(26.9)	40(22.9)	39(22.3)	26(14.9)	23(13.1)	2.65	1.36	ปานกลาง
รูปฝ้าย	60(35.3)	46(27.1)	28(16.5)	18(10.6)	18(10.6)	2.34	1.34	น้อย
รูปมังคุด	48(27.4)	50(28.6)	29(16.6)	27(15.4)	21(12.0)	2.56	1.35	น้อย
รูปกล้วย	42(24.0)	48(27.4)	36(20.6)	34(19.4)	15(8.6)	2.61	1.28	ปานกลาง
รูปมะขาม	46(26.3)	46(26.3)	38(21.7)	28(16.0)	17(9.7)	2.57	1.30	น้อย
รูปทุเรียน	48(26.1)	40(21.7)	41(22.3)	37(20.1)	18(9.8)	2.66	1.32	ปานกลาง
รูปมะพร้าว	35(19.8)	46(26.0)	44(24.9)	32(18.1)	20(11.3)	2.75	1.28	ปานกลาง
รูปเงาะ	49(27.5)	49(27.5)	34(19.1)	28(15.7)	18(10.1)	2.53	2.32	น้อย
รูปสับปะรด	48 (26.8)	47(26.3)	37(20.7)	24(13.4)	23(12.8)	2.59	1.35	น้อย
รูปมะม่วง	41(22.4)	41(22.4)	44(24.0)	34(18.6)	23(12.6)	2.77	1.33	ปานกลาง
รูปลำไย	63(34.4)	41(22.4)	40(21.9)	22(12.0)	17(9.3)	2.39	1.32	น้อย
รูปมะละกอ	42(23.0)	44(24.0)	41(22.4)	30(16.4)	26(14.2)	2.75	1.36	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.58	1.16	น้อย

ตารางผนวกที่ 20 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารวิชาการ
เพื่อประกอบการฝึกอบรม

n = 268

เอกสารวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)			
พระบรมมัยปกเกล้า ชวามาไทย	32 (17.2)	37(19.9)	47(25.3)	33(17.7)	37(19.9)	3.03	1.37	ปานกลาง
โครงการนำร่องปลูก ฝ้ายอย่างยั่งยืน ปี 2545	65(37.8)	47(27.3)	31(18.0)	15(8.7)	14(8.1)	2.22	1.26	น้อย
มาตรฐานพันธุ์พืช มาตรฐานเมล็ดพันธุ์ คุณสมบัติสารกำจัด ศัตรูพืช และแนวทาง ในการจัดซื้อ	35(19.6)	43(24.0)	36(20.1)	40(22.3)	25(14.0)	2.87	1.34	ปานกลาง
คู่มือประกอบการ เรียนรู้ การปฏิบัติ ดูแลรักษา และจัดการ ศัตรูถั่วลิสงแบบ ผสมผสาน	33(22.0)	42(24.3)	48(27.7)	28(16.2)	17(9.8)	2.68	1.26	ปานกลาง
รายงานผลการปฏิบัติ ราชการกรมส่งเสริม การเกษตร	30(16.9)	46(26.0)	44(24.9)	33(18.6)	24(13.6)	2.86	1.29	ปานกลาง
แนวทางการปฏิบัติ ราชการกรมส่งเสริม การเกษตร ปี 2547 – 2550	28(15.6)	45(25.1)	44(24.6)	35(19.6)	27(15.1)	2.93	1.30	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.78	1.18	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 21 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์
ทางอินเทอร์เน็ตเพื่อประกอบการฝึกอบรม

n = 268

สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์								
ทางอินเทอร์เน็ต								
ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง	34(17.5)	46(23.7)	55(28.4)	42(21.6)	17(8.8)	2.80	1.21	ปานกลาง
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมทางการเกษตร	35(18.0)	42(21.6)	57(29.4)	40(20.6)	20(10.3)	2.84	1.24	ปานกลาง
ข้อมูลผลิตผลทางการเกษตร	35(17.8)	38(19.3)	53(26.9)	48(24.4)	23(11.7)	2.93	1.27	ปานกลาง
ข้อมูลการสำรวจมูลค่าผลิตผลทางการเกษตร	36(18.0)	50(25.0)	54(27.0)	41(20.5)	19(9.5)	2.79	1.23	ปานกลาง
ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานการผลิตทางการเกษตร	34(17.1)	44(22.1)	61(30.7)	34(17.1)	26(13.1)	2.87	1.26	ปานกลาง
แผนงาน โครงการ และนโยบายที่สำคัญของหน่วยงาน / กระทรวง/ รัฐบาล/หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	31(16.1)	48(24.9)	57(29.5)	31(16.1)	26(13.5)	2.86	1.26	ปานกลาง
การเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก	40(21.6)	42(22.7)	48(25.9)	35(18.9)	20(10.8)	2.75	1.29	ปานกลาง
การรับส่งข้อมูล/ข่าวสาร กับหน่วยงานภายนอก	37(20.6)	43(23.9)	55(30.6)	24(13.3)	21(11.7)	2.72	1.26	ปานกลาง
การเรียน-การสอน ทาง E - Learning	36 (19.9)	48(26.5)	45(24.9)	30(16.6)	22(12.2)	2.75	1.29	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.79	1.19	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 22 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์
ทางอินเทอร์เน็ตเพื่อประกอบการฝึกอบรม

n = 268

สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)			
การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์								
ทางอินเทอร์เน็ต								
สืบค้นข้อมูลข่าวสาร/ ความรู้	31(18.0)	39(22.7)	45(26.2)	33(19.2)	24(14.0)	2.88	1.30	ปานกลาง
แจ้งข้อมูลข่าวสาร เพื่อประชาสัมพันธ์ หน่วยงาน	32(19.2)	37(22.2)	48(28.7)	31(18.6)	19(11.4)	2.81	1.27	ปานกลาง
ใช้เป็นคู่มือระกอบ การปฏิบัติงาน	31(18.7)	37(22.3)	44(26.5)	32(19.3)	22(13.3)	2.86	1.30	ปานกลาง
กระดานถามตอบ ปัญหาของหน่วยงาน	33(21.7)	39(25.7)	41(27.0)	25(16.4)	14(9.2)	2.66	1.25	ปานกลาง
ติดต่อสื่อสารภายใน หน่วยงาน	23(15.9)	36(24.8)	39(26.9)	26(17.9)	21(14.5)	2.90	1.28	ปานกลาง
แจ้งปัญหาหรือ ข้อขัดข้องของหน่วยงาน	27(20.0)	38(28.1)	35(25.9)	25(18.5)	10(7.4)	2.65	1.21	ปานกลาง
สารบรรณ อิเล็กทรอนิกส์ (e-office)	22(18.3)	37(30.8)	28(23.3)	21(17.5)	12(10.0)	2.70	1.24	ปานกลาง
การเรียน - การสอน ทาง E - Learning	30(18.3)	39(23.8)	40(24.4)	35(21.3)	20(12.2)	2.85	1.29	ปานกลาง
การรับส่งข้อมูลต่าง ๆ	28(17.5)	41(25.6)	43(26.9)	30(18.8)	18(11.3)	2.81	1.25	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.66	1.02	ปานกลาง

การใช้สื่อเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

ตารางผนวกที่ 23 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารคำแนะนำ
ด้าน ไม้ผลเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ไม้ผล								
ขนุน	39(16.7)	56(23.9)	85(36.3)	38(16.2)	16(6.8)	2.73	1.13	ปานกลาง
ทุเรียน	55(24.3)	54(23.9)	61(27.0)	37(16.4)	19(8.4)	2.61	1.25	ปานกลาง
มะขาม	46(20.0)	61(26.5)	68(29.6)	40(17.4)	15(6.5)	1.17	1.17	น้อยที่สุด
มังคุด	56(25.0)	50(22.3)	59(26.3)	39(17.4)	20(8.9)	2.63	1.27	ปานกลาง
ส้มเขียวหวาน	53(24.0)	64(29.0)	63(28.5)	31(14.0)	10(4.5)	2.46	1.13	น้อย
สับปะรดระบบ เกษตรอินทรีย์	57(25.9)	63(28.6)	56(25.5)	27(12.3)	17(7.7)	2.47	1.22	น้อย
การปลูกมะละกอ	29(12.0)	51(21.2)	87(36.1)	47(19.5)	27(11.2)	2.97	1.16	ปานกลาง
ไม้ผลในรั้วบ้าน	29(12.4)	54(23.2)	75(32.2)	42(18.0)	33(14.2)	2.98	1.22	ปานกลาง
ลำไย ป่าถ่มน้ำมัน	2(10.5)	3(15.8)	5(26.3)	4(21.1)	5(26.3)	3.37	1.34	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.60	0.78	น้อย
ไม้ดอก								
กุหลาบ	46(21.8)	59(28.0)	68(32.2)	27(12.8)	11(5.2)	2.52	1.12	น้อย
เขอปปิร่า	51(23.7)	70(32.6)	56(26.0)	25(11.6)	13(6.0)	2.44	1.15	น้อย
ทานตะวัน	52(24.3)	54(25.2)	65(30.4)	21(9.8)	22(10.3)	2.57	1.25	น้อย
ดาวเรือง	6(25.0)	0(0.0)	5(20.8)	7(29.0)	6(25.0)	3.29	1.52	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.68	1.07	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 24 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารคำแนะนำ
ด้านพืชผัก - พืชไร่ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)			
พืชผัก - พืชไร่								
กระเจี๊ยบเขียว	40(18.1)	61(27.6)	77(34.8)	30(13.6)	13(5.9)	2.62	1.11	ปานกลาง
กระเทียม	52(23.1)	62(27.6)	68(30.2)	30(13.3)	13(5.8)	2.51	1.15	น้อย
การปลูกขิง	45(19.6)	74(32.2)	66(28.7)	33(14.3)	12(5.2)	2.53	1.12	น้อย
ผักกาดขาวปลี	43(18.9)	58(25.6)	76(33.5)	38(16.7)	12(5.3)	2.64	1.13	ปานกลาง
การปลูกงา	55(25.0)	56(25.5)	57(25.9)	37(16.8)	15(6.8)	2.55	1.22	น้อย
มะเขือเทศ	45(19.8)	64(28.2)	71(31.3)	31(13.7)	16(7.0)	2.60	1.16	น้อย
หอมหัวใหญ่	62(28.6)	71(32.7)	51(23.5)	26(12.0)	7(3.2)	2.29	1.10	น้อย
การปลูกแตงโม	54(23.0)	52(22.1)	68(28.9)	40(17.0)	21(8.9)	2.67	1.25	ปานกลาง
การปลูกผัก พื้นบ้าน	29(11.7)	43(17.4)	77(31.2)	49(19.8)	49(19.8)	3.19	1.27	ปานกลาง
การปลูกมัน สำปะหลัง	56(24.8)	44(19.5)	54(23.9)	47(20.8)	25(11.1)	2.74	1.33	ปานกลาง
การปลูกสมุนไพร	36(14.9)	49(20.3)	66(27.4)	52(21.6)	38(15.8)	3.03	1.29	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.60	0.95	น้อย

ตารางผนวกที่ 25 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารคำแนะนำ
ด้านเทคนิคการผลิตเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เทคนิคการผลิต								
การขยายพันธุ์พืช	19(8.4)	45(19.8)	77(33.9)	55(24.2)	31(13.7)	3.15	1.14	ปานกลาง
การเพาะเห็ดฟาง	17(7.1)	43(17.9)	76(31.7)	72(30.0)	32(13.3)	3.25	1.11	ปานกลาง
การเลี้ยงปลาใน นาข้าว	23(10.3)	55(24.6)	68(30.4)	53(23.7)	25(11.2)	3.01	1.16	ปานกลาง
การปลูกผัก ระดับอินทรีย์	15(6.4)	42(17.9)	87(37.0)	54(23.0)	37(15.7)	3.24	1.11	ปานกลาง
การกำจัดวัชพืช ในสวนผลไม้	26(11.8)	37(16.7)	80(36.2)	53(24.0)	25(11.3)	3.06	1.15	ปานกลาง
พืชทนเค็มและ การปรับปรุง ดินเค็ม	38(16.7)	41(18.1)	79(34.8)	47(20.7)	22(9.7)	2.89	1.20	ปานกลาง
การผลิตพืชผัก สัตว์เลี้ยง ประมง	32(13.7)	30(12.8)	82(35.0)	53(22.6)	37(15.8)	3.14	1.23	ปานกลาง
เฉลี่ย						3.06	1.02	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 26 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารคำแนะนำ
ด้านเคหกิจเกษตร-เบ็ดเตล็ดเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เคหกิจเกษตร –								
เบ็ดเตล็ด								
การกวาด	39(19.1)	52(25.5)	58(28.4)	33(16.2)	22(10.8)	2.74	1.25	ปานกลาง
การเชื่อม	39(18.2)	54(25.2)	68(31.8)	34(15.9)	19(8.9)	2.72	1.19	ปานกลาง
ผลิตภัณฑ์สำเร็จ	55(26.6)	60(29.0)	49(23.7)	28(13.5)	15(7.2)	2.46	1.22	น้อย
ทำกินในบ้าน	38(17.7)	58(27.0)	56(26.0)	35(16.3)	28(13.0)	2.80	1.28	ปานกลาง
ทำเลี้ยงชีพ	31(14.3)	58(26.7)	63(29.0)	42(19.4)	23(10.6)	2.85	1.20	ปานกลาง
อาหารจากเห็ด	36(16.7)	54(25.0)	63(29.2)	44(20.4)	19(8.8)	2.80	1.30	ปานกลาง
การสาวไหม และการฟอก ย้อมสีไหม	60(28.3)	53(25.0)	46(21.7)	34(16.0)	19(9.0)	2.52	1.23	น้อย
อาหารจาก มะพร้าว	45(21.3)	57(27.0)	55(26.1)	36(17.1)	18(8.5)	2.64	1.20	ปานกลาง
อาหารจาก ถั่วเขียว	61(28.9)	57(27.0)	53(25.1)	28(13.3)	12(5.7)	2.40	1.20	น้อย
อาหารจากพุทรา	57 (27.4)	66(31.7)	43(20.7)	29(13.9)	13(6.3)	2.40	1.29	น้อย
แหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร	32(14.0)	48(21.1)	65(28.5)	43(18.9)	40(17.5)	3.05		ปานกลาง
เฉลี่ย						2.59	1.06	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 27 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแผ่นพับ
ด้านพืชผัก - พืชไร่เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

n = 268

แผ่นพับทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
พืชผัก - พืชไร่								
ข้อค้นนำสุพรรณ 50	64(31.7)	52(25.7)	51(25.2)	23(11.4)	12(5.9)	2.34	1.20	น้อย
ข้าวบาสมatik	82(41.8)	57(29.1)	33(16.8)	17(8.7)	7(3.6)	2.03	1.12	น้อย
การปลูกและการจัดการ นุ่น	75(37.1)	63(31.2)	40(19.8)	16(7.9)	8(4.0)	2.10	2.13	น้อย
เฉลี่ย						2.13	1.07	น้อย

ตารางผนวกที่ 28 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแผ่นพับด้านเทคนิค
การผลิตเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

n = 268

แผ่นพับทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เทคนิคการผลิต								
เครื่องขุดมันสำปะหลัง คานเคียว	68(34.2)	53(26.6)	41(20.6)	22(11.1)	15(7.5)	2.31	1.26	น้อย
โรคมันฝรั่ง	77(38.5)	59(29.5)	37(18.5)	17(8.5)	10(5.0)	2.12	1.16	น้อย
ดัชนีการเก็บเกี่ยวเงาะเพื่อ การส่งออก	74(35.7)	59(28.5)	41(19.8)	16(7.7)	17(8.2)	2.24	1.25	น้อย
วัชพืชในไร่ฝ้ายและการ ป้องกันกำจัด	76(37.8)	63(31.3)	39(19.4)	11(5.5)	12(6.0)	2.10	1.15	น้อย
การผลิตเมล็ดพันธุ์โสม ฮัฟริกััน	72(35.3)	71(34.8)	35(17.2)	14(6.9)	12(5.9)	2.13	1.15	น้อย
การเพาะเลี้ยงเนื้อเชื้อ	62(29.2)	58(27.4)	51(24.1)	24(11.3)	17(8.0)	2.42	1.24	น้อย
การป้องกันและการกำจัด ศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน	57(27.7)	59(28.6)	46(22.3)	16(7.8)	28(13.6)	2.51	1.34	น้อย
การดูแลสวนหม่อน	67(33.7)	56(28.1)	40(20.1)	16(8.0)	20(10.1)	2.33	1.29	น้อย
เฉลี่ย						2.22	1.03	น้อย

ตารางผนวกที่ 29 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแผ่นพับ
ด้านเกษตรกรรม – เบ็ดเตล็ดเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

n = 268

แผ่นพับทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เกษตรกรรม – เบ็ดเตล็ด								
ภูมิปัญญาผ้าไทย	55(26.2)	44(21.0)	57(27.1)	28(13.3)	26(12.4)	2.65	1.33	ปานกลาง
การแปรรูปชาและชาใบหม่อน	48(23.3)	44(21.4)	66(32.0)	24(11.7)	24(11.7)	2.67	1.28	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.65	1.25	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 30 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากโปสเตอร์เพื่อ
เผยแพร่ประชาสัมพันธ์

n = 268

โปสเตอร์	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ดินเค็ม	38(17.6)	61(28.2)	60(27.8)	35(16.2)	22(10.2)	2.73	1.22	ปานกลาง
ดินเปรี้ยว	40(18.3)	69(31.5)	47(21.5)	39(17.8)	24(11.0)	2.72	1.26	ปานกลาง
ปุ๋ยพืชสด	35(15.5)	54(23.9)	60(26.5)	45(19.9)	32(14.2)	2.93	1.28	ปานกลาง
ปุ๋ยพืชสดในนาข้าว	28(12.6)	61(27.4)	59(26.5)	39(17.5)	36(16.1)	2.97	1.27	ปานกลาง
ปุ๋ยพืชสดในไร่นา	38(17.4)	50(22.8)	62(28.3)	41(18.7)	28(12.8)	2.87	1.27	ปานกลาง
มะละกอ GMO	41(19.0)	53(24.5)	57(26.4)	33(15.3)	32(14.8)	2.82	1.31	ปานกลาง
ฮ้อยโรงงานและการดูแลรักษา	51(23.4)	62(28.4)	51(23.4)	30(13.8)	24(11.0)	2.61	1.28	ปานกลาง
รูปฝ้าย	58(26.5)	65(29.7)	53(24.2)	20(9.1)	23(10.5)	2.47	1.26	น้อย
รูปมังคุด	50(22.7)	74(33.6)	38(17.3)	26(11.8)	32(14.5)	2.62	1.34	ปานกลาง
รูปกล้วย	45(20.5)	61(27.9)	60(27.4)	28(12.8)	25(11.4)	2.67	1.26	ปานกลาง
รูปมะขาม	48(21.9)	65(29.7)	55(25.1)	30(13.7)	21(9.6)	2.59	1.24	น้อย
รูปทุเรียน	47(21.3)	62(28.1)	54(24.4)	31(14.0)	27(12.2)	2.68	1.29	ปานกลาง
รูปมะพร้าว	38(17.0)	67(30.0)	59(26.5)	32(14.3)	27(12.1)	2.74	1.25	ปานกลาง
รูปเงาะ	52(23.7)	70(32.0)	43(19.6)	28(12.8)	26(11.9)	2.57	1.30	น้อย
รูปสับปะรด	54(24.7)	63(28.8)	54(24.7)	25(11.4)	23(10.5)	2.54	1.27	น้อย
รูปมะม่วง	41(18.5)	49(22.1)	69(31.1)	38(17.1)	25(11.3)	2.81	1.25	ปานกลาง
รูปลำไย	65(29.0)	57(25.4)	60(26.8)	20(8.9)	22(9.8)	2.45	1.27	น้อย
รูปมะละกอ	39(17.5)	64(28.7)	61(27.4)	27(12.1)	32(14.3)	2.77	1.28	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.69	1.07	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 31 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารวิชาการเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

n = 268

เอกสารวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
พระบารมีปกเกล้า ชวามาไทย	29(12.9)	35(15.6)	59(26.3)	48(21.4)	53(23.7)	3.27	1.33	ปานกลาง
โครงการนำร่องปลูก ฝ้ายอย่างยั่งยืน ปี 2545	62(31.0)	59(29.5)	41(20.5)	23(11.5)	15(7.5)	2.35	1.27	น้อย
มาตรฐานพันธุ์พืช มาตรฐานเมล็ดพันธุ์ คุณสมบัติ สารกำจัด ศัตรูพืช และแนวทาง ในการจัดซื้อ	37(17.2)	43(20.0)	54(25.1)	53(24.7)	28(13.0)	2.96	1.29	ปานกลาง
คู่มือประกอบการเรียน รู้ การปฏิบัติดูแลรักษา และจัดการศัตรูถั่วลิสง แบบผสมผสาน	39(19.1)	45(26.5)	56(27.5)	36(17.6)	19(9.3)	2.72	1.23	ปานกลาง
รายงานผลการปฏิบัติ ราชการกรมส่งเสริม การเกษตร	28(13.2)	47(22.2)	62(29.2)	43(20.3)	32(15.1)	3.02	1.25	ปานกลาง
แนวทางการปฏิบัติ ราชการกรมส่งเสริม การเกษตร ปี 2547 – 2550	28(13.0)	53(24.5)	55(25.5)	45(20.8)	35(16.2)	3.03	1.27	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.90	1.15	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 32 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

n = 268

สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)			
การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางอินเทอร์เน็ต								
ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง	28(13.7)	53(25.9)	61(29.8)	41(20.0)	22(10.7)	2.88	1.19	ปานกลาง
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และสังคมทางการเกษตร	27(12.8)	51(24.2)	70(33.2)	37(17.5)	26(12.3)	2.92	1.19	ปานกลาง
ข้อมูลผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	27(12.8)	39(18.5)	72(34.1)	41(19.4)	32(15.2)	3.06	1.23	ปานกลาง
ข้อมูลการสำรวจมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	28(13.3)	45(21.4)	71(33.8)	40(19.0)	26(12.4)	2.96	1.20	ปานกลาง
ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานการผลิตทางการเกษตร	29(13.9)	39(18.8)	78(37.5)	33(15.9)	29(13.9)	2.97	1.21	ปานกลาง
แผนงาน โครงการ และนโยบายที่สำคัญของหน่วยงาน / กระทรวง/รัฐบาล/ หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	32(15.8)	40(19.7)	71(35.0)	33(16.3)	27(13.3)	2.92	1.23	ปานกลาง
การเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก	35(17.9)	50(25.5)	52(26.5)	38(19.4)	21(10.7)	2.80	1.25	ปานกลาง
การรับส่งข้อมูล/ ข่าวสาร กับหน่วยงานภายนอก	41(21.0)	50(25.6)	55(28.2)	27(13.8)	22(11.3)	2.69	1.26	ปานกลาง
การเรียน-การสอนทาง E - Learning	35(18.0)	48(24.7)	63(32.5)	23(11.9)	25(12.9)	2.77	1.25	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.77	1.12	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 33 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์
ทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

n = 268

สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์								
ทางอินเทอร์เน็ต								
สืบค้นข้อมูลข่าวสาร/ ความรู้	31(17.2)	39(21.7)	60(33.3)	29(16.1)	21(11.7)	2.83	1.23	ปานกลาง
แจ้งข้อมูลข่าวสารเพื่อ ประชาสัมพันธ์หน่วยงาน ใช้เป็นคู่มือประกอบการ ปฏิบัติงาน	35(19.4)	34(18.9)	56(31.1)	35(19.4)	20(11.1)	2.84	1.26	ปานกลาง
กระดานถามตอบปัญหา ของหน่วยงาน	37(21.0)	32(18.2)	57(32.4)	32(18.2)	18(10.2)	2.78	1.26	ปานกลาง
ติดต่อสื่อสารภายใน หน่วยงาน	35(21.7)	38(23.6)	48(29.8)	26(16.1)	14(8.7)	2.66	1.23	ปานกลาง
แจ้งปัญหาเครือข่ายของ หน่วยงาน	31(19.1)	32(19.8)	53(32.7)	27(16.7)	19(11.7)	2.82	1.26	ปานกลาง
แจ้งปัญหาเครือข่ายของ หน่วยงาน	30(19.5)	44(28.6)	44(28.6)	24(15.6)	12(7.8)	2.64	1.19	ปานกลาง
สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-office)	25(18.5)	41(30.4)	35(25.9)	17(12.6)	17(12.6)	2.70	1.26	ปานกลาง
การเรียน - การสอน ทาง E - Learning	36(20.6)	45(25.7)	47(26.9)	27(15.4)	20(11.4)	2.71	1.27	ปานกลาง
การรับส่งข้อมูลต่าง ๆ	35(20.5)	40(23.4)	47(27.5)	28(16.4)	21(12.3)	2.77	1.29	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.79	1.04	ปานกลาง

การใช้สื่อเพื่อการจัดนิทรรศการ

ตารางผนวกที่ 34 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารคำแนะนำ
ด้านไม้ผลเพื่อการจัดนิทรรศการ

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ไม้ผล								
ขนุน	63 (27.9)	59(26.1)	58(25.7)	33(14.6)	13(5.8)	2.44	1.20	น้อย
ทุเรียน	66(31.0)	56(26.3)	49(23.0)	27(12.7)	15(7.0)	2.38	1.24	น้อย
มะขาม	68(31.8)	52(24.3)	55(25.7)	28(13.1)	11(5.1)	2.36	1.20	น้อย
มังคุด	63(30.1)	54(25.8)	48(23.0)	29(13.9)	14(6.7)	2.41	1.24	น้อย
ส้มเขียวหวาน	67(32.1)	60(28.7)	47(22.5)	25(12.0)	10(4.8)	2.29	1.17	น้อย
สับปะรดระบบ	71(34.6)	57(27.8)	38(18.5)	27(13.2)	12(5.9)	2.28	1.23	น้อย
เกษตรอินทรีย์								
การปลูกมะละกอ	51(23.1)	50(22.6)	60(27.1)	40(18.1)	20(9.0)	2.67	1.26	ปานกลาง
ไม้ผลในรั้วบ้าน	52(24.0)	37(17.1)	66(30.4)	37(17.1)	25(11.5)	2.75	1.31	ปานกลาง
ลำไย ป่าคัมน์้ำมัน	4(22.2)	2(11.1)	7(38.9)	3(16.7)	2(11.1)	2.83	1.29	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.34	0.96	น้อย
ไม้ดอก								
กุหลาบ	61(30.2)	43(21.3)	59(29.2)	28(13.9)	11(5.4)	2.43	1.21	น้อย
เขอรปี่ร่า	67(32.5)	48(23.3)	52(25.2)	31(15.0)	8(3.9)	2.34	1.19	น้อย
ทานตะวัน	64(31.5)	42(20.7)	49(24.1)	27(13.3)	21(10.3)	2.50	1.33	น้อย
ดาวเรือง	6(25.0)	2(8.3)	6(25.0)	3(12.5)	7(29.2)	3.13	1.57	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.74	1.08	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 35 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารคำแนะนำ
ด้านพืชผัก - พืชไร่ เพื่อการจัดทำนิทรรศการ

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
พืชผัก - พืชไร่								
กระเจี๊ยบเขียว	57(27.9)	63(30.9)	45(22.1)	28 (13.7)	11(5.4)	2.38	1.18	น้อย
กระเทียม	61(29.3)	60(28.8)	49(23.6)	28(13.5)	10(4.8)	2.36	1.17	น้อย
การปลูกขิง	61(29.0)	66(31.4)	47(22.4)	27(12.9)	9(4.3)	2.32	1.15	น้อย
ผักกาดขาวปลี	61(29.0)	51(24.3)	52(24.8)	35(16.7)	11(5.2)	2.45	1.22	น้อย
การปลูกงา	63(30.4)	64(30.9)	42(20.3)	26(12.6)	12(5.8)	2.32	1.20	น้อย
มะเขือเทศ	57(27.5)	65(31.4)	50(24.2)	26(12.6)	6(4.3)	2.35	1.14	น้อย
หอมหัวใหญ่	68(33.7)	69(34.2)	31(15.3)	24(11.9)	10(5.0)	2.20	1.17	น้อย
การปลูกแตงโม	61(27.7)	50(22.7)	55(25.0)	32(14.5)	22(10.0)	2.56	1.30	น้อย
การปลูกผักพื้นบ้าน	43(19.0)	48(21.2)	47(20.8)	46(20.4)	42(18.6)	2.98	1.39	ปานกลาง
การปลูกมัน สำปะหลัง	59(28.1)	50(23.8)	39(18.6)	35(16.7)	27(12.9)	2.62	1.38	ปานกลาง
การปลูกสมุนไพร	44(19.8)	44(19.8)	52(23.4)	38(17.1)	44(19.8)	2.97	1.40	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.46	1.05	น้อย

ตารางผนวกที่ 36 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารคำแนะนำ
ด้านเทคนิคการผลิตเพื่อการจัดทำนิทรรศการ

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)			
เทคนิคการผลิต								
การขยายพันธุ์พืช	26(12.4)	56(26.8)	58(27.8)	42(20.1)	27(12.9)	2.94	1.22	ปานกลาง
การเพาะเห็ดฟาง	26(11.8)	53(24.1)	55(25.0)	60(27.3)	26(11.8)	3.03	1.21	ปานกลาง
การเลี้ยงปลา ในนาข้าว	36(17.3)	58(27.9)	52(25.0)	41(19.7)	21(10.1)	2.77	1.24	ปานกลาง
การปลูกผักกระด้าง อินทรีย์	33(15.1)	50(22.8)	58(26.5)	50(22.8)	28(12.8)	2.95	1.26	ปานกลาง
การกำจัดวัชพืช ในสวนผลไม้	37(18.1)	46(22.5)	58(28.4)	43(21.1)	20(9.8)	2.82	1.24	ปานกลาง
พืชทนเค็มและ การปรับปรุงดินเค็ม	50(23.7)	48(22.7)	57(27.0)	36(17.1)	20(9.5)	2.66	1.27	ปานกลาง
การผลิตพืชผัก สัตว์เลี้ยง ประมง	36(16.7)	40(18.6)	67(31.2)	44(20.5)	28(13.0)	2.94	1.26	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.87	1.10	ปานกลาง

ตารางผนวกที่ 37 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารคำแนะนำ
ด้านเคหกิจเกษตร - เบ็ดเตล็ดเพื่อการจัดทำนิตรศการ

n = 268

เอกสารคำแนะนำ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เคหกิจเกษตร -								
เบ็ดเตล็ด								
การกวาด	39(21.4)	49(26.9)	47(25.8)	29(15.9)	18(9.9)	2.66	1.25	ปานกลาง
การเชื่อม	40(21.1)	58(30.5)	48(25.3)	28(14.7)	16(8.4)	2.59	1.21	น้อย
ผลิตภัณฑ์ผ้าใย	58(31.4)	59(31.9)	34(18.4)	23(12.4)	11(5.9)	2.30	1.20	น้อย
ทำกินในบ้าน	44(22.8)	54(28.0)	53(27.5)	26(13.5)	16(8.3)	2.56	1.22	น้อย
ทำเลี้ยงชีพ	44(22.8)	50(25.9)	54(28.0)	31(16.1)	14(7.3)	2.59	1.21	น้อย
อาหารจากเห็ด	46(24.3)	51(27.0)	44(23.3)	31(16.4)	17(9.0)	2.59	1.27	น้อย
การสาวไหมและการฟอก ซ้อมสีไหม	61(32.3)	52(27.5)	38(20.1)	22(11.6)	16(8.5)	2.37	1.28	น้อย
อาหารจากมะพร้าว	52(27.7)	57(30.3)	38(20.2)	27(14.4)	14(7.4)	2.44	1.24	น้อย
อาหารจากลูกเดือย	62(33.2)	52(27.8)	45(24.1)	17(9.1)	11(5.9)	2.27	1.18	น้อย
อาหารจากพุทรา	55(29.7)	59(31.9)	37(20.0)	24(13.0)	10(5.4)	2.32	1.19	น้อย
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	38(18.4)	43(20.8)	59(28.5)	31(15.0)	36(17.4)	2.92	1.34	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.49	1.11	น้อย

ตารางผนวกที่ 38 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแผ่นพับ
ด้านพืชผัก - พืชไร่เพื่อการจัดทำนิตรศการ

n = 268

แผ่นพับทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
พืชผัก - พืชไร่								
ข้อคั้นน้ำสุพรรณ 50	70(38.7)	49(27.1)	37(20.4)	15(8.3)	10(5.5)	2.15	1.19	น้อย
ข้าวบาสมatik	88(48.9)	47(26.1)	26(14.4)	13(7.2)	6(3.3)	1.90	1.10	น้อย
การปลูกและการ จัดการนุ่น	81(44.0)	48(26.1)	34(18.5)	12(6.5)	9(4.9)	2.02	1.15	น้อย
เฉลี่ย						1.99	1.08	น้อย

ตารางผนวกที่ 39 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแผ่นพับด้านเทคนิค
การผลิตเพื่อการจัดทำนิตรศการ

n = 268

แผ่นพับทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เทคนิคการผลิต								
เครื่องดูดมันสำปะหลัง คานเคียว	79(44.6)	40(22.6)	26(14.7)	29(11.9)	11(6.2)	2.12	1.27	น้อย
โรคมันฝรั่ง	75(40.8)	50(27.2)	35(19.0)	11(6.0)	13(7.1)	2.11	1.21	น้อย
ดัชนีการเก็บเกี่ยวระยะเวลาเพื่อ การส่งออก	76(41.1)	48(25.9)	31(16.8)	14(7.6)	16(8.6)	2.17	1.28	น้อย
วิธีพืชรไร่นาและการ ป้องกันกำจัด	79(42.7)	49(26.5)	33(17.8)	13(7.0)	11(5.9)	2.07	1.19	น้อย
การผลิตเมล็ดพันธุ์ไฮบริด กัน	78(41.9)	51(27.4)	32(17.2)	12(6.5)	13(7.0)	2.09	1.22	น้อย
การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ	71(37.0)	45(23.4)	36(18.8)	24(12.5)	16(8.3)	2.32	1.31	น้อย
การป้องกันและการกำจัด ศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน	63(33.7)	47(25.1)	40(21.4)	16(8.6)	21(11.2)	2.39	1.33	น้อย
การดูแลสวนหม่อน	70(39.1)	45(25.1)	31(17.3)	17(9.5)	16(8.9)	2.24	1.30	น้อย
เฉลี่ย						2.14	1.11	น้อย

ตารางผนวกที่ 40 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากแผ่นพับ
ด้านเกษตรกรรม-เบ็ดเตล็ดเพื่อการจัดทำนิตรศการ

n = 268

แผ่นพับทางการเกษตร	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
เกษตรกรรม - เบ็ดเตล็ด								
ภูมิปัญญาชาวไทย	58(29.4)	41(20.8)	47(23.9)	25(12.7)	26(13.2)	2.59	1.37	น้อย
การแปรรูปชาและชาใบหม่อน	56(28.7)	43(22.1)	53(27.2)	20(10.3)	23(11.8)	2.54	1.32	น้อย
เฉลี่ย						2.55	1.29	น้อย

ตารางผนวกที่ 41 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากโปสเตอร์
เพื่อการจัดทำนิทรรศการ

n = 268

โปสเตอร์	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
ดินเค็ม	57(26.9)	45(21.2)	54(25.5)	35(16.5)	21(9.9)	2.61	1.31	ปานกลาง
ดินเปรี้ยว	52(24.3)	53(24.8)	45(21.0)	43(20.1)	21(9.8)	2.66	1.31	ปานกลาง
ปุ๋ยพืชสด	42(19.1)	50(22.7)	56(25.5)	47(21.4)	25(11.4)	2.83	1.28	ปานกลาง
ปุ๋ยพืชสดในนาข้าว	46(21.5)	45(21.0)	50(23.4)	46(21.5)	27(12.6)	2.83	1.33	ปานกลาง
ปุ๋ยพืชสดในไร่นา	50(23.1)	50(23.1)	56(25.9)	35(16.2)	25(11.6)	2.70	1.30	ปานกลาง
มะละกอ GMO	52(24.2)	57(26.5)	45(20.9)	35(16.3)	26(12.1)	2.66	1.33	ปานกลาง
ฮ้อยโรงงานและ การดูแลรักษา	56(26.7)	52(24.8)	48(22.9)	28(13.3)	26(12.4)	2.60	1.34	น้อย
รูปฝ้าย	69(32.4)	59(27.7)	45(21.1)	21(9.9)	19(8.9)	2.35	1.27	น้อย
รูปมังคุด	62(29.0)	59(27.6)	39(18.2)	29(13.6)	25(11.7)	2.51	1.35	น้อย
รูปกล้วย	52(24.3)	57(26.6)	53(24.8)	37(15.9)	18(8.4)	2.57	1.25	น้อย
รูปมะขาม	54(25.5)	59(27.8)	52(24.5)	30(14.2)	17(8.0)	2.51	1.24	น้อย
รูปทุเรียน	55(25.1)	66(30.1)	38(17.4)	38(17.4)	22(10.0)	2.57	1.31	น้อย
รูปมะพร้าว	47(21.9)	57(26.5)	50(23.3)	35(16.3)	26(12.1)	2.70	1.31	ปานกลาง
รูปเงาะ	59(26.9)	64(29.2)	38(17.4)	32(14.6)	26(11.9)	2.55	1.34	น้อย
รูปสับปะรด	62(29.0)	60(28.0)	44(20.6)	28(13.1)	20(9.3)	2.46	1.29	น้อย
รูปมะม่วง	54(24.4)	55(24.9)	45(20.4)	44(19.9)	23(10.4)	2.67	1.32	ปานกลาง
รูปลำไย	67(30.2)	55(24.8)	51(23.0)	31(14.0)	18(8.1)	2.45	1.27	น้อย
รูปมะละกอ	53(24.0)	60(27.1)	55(24.9)	28(12.7)	25(11.3)	2.60	1.29	น้อย
เฉลี่ย						2.57	1.23	น้อย

ตารางผนวกที่ 42 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากเอกสารวิชาการเพื่อ
การจัดทำนิตยสาร

n = 268

เอกสารวิชาการ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)			
พระบารมีปกเกล้า ชวามาไทย	42(20.2)	36(17.3)	36(17.3)	40(19.2)	54(26.0)	3.13	1.48	ปานกลาง
โครงการนำร่องปลูก ฝ้ายอย่างยั่งยืน ปี 2545	75(39.7)	50(26.5)	33(17.5)	22(11.6)	9(4.8)	2.15	1.20	น้อย
มาตรฐานพันธุ์พืช มาตรฐานเมล็ดพันธุ์ คุณสมบัติสารกำจัด ศัตรูพืช และแนวทาง ในการจัดซื้อ	51(25.8)	35(17.7)	52(26.3)	38(19.2)	22(11.1)	2.72	1.33	ปานกลาง
คู่มือประกอบการเรียนรู้ การปฏิบัติดูแลรักษา และจัดการศัตรูถั่ว ลิสงแบบผสมผสาน	51(26.3)	46(23.7)	44(22.7)	38(19.6)	15(7.7)	2.59	1.28	น้อย
รายงานผลการปฏิบัติ ราชการกรมส่งเสริม การเกษตร	44(22.7)	54(27.8)	49(25.3)	32(16.5)	15(7.7)	2.59	1.22	น้อย
แนวทางการปฏิบัติ ราชการกรมส่งเสริม การเกษตร ปี 2547- 2550	44(22.6)	44(22.6)	50(25.6)	38(19.5)	19(9.7)	2.71	1.28	ปานกลาง
เฉลี่ย						2.42	1.22	น้อย

ตารางผนวกที่ 43 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์
ทาง อินเทอร์เน็ตเพื่อการจัดทำนิตรรศการ

n = 268

สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)			
การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์								
ทางอินเทอร์เน็ต								
ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง	53(28.5)	54(29.0)	39(21.0)	27(14.5)	13(7.0)	2.42	1.24	น้อย
ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมทางการเกษตร	48(25.1)	56(29.3)	45(23.6)	27(14.1)	15(7.9)	2.50	1.23	น้อย
ข้อมูลผลิตผลทางการเกษตร	48(25.1)	41(21.5)	57(29.8)	27(14.1)	18(9.4)	2.61	1.26	ปานกลาง
ข้อมูลการสำรวจมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร	49(25.9)	49(25.9)	50(26.5)	23(12.2)	18(9.4)	2.53	1.26	น้อย
ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานการผลิตทางการเกษตร	49(26.2)	44(23.5)	51(27.3)	26(13.9)	17(9.1)	2.56	1.27	น้อย
แผนงาน โครงการ และนโยบายที่สำคัญของหน่วยงาน / กระทรวง/ รัฐบาล/หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	50(27.5)	48(26.4)	44(24.2)	23(12.6)	17(9.3)	2.50	1.27	น้อย
การเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก	57(32.6)	45(25.7)	39(22.3)	20(11.4)	14(8.0)	2.37	1.27	น้อย
การรับส่งข้อมูล/ข่าวสาร กับหน่วยงานภายนอก	52(30.6)	50(29.4)	39(22.9)	14(8.2)	15(8.8)	2.35	1.24	น้อย
การเรียน-การสอนทาง E - Learning	52(33.1)	48(28.4)	36(21.3)	17(10.1)	12(7.1)	2.30	1.23	น้อย
เฉลี่ย						2.29	1.24	น้อย

ตารางผนวกที่ 44 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์
ทางอินเทอร์เน็ต เพื่อการจัดทำนิตยสาร

n = 268

สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์								
ทางอินเทอร์เน็ต								
สืบค้นข้อมูลข่าวสาร/ ความรู้	41(25.5)	38(23.6)	42(26.1)	19(11.8)	21(13.0)	2.63	1.33	ปานกลาง
แจ้งข้อมูลข่าวสารเพื่อ ประชาสัมพันธ์หน่วยงาน	40(33.9)	26(22.0)	28(23.7)	13(11.0)	11(9.3)	2.40	1.31	น้อย
ใช้เป็นคู่มือประกอบ การปฏิบัติงาน	39(28.5)	37(27.0)	38(27.7)	12(8.8)	11(8.0)	2.41	1.22	น้อย
กระดานถามตอบ ปัญหาของหน่วยงาน	37(37.8)	21(21.4)	20(20.4)	10(10.2)	10(10.2)	2.34	1.35	น้อย
ติดต่อสื่อสารภายใน หน่วยงาน	29(21.9)	21(23.1)	20(22.0)	11(12.1)	10(11.0)	2.47	1.34	น้อย
แจ้งปัญหาเครือข่าย ของหน่วยงาน	29(32.6)	20(22.5)	22(24.7)	10(11.2)	8(9.0)	2.42	1.30	น้อย
สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-office)	28(34.6)	23(28.4)	16(19.8)	5(6.2)	9(11.1)	2.31	1.31	น้อย
การเรียนรู้ - การสอน ทาง E - Learning	39(27.9)	42(30.0)	34(24.3)	14(10.0)	11(7.9)	2.40	1.22	น้อย
การรับส่งข้อมูลต่าง ๆ	39(31.7)	34(27.6)	29(23.6)	10(8.1)	11(8.9)	2.35	1.25	น้อย
เฉลี่ย						2.55	1.06	น้อย

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

เลขที่แบบแบบสอบถาม .....

เรื่อง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร**คำชี้แจง**

แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อการใช้ประโยชน์จากสื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตรด้านเอกสารสิ่งพิมพ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะนำมาใช้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาแนวทางปรับปรุงและแก้ไขให้เหมาะสมเพื่อใช้ในการพัฒนาและสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ได้ประโยชน์ และมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนต่อไป โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์ และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน ( ) หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด

1. เพศ ( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง
2. ปัจจุบันท่านมีอายุ.....ปี (เกิน 6 เดือน นับเป็น 1ปี)
3. ระดับการศึกษา ( ) 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) 2. ปริญญาตรี ( ) 3. สูงกว่าปริญญาตรี
4. สถานภาพการสมรส
( ) 1. โสด ( ) 2. สมรส ( ) 3. หย่าร้าง/หม้าย ( ) 4. แยกกันอยู่
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
( ) 1. 5,000 – 10,000 บาท ( ) 2. 10,000 – 15,000 บาท
( ) 3. 15,000 – 20,000 บาท ( ) 4. 20,000 บาทขึ้นไป
6. ท่านได้รับรับราชการในสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรมาแล้วเป็นเวลา.....ปี
(เกิน 6 เดือน นับเป็น 1ปี)
7. ท่านสังกัดหน่วยงานระดับจังหวัดหรืออำเภอ (ระบุ).....
8. ในปีที่ผ่านมาท่านได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ที่จัด โดยกรมส่งเสริมการเกษตร หรือไม่
( ) 1. ได้รับ จำนวน..... ครั้ง ( ) 2. ไม่ได้รับ

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ชื่อเพื่อการส่งเสริมกิจกรรม	การนำไปใช้ประโยชน์																								
	เพิ่มพูนความรู้					สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม					เผยแพร่ประชาสัมพันธ์					การจัดนิทรรศการ					อื่นๆ (ระบุ)				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1.3 พืชผัก - พืชไร่																									
1) กระเจี๊ยบเขียว																									
2) กระเทียม																									
3) การปลูกขิง																									
4) ผักกาดขาวปลี																									
5) การปลูกงา																									
6) มะเขือเทศ																									
7) หอมหัวใหญ่																									
8) การปลูกแตงโม																									
9) การปลูกผักพื้นบ้าน																									
10) การปลูกมันสำปะหลัง																									
11) การปลูกสมุนไพร																									
12) อื่นๆ (ระบุ).....																									

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ชื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร	การนำไปใช้ประโยชน์																								
	เพิ่มพูนความรู้					สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม					เผยแพร่ประชาสัมพันธ์					การจัดนิทรรศการ					อื่นๆ (ระบุ)				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1.4 เทคนิคการผลิต																									
1) การขยายพันธุ์พืช																									
2) การเพาะเห็ดฟาง																									
3) การเลี้ยงปลาในนาข้าว																									
4) การปลูกผักคะน้าอินทรีย์																									
5) การกำจัดวัชพืชในสวนผลไม้																									
6) พิษจากเคมีและการปรับปรุงดินเค็ม																									
7) การผลิตพืชผัก สัตว์เลี้ยง ประมง																									
8) อื่นๆ (ระบุ).....																									
1.5 เศรษฐกิจเกษตร - บัณฑิต																									
1) การถนอม																									
2) การเชื่อม																									
3) ผลิตภัณฑ์ถั่วไทย																									
4) ทำกินในบ้าน																									
5) ทำเลี้ยงชีพ																									
6) อาหารจากเห็ด																									
7) การสว่านมและสารฟอกย้อมสีไหม																									
8) อาหารจากมะพร้าว																									
9) อาหารจากถั่วเขียว																									
10) อาหารจากพุทรา																									
11) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร																									
12) อื่นๆ (ระบุ).....																									

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ชื่อเพื่อการส่งเสริมการตลาด	การนำไปใช้ประโยชน์																								
	เพิ่มพูนความรู้					สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม					เผยแพร่ประชาสัมพันธ์					การจัดกิจกรรมการ					อื่น ๆ (ระบุ)				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
2. แผนพัฒนาทางการเกษตร																									
2.1 พืชผัก - พืชไร่																									
1) ย้อยคั้นน้ำสุพรรณ 50																									
2) ข้าบสามัคคี																									
3) การปลูกและการจัดการนุ่น																									
4) อื่น ๆ (ระบุ).....																									
2.2 เทคนิคการผลิต																									
1) เครื่องสูบน้ำสำหรับถาดคานเดี่ยว																									
2) โรคม้วนแห้ง																									
3) เครื่องการเก็บเกี่ยวและเพื่อการส่งออก																									
4) วัสดุพืชไร่ฝ้ายและการป้องกันกำจัด																									
5) การผลิตเมล็ดพันธุ์ สีสันอัฟริกัน																									
6) การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ																									
7) การป้องกันและการกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน																									
8) การดูแลสวนหม่อน																									
9) อื่น ๆ (ระบุ).....																									

ตอนที่ 2 (ต่อ)

สื่อเพื่อการส่งเสริมการตลาด	การนำไปใช้ประโยชน์																								
	เกมและความรู้					สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม					เผยแพร่ประชาสัมพันธ์					การจัดนิทรรศการ					อื่นๆ (ระบุ)				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
2.3 เด็กกิจกรรม - เปิดเตล็ด																									
1) ภูมิปัญญาผ้าไทย																									
2) การแปรรูปขนและซาบหมอน																									
3) อื่น ๆ (ระบุ)																									
3. ไปสเตอร์																									
1) ดินเค็ม																									
2) ดินเปรี้ยว																									
3) ไม้ขีดสด																									
4) ไม้ขีดสดในนาข้าว																									
5) ไม้ขีดสดในไร่																									
6) มะละกอ GMO																									
7) ซื่อตโรงงานและการดูแลรักษา																									
8) รูปผีเสื้อ																									
9) รูปมิ่งคุด																									
10) รูปกล้วย																									
11) รูปมะขาม																									
12) รูปทุเรียน																									
13) รูปมะพร้าว																									
14) รูปเงาะ																									
15) รูปส้มป่อย																									
16) รูปมะม่วง																									
17) รูปลำไย																									
18) รูปมะละกอ																									

ตอนที่ 2 (ต่อ)

สื่อเพื่อการส่งเสริมการเกษตร	การนำไปใช้ประโยชน์																								
	เห็นคุณค่าแล้ว					สื่อเพื่อประกอบการฝึกอบรม					เผยแพร่ประชาสัมพันธ์					การจัดนิทรรศการ					อื่นๆ (ระบุ)				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ																									
1. การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทาง Internet																									
1) ข้อมูลทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ฯลฯ																									
2) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมทางการเกษตร																									
3) ข้อมูลผลิตผลทางการเกษตร																									
4) ข้อมูลการสำรวจมูลค่าผลิตผลทางการเกษตร																									
5) ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานการผลิตทางการเกษตร																									
6) แผนงาน โครงการ และนโยบายที่สำคัญของหน่วยงาน/กระทรวง/สถาบันฯ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง																									
7) การเชื่อมโยงและติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก																									
8) การรับส่งข้อมูลข่าวสาร กับหน่วยงานภายนอก																									
9) การเรียน-การสอน ทาง E - Learning																									
10) อื่น ๆ (ระบุ).....																									
2. การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทาง Intranet																									
1) สืบค้นข้อมูลข่าวสาร/ความรู้																									
2) แจ้งข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์หน่วยงาน																									
3) ใช้เป็นคู่มือประกอบการปฏิบัติงาน																									
4) กระดานถามตอบปัญหาของหน่วยงาน																									
5) ติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน																									
6) แจ้งปัญหาหรือข้อสงสัยของหน่วยงาน																									
7) สารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-office)																									
8) การเรียน - การสอน ทาง E - Learning																									
9) การรับส่งข้อมูลต่าง ๆ																									
10) อื่น ๆ (ระบุ).....																									

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

1. ด้านสื่อเอกสารสิ่งพิมพ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.1 การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทางอินเทอร์เน็ต (Internet)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทางอินทราเน็ต (Intranet)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม
ขอบคุณค่ะ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวระรินจิต ลำเลิศ
วัน เดือน ปีเกิด	17 มีนาคม 2510
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
ประวัติการศึกษา	จบการศึกษาปริญญาตรีเทคโนโลยีการเกษตรบัณฑิต (สาขาส่งเสริมการเกษตร) สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
สถานที่ทำงาน	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมส่งเสริมการเกษตร กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน